

SLOVENEK

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.20
 za Nemčijo ololetno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravljanje mesečno . . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . " 7.—
 za Nemčijo ololetno . . . " 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

== Inserati: ==
 Enostolna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15
 za trikrat . . . " 13
 za večkrat primeren popust.
 Paročna oznaka, zahvale, osmrtice itd.:
 enostolna pettivrsta po 20 vin.
Poslano:
 enostolna pettivrsta po 40 vin.
 Izdaja vsak dan, izjemni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 20 strani.

Čegavo delo je Belokranjska železnica.

Belokranjska železnica je sad in delo različnih komponent in različnih faktorjev, ki so se z mislijo in načrti te železnice bavili. Glavna in bistvena zasluga za njeno izvršitev pa gre S. L. S., ki je izrabila najugodnejšo politično konjunkturo in železnico tako zasilgurala.

S projekti in variantami te železnice se je pečalo mnogo narodnih gospodarjev, tehnikov in politikov. Delali so se razni lokalno železniški načrti in to je šlo skozi desetletja, ne da bi vprašanje železnice dejansko prišlo naprej in cela zadeva je končno prišla do mrtve točke.

Tako je stvar stala do leta 1907., v katerem se je sklenila avstrijsko-ogrska pogodba za nadaljnjih 10 let do leta 1917. Vsa situacija se je pri tej priliki bliskoma spremenila. Slovenski klub je vrgel naenkrat to vprašanje na dan, energično izrazil politični položaj in izvojeval Dolenjcem novo železnico.

Tedanji min. predsednik Beck je stal pred najtežavnejšo nalogo, ki more doleteti šefa avstrijske vlade, pred sklepom avstrijsko-ogrske pogodbe. Vsakemu avstrijskemu ministrstvu je vse na tem, da reši to silno važno politično-gospodarsko vprašanje potom parlamenta, če hoče svojo pozicijo sploh držati. Proti pogodbi dela lahko vsaka stranka težkoče in ovire in vsaka energična, kompaktna in zložna stranka je mogla realizacijo te pogodbe preprečiti.

Ta moment je izbral Slovenski klub na Dunaju.

Takratni načelnik Slovenskega kluba dr. Sustersič je stopil k Becku in izjavil v imenu kluba, da mora pogodba obsegati tudi zvezo z Dalmacijo preko Belokranjske. V slučaju, da se pogodba na to ne bi ozirala, ima vlada pričakovati od strani Slovenskega kluba najhujši in najbrezobzirnejši boj proti pogodbi.

Beck je vzel izjavo na znanje in si dal razložiti to misel. Za to se je zavzel tudi vladar, ki je z veliko odločnostjo pospeševal zvezo z Dalmacijo kljub trdovratnemu odporu Madjarov.

Nekaj tednov pozneje je bil ministrski predsednik že v položaju, namigniti načelniku kluba, da stoji stvar ugodno.

Tako se je rodila belokranjska železnica po spretni izbiri politične konjunkturate tistega časa od strani S. L. S. S tem so odpadli vsi nesrečni in brezpomembni lokalno-železnični načrti in zgradila se je polnovredna glavna proga, ki veže Avstrijo z Dalmacijo, in za katero nosi vse stroške država.

To je resnična zgodovina belokranjske železnice.

Zasluge za to delo ima v prvi vrsti S. L. S., ki si je železnico priborila in postavila ves svoj upliv na tehtnico za to zgradbo, potem šef vlade Beck, ki se je pogajal z Ogrmi in znal z izredno spretnostjo izposlovati to zvezo kljub silnemu odporu Madjarov, ko je sedel v ogrskem ministrstvu kot trgovinsko-železniški minister Fran Košut, glava največjih madjarskih šovinistov.

Liberalna stranka je pa odkrila te dni drugo genezo o belokranjski železnici. Stvar je šla tako-le: Ko je prišla obnovitev nagodbe z Ogrsko, je vlada klerikalcem figo pokazala in sama predlagala zgradbo belokranjske železnice. Klerikalcem ni bilo treba za njihove glasove nič plačevati in so morali glasovati za nagodbo. (Železnica stane precej milijonov, ampak klerikalcem ni bilo treba plačati ničesar.) Klerikalci nimajo na zgradbi nobene zasluge, pač pa so samo pomagali, da se je stavba zavlekla! (Najbrže bi radi sploh železnico onemogočili, za katero so se tako borili sami.) Pač pa ima neveljavne zasluge za to zgradbo Filip Zupančič. Ali ga pozna kdo? Torej figa, klerikalci in pa Filip Zupančič. Slava tej trojici!

Če še to registriramo, da so se pri vsakih volitvah na Belokranjskem pojavili liberalni politiki, ki so ljudstvo begali, da S. L. S. Belokranjce moti in slepari z železnico, katere nikoli ne bo, je stvar tudi od te strani dovolj pojasnjena.

Užitninska doklada na vino.

Čudno je, in vendar je res: Še danes se naidejo po deželi in v mestu ljudje, ki v tej točki niso na jasnem. Še danes imajo v tem oziru mnogi popolnoma zmešane pojme. Zato je prav, da se še enkrat zadeva pragmatično pojasni.

1. Pred vsem konstatujemo, da deželni zbor ni sklenil **nobene nove naklade**, temu da je le zvišal staro užitninsko naklado. To se pravi, plača se užitnina v celi deželi, izvzemši Ljubljano, **samo od v gostilni zaužitega vina** in tedaj tudi naklada samo od tega, ne pa od privatnega vina. V Ljubljani pa se slejkoprej zadaca

v se vino, ki se uvozi preko užitninske črte — kakor je vedno bilo.

2. **Zvišek deželne doklade ne zadene prav nič vinogradnika, kakor ga užitnina sploh nikdar ni zadela.** Vinogradnik s tem sploh nima nič opraviti, ne z državno užitnino in ravno tako ne z dokladami, ki se obojne skupno odrajujejo po gostilničarju ali pa po tisti osebi, ki blago v Ljubljano uvozi.

Tudi gostilničarja to breme ne zadene. Gostilničar ima sicer z užitnino opraviti, ker jo mora z naklado vred založiti in odrajati, a breme v resnici ne zadene njega, ker je odvali na konsumenta, to je na gosta.

V resnici je državna užitnina z deželno naklado vred izključno **le breme konsumenta**, in sicer v Ljubljani vsakega konsumenta, na deželi pa **samo gostilničarskega konsumenta**. — Iz česar sledi, da je užitnina z vsemi dokladami vred **le prostovoljen davek**, kojega se vsak lahko reši s tem, da ne gre med konsumente. Le temeljita zmota ali premišljena neresnica je tedaj, če kdo trdi, da zamore povšek naklade na užitnino le količak zaveti vinogradnika, ki z vsem tem nima prav nič opraviti.

Zakaj se je Rumunska odlučila Avstro-Ogrski?

Vseučiliški profesor na vseučilišču v Bukarešti Emanuel Antonesen je poslal te dni v javnost članke, v katerih razlaga razloge, ki so povzročili, da so se tisti prijateljski odnosi Rumunije do naše države, ki so bili za Luegerja v najlepšem razvoju, popolnoma ohladili.

Kljub vsem nadam in simpatijam do Avstro-Ogrske pravi profesor Antonesen — se je narodna čast 3 in pol milijona ogrskih Rumunov vedno žalila in to brez ozira na to, da je vseh Rumunov 14 milijonov, torej dvakrat toliko kot je Mažarov. Spomnili smo se na to, da so rumunski časnikarji v Ogrski obsojeni skupno na 117 let zapora. To se nam je na Ogrskem dogodilo v dvajsetem stoletju, ko je naša domovina 37 let Avstro-Ogrski izkazovala zvesto prijateljstvo. Kljub temu dolgoletnemu prijateljstvu ni 3½ milijona ogrskih Rumunov dobilo več nego štiri gimnazije. **Od Avstro-Ogrske nas je odgnalo, ker Dunaj trpi, da izvestni mažarski krogi ne vodijo avstro-ogrske, nego imperialistično madjarsko politiko.** Naj se zato nihče ne čudi, ako se je rumunska kulturna liga, ki je

dovolj dremala, zbudila k novi delavnosti. Za nas, ki stojimo izven Avstro-Ogrske, tvori ona samo eno državo, ne dveh, pa ne uvidevamo, zakaj se trpi, da notranji dualizem moče svoje sence tudi na zunaj. **Dunaj bi moral že davno preprečiti naivni eksperiment z narodno madjarsko državo v Ogrski.** Manjšina sedem milijonov Mažarov ne bo ob probujajoči se narodni zavesti ostalih pet ogrskih narodov mogla udušiti narodne individualnosti teh narodov, ki štejejo 13 milijonov duš. Mažari pač sami ne bodo verovali, da bi imeli več moči kot Nemci v Avstriji. **Nevarno je tirati narodnosti, ki že od nekdaj žive v državi, do prepričanja, da država ne pripada vsem narodom, ampak samo eni narodnosti,** nevarno je, te narode pritirati do tega, da jim nobena uredba države ni draga in k srcu prirastla. Ogrska ravno tako greši proti državnemu pravu, kot je Turška grešila proti mednarodnemu pravu. Ali se na Ogrskem niso še nič naučili iz zelo poučnega primera s Turško? Rumuni in vsi narodi v Avstro-Ogrski imajo pravico, da se kultura vsakega naroda spoštuje, ker kultura ni lastnina posameznih držav, ampak posamez. narodov. Duša posameznega naroda ne pozna nobenih državnih mej, ona je samo dolžna, da spoštuje interese države, v kateri živi, z druge strani ima pa pravico, da se svobodno razvija.

To je precej odkrito rečeno. Profesor Antonesen je preskrbel, da bodo za njegov članek zaznali najmerodajnejši krogi. Ali bo kaj pripomogel k svobodnejšemu razvoju narodov v državi, k njihovi zadovoljnosti in sreči? Profesor Antonesen odkrito kaže na rane, katere je treba izrezati: Enemu narodu se ne sme pustiti, da s svojo prepotenco napravi nezadovoljne ostale, ki tvorijo večino v državi. Rumuni ne puste, da bi državna meja bila meja za njihovo narodno kulturo in njihov narodni razvoj — koliko bolj smešni kot Mažari so koroški nemški nacionalci in tisti, ki njihov sistem podpirajo, ako hočejo, da se slovenski narod in njegov razvoj mora nehati tostran Korotana in da se Slovenci niti v državi ne bi smeli svobodno razvijati! Tudi v Avstriji je treba istotako nujno kot na Ogrskem, nastopiti v korist države proti vsem, ki z narodnim šovinizmom enega naroda ne kažejo nobenih nesebičnih ciljev za skupnost in srečo države, ki je mogoča le v zadovoljnosti vseh njenih narodov. Zdravilo za državo se imenuje: enakopravnost!

»Tam dol ljudje prebivajo,
veselje redko uživajo.«

Človek bi hotel na strani teh gorskih pastirjev in planšarjev presanjati življenje!

»Gore padite na nas!
Hribi pokrijte nas!«

Ali bi mogli primernejše izraziti obup človeka, ki je postal nezvest naravi in se vtopil v tolmunu strasti?

Kakor orli plavajo moji spomini po prostih gorskih višavah.

Tam nad prepadom stoji prazna kapelica. Včasih so ji rekli »Marija na gori«. Sedaj ni v znamenju nobene podobe. Kako je to prišlo?

Zalostna povest.

V davnih dneh so gorjanci skrbeli, da je v kapeli pred podobo noč in dan gorela luč. Iz bližnje koče je prihitala nekoč objokana mati z bolnim otrokom v naročju in z iskrena prošnjo na otroku:

»Devica nebeška! Dokler ne ugasne luč v tvojem znamenju, naj ne ugasne luč življenja v mojem otroku.«

Dete je ozdravelo.

Posihmal je neslo vsako soboto šopek planinskih rož k »Mariji na gori«.

Neko binkošno soboto so prišli možje iz daljnjega mesta. Videli so deklico prihajati z lepim šopkom proti kapelici.

LISTEK.

Binkoštni pozdrav s planin.

(Zapisal Konrad Železnik.)

Kakor vino v jesenskem sodu, zakipi včasih hrepenenje v moji duši. Po dolgih dnevih, ki jih preživim sključen nad mrtvimi knjigami, začutim silno žejo po studencih, ki tekó iz žive knjige: iz večnomlade narave. Kakor orli plavajo moji spomini po prostih gorskih višavah in pozabijo name, ki sedim za pultom v tesni sobi.

Srečni spomini! Glas narave poslušajo; pripovedujejo jim o velikosti in veličastvu božjem. Nemoteno gledajo jelke, planike, snežne vrhove, ki žare v vzhajajočem solncu, mesečno luč, ki se v tihi noči zrcali na brezgubni gladini gorskega jezera.

Umetnost je pogovor z Bogom. In gorske višave so rajski gramofoni, kjer so zajeti skrivnostni dvogovori, zajeti in onih davnih trenutkih, ko se je Stvarnik pogovarjal s svojo stvarjo v raju.

Jasne gore nas približajo k Njemu, od katerega so nas odrgale temne doline, živa knjiga nam vrne Boga, ki ga nam je vzela mrtva knjiga.

Mladina, ki odrasča, duhovno in telesno siromašna, brez idej, ki ne pozna drugih izprehodov kakor mestni tlak, ne drugih razgledov kot tistih z balkonov, ne drugih prizorov, kot tistih, ki jih čitaš v knjigah!

Postavil bi te na planine, da se naučiš, veselite se vzhajajočega solca, da se naučiš, radovati se zahajajoče večerne zarje, ki užiga snežnike; da utrgaš rožo, ki raste pod njimi; da poskočiš prevzet in oduševljen, opazujoč smejoče se modro nebo med divnimi grozotami gorá. Tam leži tvoja prva učna knjiga, široko odprta, z zlatim napisom: »Več veselja.«

Včasih sem mislil, kako je mogoče živeti v gorskem zakotju, zaprt med sivimi grebeni, jetnik brez knjige in brez primerne sobe, kaj šele v dežju. Ko sem bil pa prvičkrat, ob deževnem nalivu, vedril v siromašni planinski koči, mi je bilo ljubše, kakor brezplodno sedeti v mestni kavarni in čakati, kdaj se prikaže list ali tovariš, ki ti razvedri oko.

Moj pogled je prosto in veselo gledal naokolu in tudi v dežju se mu je nudilo polno svežega in slikovitega življenja. Divji golobi so si utrujeni iskali skalnega zatišja; sinice so se iz dalje vračale bliže k selu; bela jagnjeta so hitela po tesni gneji domov, kakor da se je razgrnil po njih srebrnokipeč slap; neugnani vrani so krilili nad smrekovimi vrhovi, v bojazni,

da se jim nepovabljeni gostje prikadejo v visoka gnezda. Odnokod pa se je slišal glas zvona. Cerkevnik je zvonil pred hudo uro. In huda ura je zbežala. Zbala se je srebrnih glasov posvečenega zvona.

Naslonil sem se na okno selske koče. Nisem vedel, ali bi vriskal ali molil.

Ko bi zavriskal, odmevalo bi od slemena do slemena in ves gozd bi zašumel s tajnim šumom, kakaj vrisk veselja razume v gorah zadnji grmič, in še ptič, ki je truden utihnil, se ti spet oglašá, kadar gre mimo vesela pesem.

A če bi molil? Molila bi z menoj stara ženica — gorska svečenica. Na pragu je sedela, zamišljena in zamaknjena v oltar svojega srca. Bog je govoril z njo z oblačnih gorskih vrhov, s strašnih skalnatih skladov, iz ognjenega bliska, od vsepovsod. Odprla je srce in usta in molila. Za vse, ki žive po gorah, za vse, ki so pokopani v gorah, za vse, ki potujejo po gorah, za vse, ki so tako blizu Boga in ga vendar ne najdejo. Otroci so, ki si zavežejo oči celo v gorah!

Kakor vino v jesenskem sodu, zakipi včasih hrepenenje v moji duši.

Spet bi se rad razgovarjal s planšarji in pastirji. Prisedel bi k njim, da slišim njih modro besedo o božji previdnosti in njih zaničljivo misel o zemeljskem bogastvu; da vidim tihi mir v bistrih očeh in ljubki nasmeh prijaznih ust;

Tržiške novice.

t Razstava risarskih del tukajšnje obrtnonadaljevalne šole je bila v nedeljo dopoldne. Nekatere risarije, tičoč se čevljarke in ključavničarske obrti, so bile izborne. Čevljarška zadruga bo priznala par nagrad za najboljše risbe. Razstavo je posetilo mnogo občinstva.

t Častno svetinjo za 40letno službovanje je deželna vlada priznala kovaču Jakobu Rabič. V nedeljo, 24. t. m., se je vršila tozadevna slavnost v lepo ozaljšani občinski pisarni. Navzočih je bilo več občinskih odbornikov z g. županom Ahačičem, zastopstvo požarne brambe, gostilničarske in čevljarke zadruge, orožništva, nekaj kovačev in sorodnikov Rabiča. G. župan je po kratkem nagovoru pripel svojemu zvestemu delavcu svetinjo. Za gosp. županom sta čestitala g. župnik Potokar in načelnik požarne brambe g. Dornig slavljencu, ki se je ginjen zahvaljeval. S trikratnim »slava«-klicem na presvitlega cesarja se je končala lepa slavnost.

t Podpise zoper novo šolo so začeli nabirati nekateri pristaši bivšega župana Mallyja. Marsikdo je dal svoj podpis, ne da bi vedel, za kaj se gre. Podpisali so tudi taki, ki ne plačajo nobenega davka. Z grožnjo in neresnicami se dela proti novi šoli, dasi so se vsi merodajni faktorji, med temi zlasti c. kr. okrajno glavarstvo, izrekli o njeni potrebi. Sicer bo pa, kakor čujemo, trško županstvo na primeren način pojasnilo vso zadevo občinstvu, da spozna resnični položaj te zadeve. Toliko pa že sedaj povemo, da občina ne bo prevzemala nikdar nepotrebne nemške šole, katero bi ji radi nekateri, ki jo morajo sedaj vzdrževati, naprtili.

t Vsled neprestanega deževja so vode zelo narasle. Pri Sv. Ani je napravil Mošenik precej škode. Posestniku Golmajer je pokončala voda dve njivi.

Idrijske novice.

i Iz strahu pred volitvami. »Glückauf!«, socialno-demokratski list, je objavil dne 28. maja t. l. sledeči članek: »Iz c. kr. živorebrnega rudnika v Idriji (Kranjsko). Iz tukajšnjega eraričnega živorebrnega rudnika prodere le zelo redko kaj v širšo javnost. Vsekakor je zahvaliti to okoliščino le dejstvu, da se je tlačeno delavstvo tukajšnjega c. kr. rudniškega pašalika vdalo v svojo usodo. V tem pa razmere tako neznosno napredujejo, da bi nadaljno molčanje naravnost odobravalo zavoženo gospodarstvo. V splošnem postaja delavsko razmerje vedno čudneje in za delavce neznosnejše, zanje je nastopil čas najostrejših strogosti. Bili so časi, ko je službeni red imel še vsaj nekaj veljave in so se tudi sklepi krajevnega odbora rudarske zadruge nekoliko vpoštevali. Vsega tega je sedaj konec. Nova uredba je nastopila. Gorje delavcu, ki najmanje zakrivi, takoj se ga od dela v najresničnejšem pomenu besede spodi in odpusti. Nič čudnega, da marsikateri delavec niti ne vé, zakaj so ga spodili in ni malo osupnjen nad takim postopanjem. Odredbe, ki se potem delavcem nasproti izrabljajo v najstrožji obliki, so izbruh c. kr. rudniškega svetnika Hermağora Pirnata, ki je sicer rojen Slovenec, a po svojem postopanju zagrizen radikalen prenapetnež (Scharfmacher). Najostudnejše na tem je dejstvo, da se uporablja ostrost, strogot in trdota teh odredb le proti delavcem v Idriji, ki, kakor znano, nočejo trobiti v klerikalni rog. Paznikom in pisarjem je po veljavni službeni pragmatiki na primer prepovedano udeleževati se politične agitacije, a vkljub temu je tistim med njimi, ki delajo za

klerikalno stranko, vse dovoljeno. Paznikom in pisarjem, v c. kr. službi stoječim, se pod zavetjem rudniškega svetnika Pirnata ne samo ne skrivi noben las, ampak so po naklonjenosti tega gospoda še naravnost vnemani za izvrševanje agitacijskih poslov za klerikalno svojat. Saj jim je naklonjenost gospoda rudniškega svetnika dokaz za to, da delajo v njegovih namerah. Rudarji v Idriji igrajo v javnem življenju tega mesta, ki je izrazito rudarsko mesto, umevno odlično vlogo. To pa gospodom od zgoraj noče biti všeč. Od kod tedaj klerikalnim paznikom in pisarjem v vsakem oziru pripuščen prosta roka, na drugi strani pa delavcem nasproti vladajoča osornost, si bo tedaj vsakdo lahko razložil. Ni čuda, da si pomagači državnega kapitala na vso moč prizadevajo, da zadovolje gospoda rudniškega svetnika, in ker smo pred novimi občinskimi volitvami, mora se delati z vsemi možnimi sredstvi, da se iztrga delavcem njih vpliv v občinskem gospodarstvu. Gospodje od pazništva in perasa uporabljajo v teh okoliščinah pripoznano jim prosto roko samonasebi umevno najizdatnejše. Dirjajo pri vsaki volitvi od hiše do hiše in od vrat do vrat kakor obsedeni, delajo obljube, lažejo in celo groze, da vse poka. Naglost in razdraženost, divji lov na glasove za klerikalce je o priliki volitev v Idriji od strani teh gospodov, ki nosijo sicer nasproti višjim nagobčnikom, tako nagnusen, tako grdo korupten, kakor ostudnejši ne more biti. Pooblastila se tudi z grožnjami izsiljujejo, če ni drugače! Sploh je v tem oziru vedenje teh ljudi tako predrzno, da se prav očitno pokaže tozadeven migljaj od zgoraj. Kaj čuda, ako se po mestu namigava, da dobivata na primer paznika Reven in Kadunc naravnost iz pisarne rudniškega svetnika posebne nagrade po razmerju za klerikalce pridobljenega števila glasov. — Pritisk na delavce pa se ne izvršuje le v stanovanjih, ampak kar neženirano tudi pri delu. V žgalnici oskrbuje to »delo« pod zavetjem gospoda Slavaka paznik Pirk. Gotovo smejo pazniki in pisarji glasovati pri volitvi kakor hočejo, ne gre pa, da bi se delavce radi pogosto smešnih malenkosti kar na cesto postavljalo, pazniki pa smejo tudi med delom v prid klerikalne stranke in njene organizacije uganjati, kar hočejo. Mislimo, da nismo neskomolni, ako izrazimo željo, naj se veljavni službeni predpisi, zlasti pa kar zadeva določbe o kaznih, ne uporabljajo enostransko le pri delavcih, ampak pri vseh, paznike in pisarje ne izvzemši. To smo hoteli za sedaj povedati, da se tudi drugod po Avstriji izve, kako se godi pri c. kr. živorebrnem rudniku v Idriji. — Kdor bo sodil po tem dopisu in ne pozna resničnih razmer, bo mislil, da se je grozno tlačanstvo obnovilo. Pa je precej drugače. Da bi se ne vpoštevali sklepi krajevnega odbora rudarske zadruge, v katerem sedé socialni demokrati, ni res, morda se še preveč. Tekoči mesec sta bila vzeta v delo neki fant iz Čekovnika in drugi iz Ledin. Krajevni odbor je ugovarjal, da sta bila sprejeta, kar je sporočila deputacija treh mož. Uspeh: Imenovanima fantoma je bilo takoj odpovedano. Kmalu nato se je informiral neki socialni demokrat osebno o razmerah komaj sprejetih že odslovljenih delavcev ter prosil, naj se ju opet vzame v delo, ker je zlasti fant iz Ledin potreben in da se ne bo reklo, da so jima socialni demokrati odjedli kruh. A obveljala je zahteva deputacije. Gotovi ljudje se čutijo zelo močnejši. Tako je nekdo rekel očetu, ki je želel spraviti sina k delu: »Zakaj se vaš sin ne pridruži socialnodemokratski mladinski organizaciji, pa bi dobil delo!« Kje je torej pritisk? Kar se pa tiče klečeplaze-

nja, naj išče »Glückauf!« in njen poročevalec zgledov v vrstah svojih prijateljev, — pa še daleč nazaj ne bo treba iti. Glede agitacije smo mnenja, da k temu niso opravičeni samo socialni demokrati in naprednjaki, ampak tudi možje naše stranke, tembolj, ker se lahko sklicujejo res na svoje delo v prid davkoplačevalcem in posestnicam. Kdor hoče visoke doklade, bo glasoval za stranke, ki so nasprotni naši Slovenski Ljudski Stranki. Ker so posestniki po večini nasprotniki visokih doklad, pač ni treba takega nasilja, kakor je popisano v »Glückauf!«, da dobimo pooblastilo. Niti tega ni treba, da bi moral biti ravno paznik ali pisar, še manj, da bi moral biti poslan od kakega višjega uradnika; ni težka agitacija prijateljem S. L. S. Obljub nam ni treba delati, saj vidijo davkoplačevalci delo naših mož. Grožnje in obljube naslovite na drugo stran. Če bo kak naš agitator res kaj zakrivil, bo kmalu po njem, dobro bo zastražen od nasprotnikov. Živahna pa je res naša od nikoder naročena agitacija. Brez vsake nagrade smo pridni. Bog daj le uspeha! Da bi se hotelo rudarje odriniti od občinskega gospodarstva, je prazna. S. L. S. je za to, da složno sodelujejo pri občinskem gospodarstvu vsi sloji, ker vsi prispevajo k dokladam. Ravno rudarji, odborniki, ki so somišljeniki S. L. S., so najboljše igrali doslej svojo vlogo pri občinskem gospodarstvu; ne mislimo, da je rudar in socialni demokrat, ali rudar in naprednjak eno in isto. Kar se tiče očitanja, da agitirajo naši pri delu za volitve, smo prepričani, da bodele takoj vsakemu za petami, ki bo res to storil. V dopisu mišljeni žgalniški poduradnik je že v večnosti, to ste se oddahnili! Koliko podlage ima dopis v »Glückauf!«, je razvidno iz dejstva, da tisti paznik »Kadunc« doslej še ni imel sreče, da bi bil postal paznik, pa tudi nobenih premij ne more pričakovati iz pisarne svetnika P., ker nima nikakega stika s to pisarno. Možje, fantje, le na agitacijo torej! Napadi in obrekovanja po domačih in tujih listih pričajo, da se nas vendarle — boji!

i Volivni imenik za občinske volitve je tudi letos pomanjkljiv. Čas reklamacij je še prihodnji teden.

Celjsko gimnazijsko vprašanje.

Celje, 25. maja 1914.

(Odgovor na »Poslano« celjskega župana dr. Jabornegega v šte. 126 »Tagespote« in drugih nem. listov proti izpopolnitvi slov. gimnazije v Celju.)

Dolgo so tuhtali celjski mestni očetje, predno so si upali na dan s svojim famoznim sklepom z dne 19. dec. 1913, s katerim odgovarjajo na spomenico spodnještajerskih Slovencev, kateri zahtevajo, da se slovensko-nemški razredi v Celju izpopolnijo v celo gimnazijo in se zida za nje novo poslopje.

Poglejmo, kaj pravijo dr. Jabornege in njegovi trabanti. Najprej pridejo s staro frazo, da ta zavod ne odgovarja kulturni potrebi Slovencev, temveč je le politična zadeva. Tako torej! Nad 400.000 štajerskih Slovencev ne čuti nikake potrebe po višji izobrazbi! Pač pa sme peščica kranjskih Nemcev imeti dve popolni gimnaziji in še realko v Ljubljani, pol milijona štajerskih Slovencev pa ne sme zahtevati vsaj ene popolne gimnazije!

Dobro tudi vemo, da nas na svoji takozvani »nemški« gimnaziji le neradi trpite in da ste za novo gimnazijsko poslopje dali stavbišče le pod pogojem,

da se bo na tem zavodu le nemško poučevalo. Bodite torej veseli, da se iznebite Vam toli neprijetnih Slovencev in da boste potem lepo sami med seboj.

Če se Celjani zgražajo v svojem »Poslanem« nad tem, da zahtevamo svojo gimnazijo v Celju, jim moramo na kratko izpregovoriti, zakaj da hočemo imeti gimnazijo ravno v Celju. Zato, ker smo tu v Celju imeli vedno svoje kulturno središče! Celjsko gimnazijo je posečalo do ustanovitve sedanje slovenske nižje gimnazije vedno po dve tretjini Slovencev in ena tretjina Nemcev in v učiteljskem zboru je bilo do tedaj vedno po več Slovencev. Ker ste pa tedaj spremenili gimnazijo v popolnoma nemški zavod in iz učiteljskega zbora pometali vse Slovence, imajo Slovenci polno pravico do svojega posebnega zavoda v Celju.

S frazo o nemškem značaju mesta Celje, pa se nikar ne bojite! Celje je bilo, je in bo narodno mešano mesto, kjer imajo Slovenci najmanj toliko pravic kakor Nemci. Saj se je pri gotovo Slovincem ne preveč prijaznem ljudskem štetju leta 1910 naštel ena tretjina Slovencev.

Silno neljub je Celjanom zelo dober obisk slov.-nem. razredov, dočim njihova gimnazija v nižjih razredih izkazuje vedno slabši obisk. Iz te, za nje skrajno neprijetne zadeve, si pomagajo z drzno lažjo, da se za slovo gimnazijo silno agitira in da se zavod brez izbire z zelo slabim materialom napolnjuje. To se drznejo trdit ljudje, ki po svojih pomočnikih od hiše do hiše agitirajo za svoje nemške šole, ki na stariše, ki so od njih odvisni, silno pritiskajo, da dajejo svoje otroke v njihove šole, ki kupujejo otroške duše za svoje gnjilo nemštvo z brezplačno hrano, obleko in drugimi darili! In ki napolnjujejo svojo nemško gimnazijo z študentheimovci, nabranimi iz vseh kronovin avstro-ogrske. Za naš zavod pa zlasti zadnja leta nihče ni agitiral. Slovenski listi so le vsako leto suho naznanili, kdaj se vrše vzprejemni izpiti, kakor se to zgodi za vsak drug zavod. Kvečemu so še sporočili ob koncu šolskega leta, kakšen je bil učni uspeh. To drzno natolečevanje celjskega občinskega sveta pa naj vspodbudi vse Slovence, da bodo res pridno agitirali, naj vstopi vsako leto prav obilno nadarjenih dečkov v celjsko slovensko gimnazijo. Držimo se vsi načela: Sloveski dečki spadajo v slovensko gimnazijo!

Končno pa pravijo celjski mestni očetje, da so učni uspehi učencev, ki so absolvirali samostojne nem.-slov. gimn. razrede in v celjsko nemško višjo gimnazijo vstopijo, tako slabi, da se mora že dvomiti o pedagoški vrednosti nemško-slovenskih gimnazijskih razredov!

Kot odgovor posvetimo občinskim očetom s statistiko, ki jasno kaže, kako očitno govorijo neresnico. Vzemimo samo zadnjih pet let. Pripomnimo še, da smo upoštevali le one slovenske petošolce, ki so tisto leto s slovenske gimnazije prestopili v celjsko višjo gimnazijo.

V šolskem letu 1909/10 je prestopilo na celjsko gimnazijo 15 četrtošolcev slov.-nem. gimn. razredov, od teh jih je dovršilo V. razred z odliko 3, z dobrim uspehom 11, ponavljalni izpit je imel eden, popolnoma propadel ni nobeden. Nemških dijakov je bilo v tem razredu 32, od teh je imelo odliko 2,

»Daj nam planik!«

»Ne morem.«

»Kam jih neseš?«

»Mariji na gori?«

»Čemu?«

»Dala mi je zdravje.«

Potnike je pri tej besedi še bolj omamil rožnozdravi obrazek zale planšarice in zahtevali so še silneje:

»Daj nam planik!«

»Ne smem.«

Odidejo proti kapeli. Z drzno roko sezejo po srebrni svetilki v znamenju in jo zalucijo v prepad. Deklica je kriknila na ves glas:

»O Bog! Moje življenje!«

Potniki so se ozrli po deklici. Niso je več videli. Ležala je v prepadu — mrtva. Zalostna povest.

Nič zato! Samo če bo ostalo samo pri povesti.

A bojim se, da se ta povest kdaj izpremeni v resnico. Ko bi namreč prišli drzni in brezbožni ljudje iz modernih mest, pa bi planincem ugasnili luč pri »Mariji na gori« in umreti bi morala tudi na planinah deklica — zadovoljnost.

A danes še živi rožnozdrava in vas vabi k sebi in vam pošilja:

Binkoštni pozdrav s planin!

Fr. Stelč:

Lepola stare ljubljanske mesne slike.

Tujec, finoizobražen ljubitelj umetnosti, se je izrazil nasproti svojemu spremljevalcu, ko si je mesto ogledal, da je popotresna Ljubljana napravila nanj vtis amerikkanskega mesta.

Vsi vemo, kako dalekosežne posledice je imel potres za mestno sliko moderne Ljubljane. Splošno se danes priznava, da so Ljubljančanje takrat pogosto prav po nepotrebnem žrtvovali moderniziranju mesta marsikako nenadomestljivo arhitektonsko vrednoto, s katero nas je obdarila italijansko nadahnjena doba našega baroka; splošno je tudi priznano, da sodobni Ljubljančanje nikakor niso bili kos velikim nalogam, ki so jih pri restavraciji in povečanju mesta po potresu čakale; a vendar bi si izreka tujčevega raje ne razlagali kot grajo novi Ljubljani, ampak kot pohvalo tega, kar se je storilo. Toda tudi kot pohvala je ta izrek zelo, zelo dvomljive vrednosti.

Amerikansko mesto in naša bela Ljubljana! Ljubljana, ob katere imenovanju Ljubljančanu zaigra srce v prsih; Ljubljana, ki je veselo, vsebino polno ime za vsakega Slovenca; Ljubljana ponos slovenstva kot njegovo središče in simbol njegove skupnosti — in Amerika, dolgočasna, povsod enaka, praktična, brez lepote in

poezije, vsaj po naših predstavah. — Ali smo res že tako internacionalizirani, da v izrazih svojih kulturnih stremljenj nimamo nič lastnega? Slika mesta in dežele je gotovo v največji meri in kriče izraz kulture. Slovenec je vendar mehka poetična duša, tudi Ljubljančana ne poznamo kot židovskega kramarja brez zmisla za lepoto in veselje. Amerikanizem pomenja brezdušno praktičnost; naše razmere in naše življenje pa sta bila vedno ozko zvezana s poezijo in umetnostjo, z drugo besedo: delavnost, praktičnost in kratkočasje, umetnost, — prijetni harmoniji, to je naš ideal. Zato s to primerom ne bo nič. Ljubljančan ljubi svoje rojstno mesto in njegovo lepoto, zato bo skrbel, da ostane Ljubljana Ljubljana, Amerika pa Amerika.

Če pa je v primeri le kaj resničnosti, je to očitek, ki ga moramo popraviti. Nespeten je tisti, ki živi razkošneje kot dopuščajo njegove razmere, a prav tako nespeten tisti, ki se hoče v vsem prilagoditi svoji okolici in čisto zatreti svojo individualnost. Ako bi šlo dalje v smeri, v kateri se je en čas razvijala moderna stvarna kultura, bi obstalo človeštvo nekega dne brez veselja in petja sredi vseh prirodnih lepot oropane zemlje, vse bi bilo prirojeno enostransko samo praktični potrebi; kamor bi prišel, bi videl vedno iste ulice, iste hiše, tu večje, tam manjše, vas kakor mesto, Amerika kot Evropa — ali bi

ne bilo dolgočasno? Človeštvo se je še pravočasno zavedlo dejstva, da je človeku prirojeno tudi stremljenje po prijetnem, po lepem; da je porabnost le en del vsstvarjajoče kulturne naloge, prikupljivost, oblikovna individualnost drugi; da morata ostati oba v harmoniji; da ni prav gojiti enostransko enega, ne drugega. Tudi k nam je že prodrlo to spoznanje, saj čujemo vedno klice po varovanju naravne in umetne lepote, po uvaževanju estetičnih zahtev celo v vsakdanjem življenju. Že dejstvo, da se ta potreba v širokih masah oglašča, dokazuje, da v kolikor bi tudi danes mogoče še bilo opravičeno primerjati moderno Ljubljano z amerikkanskimi mesti, to kmalu ne bo res.

Ljubljana je ohranila kljub uničujočim posledicam potresa še vendar velik del svoje mestne slike. In ta ohranjeni del je bil kot mestna slika najzanimivejši in najlepši v stari Ljubljani. Mislim sedanje mestno jedro, ki se razteza lepo se priključujoč črti podnožja ljubljanskega gradu od sedanjega Vodnikovega trga do sv. Jakoba. Odlično, primeroma dobro ohranjeno mestno sliko nam nudi Mestni trg in temu se pridružujoči Stari trg. Majhna disharmonija, povzročena po breobzirni novejši stavbi na Mestnem trgu, se ob posebnosti in eleganci mestne slike, ki se nam odpre polagoma, če prihajamo od Vodnikovega trga, skoro ne opazi. Kogar oko je

prvi red 20, propadlo 8, ponavljalni izpit 1, neizprašan 1.

V šolskem letu 1910/11 je prestopilo 15 četrtošolcev, od teh je imelo odliko 3, prvi red 11, propadel 1. Nemških dijakov 24, od teh odliko 2, prvi red 20, propadla 2.

V šolskem letu 1911/12 je prestopilo 14 četrtošolcev, od teh je imelo odliko 1, prvi red 11, ponavljalni izpit 2, propadel nobeden. Nemških dijakov 37, od teh odliko 7, prvi red 20, ponavljalni izpit 2, propadlo 8.

V šolskem letu 1912/13 je prestopilo 19 četrtošolcev, od teh je imelo odliko 2, prvi red 14, ponavljalni izpit 1, propadla 2. Nemških dijakov 30, od teh odliko 5, prvi red 17, ponavljalni izpit 2, propadlo 5, neizprašan ostal 1. Tako se vidi, da so dijaki, ki so prišli iz slovenskih samostojnih razredov v peti razred nemške gimnazije ravno tako dobro, če ne bolje, napredovali kakor dijaki, ki so bili že v nižjih razredih na tem zavodu.

Zelo zanimiv je bil učni uspeh v I. tečaju tekočega šol. leta 1913/14 v V. razredu. Prestopilo je 18 četrtošolcev na tukajšnje višjo gimnazijo, od teh je dobilo vseskozi prvi red 14, v nekaterih predmetih so dobili nezadosten red 3, radi boleznih je ostal neizprašan 1. Nemcev je bilo 34, od teh jih je dobilo prvi red 16, propadlo pa 18.

To so dejstva, ki kažejo, da naši dijaki prestopivši v peti razred nemške gimnazije čisto ugodno in še ugodnejše uspevajo, kakor oni dijaki, ki so dovršili nižje razrede na nemški, ki pa tudi kažejo, kako mestni očetje drzno lažejo in pred javnostjo in celo pred ministrstvom sramotijo naš narod!

Najraje bolj gledajo na punčice svojege očesa, na svoje »studenttheimove«, od katerih jih je letos v I. tečaju izmed 60 padlo nič manj kakor 26 in ki so se letos v šoli naravnost uprli nekemu profesorju, in o katerih se še druge lepe reči po mestu govorijo.

Če potem modri mestni očetje groze ministrstvu s strašnim razburjenjem, ki bo po mestu nastalo, če ugodni upravičeni zahtevi Slovencev, kdo bi se jim ne smejal na vsa usta? Mi poznamo mnogo let življenje v Celju in dobro vemo, da zaradi slovenske gimnazije med prebivalstvom v Celju ni nikoli bilo nobenega resničnega razburjenja, temveč je vladalo to razburjenje edino le v možganih nekaterih prenapetnežev.

Pač pa je vladalo veliko razburjenje med celjskimi trgovci in obrtniki leta 1908, ko so se Slovencem okna pobijala in so se mirni Slovenci javno na ulicah napadali ter so se vsled tega okoliški Slovenci začeli ogibati nemških trgovin in nemških obrtnikov. Tedaj so se ti odločno vzdignili zoper hujšačenja in jim odločno zapovedali mir, ker sicer morajo, če jih Slovenci zapuste, drug za drugim propadati. In res imamo od tistega časa lep mir v Celju.

Če bi vlada ustregla mestnim očetom ter odpravila slovensko gimnazijo v Celju, kar homo seve že znali preprečiti, bi zopet bili celjski nemški trgovci in obrtniki in mnoge nemške družine, ki imajo slovenske dijake na stanovanju, najhujše udarjeni in ti bi se razburili, pa ne proti slovenski gimnaziji, temveč proti mestnim očetom, ki jim zaslužek izpred ust jemljejo!

Kar se tiče strašila, da se dijaki na slovenski gimnaziji ne bodo dovolj nemščine naučili in zato ne bodo sposobni za državne službe, jim pa čisto kratko odgovorimo, da naj si radi tega nikar glave ne belijo, temveč da bomo za to že sami skrbeli, da se bodo naši dijaki čisto dobro priučili nemščine. Zagotavljamo jih pa že sedaj, da bodo naši dijaki najmanj desetkrat tako dobro znali nemščino, kakor njihovi kurzovci, ki med našim slovenskim ljudstvom služijo, slovenščino, o katerih se pa na zgoraj poročam, da znajo perfektno slovenščino.

Končno moramo iz tega poslanega pribiti še eno zanimivost. V občinskem svetu, v katerega imenu je župan Jabornegg poslal to izjavo ministrstvu in jo pošilja sedaj po časnikih v svet, sedi tudi gimnazijski ravnatelj Proft, ki je obenem administrativni vodja slovenskih gimnazijskih razredov in je s tem tudi soodgovoren za to »poslano«. Mož, ki mora dobro poznati stanje in učne uspehe slovenskih razredov, dopušča in je soodgovoren, da se take laži pošiljajo v svet o zavodu, katerega predstojnik je!

Obrachamo se do naših poslancev, da se z vso močjo zavzemajo za slovensko gimnazijo v Celju, pa do vse slovenske javnosti in jo pozivljamo, da na perfidne nemškutarske napade odgovori s še večjo marljivostjo in vztrajnostjo, da se stanovsko in strokovno izobrazi bolj kot naši narodni nasprotniki. **Proti nemškemu barbarstvu postavimo resnično kulturno delo!** Naše geslo bodi: Vsak Slovenec mora v teh težavnih narodnih, političnih in socialnih razmerah, ki vladajo sedaj, veljati ne samo za enega človeka, ampak za deset ljudi. Etično in kulturno moramo prekašati naše narodne nasprotnike. To bodi ideal vsakega slovenskega dijaka in vsakega Slovenca!

To je naš odgovor na nesramne žalitve in obdolžitve celjskih Abderitov!

Iz življenja Frana Košuta.

Pretekle dni je umrl znani ogrski politik Franc Košut, sin ogrskega revolucionarja. Košut je zelo karakterističen tip iz politične zgodovine ogrske. Bil je mož skromnih umstvenih zmoglosti, a zelo neskrupulnih ambicij in dohodkov ter velikih izdatkov, zelo naiven in domisljiv. Dvignil se je iz neznanne osebe do važnega veljaka, samo zaradi svojega imena. Oni, ki so ga postavili na čelo neodvisne stranke, so vedeli, da Košutov sin ni isto kot oče, toda potrebovali so imena. Mažari so obožavali Košutovo ime in revolucionarjev sin je znal to obožavanje izkoristiti.

Ko se je vrnil Franc Košut na Ogrsko, se je začela akcija za zgradbo spomenikov Ludoviku Košutu. Ne samo radi pokojnika, vemveč tudi radi živega sina. Odkritje teh spomenikov je služilo stranki, da je kazala Mažarom sina onega očeta, čegar ime so častili kakor svetinjo. Fran Košut je prepotoval vse ogrske kraje, kjer so postavljali spomenike, a postavili so jih nad stctino. In ljudje so poljubljali robobe njegove obleke. Ljudje so se pulili za drobce zemlje, na kateri je stala noga Košutovega sina. Prebrisani ljudje so za drage denarje prodajali cvetje, s katerim so mu okrasili stanovanja, v katerih je stanoval za časa

odkritij spomeniku svojemu revolucionarnemu očetu.

Fran Košut je vse te časti sprejemal z naivnim imperatorskim dostojanstvom. Ime mu je nadomeščalo znanje in vsa svojstva, ki jih mora imeti politični vodja, in s katerimi ga narava ni obdarila. Ime mu je bil kapital in mu je nosil tudi znatne obresti. Njegove premoženjske razmere so bile tako skromne kakor duševne sposobnosti, a duševna in denarna aristokracija je iskala njegove družbe ter pričakovala nasmehljaja z njegovih ust.

Neki mažarski poslanec je izrekel nekoč značilne besede: »Košutu ni treba vedeti, kaj je politika, dovolj je, ako sedi na čelu stranke«. Neki drugi član neodvisne stranke je imel nekoč naloge, da dā podpisati Košutu neki komunike. Tovariš mu je dejal: »Idi in preberi mu ga.« — »Toda, ako ne bo odobril stilizacije?« ga je vprašal prvi. — »Ne bodi smešen. Med tem, ko boš bral, se bo zabaval s svojimi nohti.«

Ko je bil Košut minister, je dal neki njegov intimus sledeči nasvet nekemu prositelju: »Ko vstopiš, se globoko prikloni in reci: Danes je najsrčnejši dan mojega življenja, ker gledam iz obličja v obličje največjega sina te države.« A ko boš odšel, tedaj reci: »Ako mi ta prošnja ne bo uslišana, bom vendar mogel reči svoji deci in vnukom, da sem govoril s Franom Košutom.« Če boš to dobro izvedel, bo tvoja prošnja gotovo uslišana.«

Isti dan pa je ta svetovalec napival na nekem banketu Košutu ter trdil, da ga njegove umstvene sposobnosti in nepriemna skromnost povzdigujeja nad vse.

V času, ko je neodvisna stranka porazila pri volitvah grofa Tisza, je bil Košut pozvan v avdijenco k cesarju. Tedaj je »Neue Freie Presse« napisala članek, v katerem je omenjala Košuta kot ljubljena mažarskega ljudstva in modrega politika. In ko so to brali ogrski časnikarji, so rekli: Dunaj je zmagal! In ko je prišla do vlade neodvisna stranka, so govorili v njenih krogih: »Kako naj bi neodvisna stranka ne odnehala od svojih zahtev, ko so na merodajnem mestu rekli Košutu: »Vi ste gospodar situacije! V vaših rokah je rešitev Ogrske!«

In Košut jo je rešil! Neodvisna stranka je došla do vlade, opustila vse svoje zahteve, in ko je izvedla vse, kar je Dunaj hotel, je padla v nemilost na zgoraj in na — spodaj.

Od tedaj je začelo izgubljati Košutovo ime svoj čar. Našli so se vseeno ljudje v njegovi stranki, ki so mu skušali prigovarjati, a narod je tudi nadalje klečal pred njim in poljubljaj robobe njegove obleke. Ostal je nadalje na čelu stranke, a Karolyi, ki je pravzaprav vodil stranko, ga je hodil na videz vpraševati za nasvete, delal je pa po svoji volji.

V zasebnem življenju je bil Košut zelo ljubezniv in kavalir od nog do glave. Njegov sluga Joško je bil znal tako preustroiti, da je bil pravzaprav on gospodar v hiši. In gorje onemu, ki se mu je zameril! Joško je odločeval, koga bo Košut sprejel in koga ne. Tako je nekoč rekel grofu Apponyju: »Mi« danes nikogar ne sprejmemo! In ako so se posetniki zaradi tega pritožili pri Košutu, ga je znal pomiriti Joško z besedami: »Kaj hočejo ti grofi? Oni govorijo, kakor bi si morala vaša milost šteti v čast, ako vas posetijo, a vaša milost je prva na zemlji. Svet vas obožava kakor carja!«

Joško je razumel svoj posel. Ni si nabral samo premoženja samo na ta način, temveč je sedanji »stranki dela« prodal tudi neke listine, ki so se nanašale na razne koncesije Košutovega ministerovanja. Košut ga radi tega ni pustil kaznovati, temveč mu je celo izplačal odpravnino.

Materijalne razmere Košutove niso bile rožnate, dasi je stanoval v 14 bogato opremljenih sobah in zapravljal kakor milijonar. Karakterističen za Košutove premoženjske razmere je sledeči dogodek: Nekega dne je bila vložena tožba za izplačilo menice za 500 K, glaseče se na ime ministra Košuta, ki ni bila plačana, niti podaljšana. Nasprotniki koalicije so spravili stvar v javnost. Listi neodvisne stranke pa so zadevo takole pojasnili: Nekega dne je prišel k nekemu bogatašu mlad človek, ki se je predstavil za Košutovega tajnika ter dejal, da rabi Košut momentano 500 K in pošilja zato menico. Finančnik ni dvomil ter je izplačal menico. Jasno je, da je neki slepar zlorabil Košutovo ime. Nato so odgovorili nasprotniki: Akoravno bi naj to tudi res bilo, je vendar nečuvstvo, da ljudje, ki dobro poznajo posle trgovinskega ministra, menijo, da ne more nikjer vzeti 500 K in da mora iskati to malo vsoto na menico.

Košut je živel zelo razkošno. Jedel je izredno fino in mnogo ter so o njegovih južinah, ki so mu jih nosili za časa razprav v parlament, pripovedovali cele zgodbe. Oblačil se je v najfinejše prvomodne obleke. Njegovi telovniki, svetli in pisani, so bila prava remek-dela in so tvorili malimete. Sloveta je radi razkošnosti zlasti njegova spalnica. Karikaturisti so ga slikali najraje ležečega v postelji sredi samih čipk, s kapico iz samih bruselskih čipk na glavi, pod baldahinom in s rokavicami na roki. Za svojo telesno nego je uporabljal sredstva, kakršna navadno rabijo samo ženske, ki hočejo na vsak način ostati mlade.

Morebiti ni na svetu ženske, ki bi imela tako skrbno negovane roke kot so bile njegove. Oženjen skoro do zadnjega časa ni bil. Trajna njegova prijateljica je bila samo grofica Benyovsyki. Ko je so-prog te grofice pred poldrugim letom umrl, se je Košut poročil z njo na bolniški postelji. Pozneje je Košut ozdravel, a potem je nanovo obolel. Košut ima brata, ki je inženir, ki se pa ne peča s politiko. Prvotno je Košut hotel svojega brata v oporoki določiti za svojega naslednika v neodvisni stranki. Ako je to storil, ni znano. Če pa je to ukrenil, je veliko vprašanje, če bo neodvisna stranka sprejela to dedščino.

Cerkveni vestnik.

(Iz glasila ljubljanskih župnij.)

Sveta birma v stolnici.

Na binkoštno nedeljo, 31. maja. — Ob 1½10. slovesna škofova sv. maša. Po sveti maši (okoli 1½11.) se začne sv. birma. Že proti koncu sv. maše se postavijo birmanci po sredi cerkve v dve dolgi vrsti, in sicer: od dohoda k velikemu oltarju do velikih vrat na moški in ženski strani in počez od zakristije do oltarja sv. Rešnjega Telesa. Vsak birmanec drži v roki birmski listek in bel trak za zavezo. Za birmancem stoji boter (botra) in položi, ko škof birmuje njegovega birmanca, d e s n o roko na birmančevo d e s n o ramo. Ko je birmanec birman in mu navzoči duhovnik izbrise čelo, zaveže boter preko čela beli trak. Nato gre boter z birmancem proti oltarju

sprejemljivo za take vtise, bo sledil polagoma se kriveči črti stavb, ki naše zanimanje ob vsakem koraku nanovo mika. Pred Robbovim vodnjakom se bo gledalec nehote ustavil; ko bo zagledal mestno hišo pred seboj, ga bo nehote pomaknilo nazaj v Stritarjevo ulico, da dobi vtis pročelja mestne hiše in njenih sosed. Zadovoljen bo vsestransko; neprimerno pa bo zavzet, če se bo pomaknil toliko nazaj, da se bo nad tem vencem hiš pokazalo zelenje strme grajske gore, nad njim pa kot zidana monumentalna krona v konturi ostroizraženo starodavno zidovje gradu. Trg bo mika! gledalca dalje, šel bo naprej proti Staremu trgu: ozka cesta sicer, a nenadomestljiva v svojem estetskem vtisu; ko bo prišel do konca na trg sv. Jakoba, bo disharmonija prevladala, a če ne bo vznevoljen zbežal in kljub temu iskal zanimivosti dalje, ga bo zopet zadovoljila Florijanska ulica z lahno zavito, precej hitro, a za oko prijetno se dvigajočo črto fasad ozkih, ne previsokih hiš, s slemenom obrnjenim na cesto po troje oken v enem nadstropju — same najstarejše ljubljanske hiše. Isti tip imamo v Rožni ulici, ki s svojo mično sliko in nad to se dvigajočo šentflorijansko cerkvijo nemalo nadomesti prvi harmonijo uničujoči vtis. To je stara meščanska Ljubljana. Tudi nasprotni breg, novi trg in nemška komenda s svojim okrožjem sta še zaskladnica starih ulic in poslopij, a danes nas z njima le bolj ravnokar popisani del Ljubljane, v srednjem in novem veku sedež meščanstva: obrtništva in trgovstva.

Vtis, ki smo ga dobili je, mogočen. Posebno zjutraj, dokler ni ljudi na cesti, ali

ponoči, če se razliva nanj srebrna mesečina.

Ako se vprašamo po njegovih vrednotah, pa vidimo, da velikih arhitektonsko posebno pomembnih stavb tu ni. Mestna hiša, ki je napravila tako dober vtis, sama posebi vendar ni nič arhitektonsko posebno pomembnega; ona in še par izrazitih hiš bogatejšega meščanstva ima po svoji zunanjsčini sicer relativne arhitektonske vrednote, a če natančneje preiščemo njeno mikavnost, vidimo, da je ta v veliki meri povzročena po srečni poziciji med drugimi stavbami na najbolj gospodujočem mestu celega trga. Boljšega prostora ji ni bilo mogoče izbrati. Mislimo si pa sedaj, da na tem prostoru ni dominujočega poslopja kakor je v polni meri po svoji konturi in fasadi ta hiša, ampak da gre stavbna črta in stena neustavljeno dalje: trg je nekaj izgubil, nekaj mu manjka, tako da nas mika zapisati trditve: Če bi obstoječe mestne hiše ne bilo na njenem sedanjem mestu, bi jo morali sezidati, in sicer podobno v konturi in arhitektonski in estetski kakovosti. Večina hiš je, kakor rečeno, po svoji zunanjsčini čisto priprostih, brez samostojne vrednosti, v skupnosti z drugimi pa so nam nenadomestljiv člen harmonične, elegantne mestne slike. Celotna ureditve je izredno posrečena in vsaka najmanjša disharmonija bi utegnila imeti nedogledne posledice za celotni vtis. Lepota slike tega trga je tako velika, da opazovalec vedno vidi celoto in prezre v naglici celo marsikako neokusnost, ki so si jo dovolile trgovske hiše v tem okviru. Večno seveda tudi Mestni trg ne

bo mogel ostati kakor je; moderni časi stavijo nove zahteve; porabnost in higijenični ozir se borita proti starih stavbam; moderno gibanje za varstvo lepih krajevnih slik se mora pogosto ukloniti in pustiti, da staro pade in se nadomesti z novim. Toda zdrav kompromis med preteklostjo in bodočnostjo je pri dobri volji v vsakem slučaju mogoč. Ako smo pravočasno na straži, bo sicer izginila marsikaka stara hiša, v sedanjem okviru estetsko dobro vršča svojo naloge, a na njenem prostoru bo vzrastla druga, ki ne bo brezobzirna, ampak priglasena prostoru, na katerem stoji, estetski nalogi, ki ji je določena v danem okviru. Produkt zdravega okusa in ljubezni do domačije nas tudi v starinskem okviru ne bo žalil. Nepobitno je, da je mogoče zadovoljiti vse moderne porabne in zdravstvene ozire, a vendar ohraniti staro mestno sliko, ki je tako izrazita in posebna, še za več stoletij. Ena nesrečna poteza pa lahko za vedno ustvari disharmonijo. Spomnimo samo na Wiener Neustadt, ki je znano starinsko mesto. Posebno prostorni glavni trg, obdan od slikovitih arkad in prav dobro ohranjenih starih hiš, je znana starodavna mestna slika nenavadne mikavnosti. Pred leti pa je stavbna oblast dovolila na tem trgu sezidati razmeroma majhen nov hotel. Neverjetno je, kako je ta v krimeri s prostornostjo trga majhna količina pokvarila harmonijo. Tuje, ki pride sem, nehote obstane s svojim pogledom na tem poslopju in se začuden vpraša: Kako je vendar mogoče na tem mestu sezidati kaj takega? Toda hiša stoji in bo stala, in rod za rodom bo začuden povpra-

ševal, kakšna slepota je morala vdariti mestne očete, da so kaj takega dovolili.

V Ljubljani se je, kakor rečeno, marsikaj pokvarilo in uničilo po potresu, a najvažnejši del stare Ljubljane, Mestni trg in Stari trg, še stoji. Moderna Ljubljana si tudi skuša nadeti umetniško oblikovano lice, popraviti hoče, kar je zamudila zadnjih petnajst let. Z regulirano Ljubljano bo konkurirala s tozadevnimi napravami drugih modernih mest. Z razumevanjem za estetsko vrednost novega, mora rasti tudi pieteta do starega. Tembolj, ker je Ljubljana danes eno izmed ne mnogih jugoslovanskih mest, ki hrani zanimive stare mestne slike, ki v obsirnem modernem oklepu čuva v velikih potezah še dobro ohranjeno staro mesto z Mestnim in Starim trgom. In monumentalna slika zunanjskega pogleda na Ljubljano, s katero se jih more le malo meriti, je odvisna v prvi vrsti od krone stare Ljubljane, od izrazite konture gradu. Morje pod njim se širi, vedno dalje se razliva po ravnini, kakor lev stražar, ki se je vlekel na hrib, ki dominira nad ravnino pod seboj in nepremično kot okamenel ležeč prodira z očmi v daljave, sloni nad njim grad v velikih potezah že stoletja isti in veže najstarejšo preteklost mesta z bodočnostjo. Spodaj se je privilo njegovemu podnožju staro mesto; lena Ljubljana, ki ga okroža, dobiva umetniško izdelan okvir, za njo je sedanjost in bodočnost mesta, nad njo si segata v roke staro in novo.

Stara Ljubljana je zgodovinski dokument. Tu se stikata italijanski in nemški kulturni vpliv. Nemški srednji vek in protestantovski začetek novega sta dolžila

sv. Rešnjega Telesa, kjer odzame duhovnik birmancu bel trak in mu še enkrat izbrise čelo. Izhod iz cerkve skozi stransko zakristijo.

Birmovati se začne pri velikem oltarju na moški strani, in dalje po cerkvi in naokrog.

Da ne bo treba predolgo čakati, se po dal začetni in sklepni blagoslov dvakrat: začetni ob začetku birmе (ob 1/11.) in sklepni nekako ob 1/12. (ko pride škof prvič po celi vrsti skozi in preden začne zopet od začetka pri velikem oltarju); nato takoj zopet začetni (ob 1/12.) in sklepni ob koncu birmovanja (okoli 1/1.). Pri začetnem in sklepnem blagoslovu naj bodo birmanci navzoči. Mali zvon nad zakristijo bo ob 1/12. in ob sklepu birmе opozoril na blagoslov, da se naglo vrnejo v cerkev tisti, ki bodo zunaj. Kdor je bil birman in je prejel sklepni blagoslov, lahko odide. Za tiste, ki žele biti birmani po 1/12. uri, zadostuje, ako pridejo v cerkev šele ob 1/12. in so navzoči pri takratnem začetnem in pri končnem sklepnem blagoslovu (okoli 1/1.).

Popoldne. Ob 1/3. slovesne pete večernice. Ob treh sv. birmе v istem redu kakor jutraj, samo da se sklepni blagoslov da le po končanem birmovanju. Birmovanje traja navadno eno uro. Takoj po birmi so litanije.

Binkoštni ponedeljek, 1. junija, je birmovanje samo dopoldne. Ob 10. slovesna sv. maša (g. proš), po sv. maši takoj birmovanje v istem redu kakor prejšnji dan, a traja navadno samo pol ure.

Sv. maše v stolnici so oba dneva kakor po navadi ob nedeljah in praznikih, torej ob: 4., 1/5., 5., 6. (pred izp.), 1/7., 1/8., 8., 1/9., 9., 10., 1/12. Binkoštno nedeljo odpade nemška pridiga ob 1/10., zato bo pa tudi ob 1/10. tiha sv. maša. Pač pa bo v ponedeljek nemška pridiga kakor po navadi ob 1/10. Oba praznika bo ob 10. ena tiha sv. maša pri stranskem oltarju.

Binkoštni teden je kvaterni post v sredo, petek in soboto.

Tržaški svedrovci ukradli 45.000 K iz blagajne državne železnice.

Trst, dne 29. maja 1914.

Zadnje deževne in temne noči so vporabili drzni tržaški svedrovci za vlome na raznih krajih. Predsinočnim so napravili drzen vlom v blagajno progovzdrževalne sekcije držav. železnice. Imeli so dober nos, kajti znati so morali, da dobiva vodstvo sekcije zadnje dneve v mesecu visoke vsote od centralne blagajne državnega kolodvora v svrhu izplačila železniških uslužbenecv. Tako je predvčeršnjim dvignil uradni predstojnik, žel. svetnik Grünwald pri omenjeni blagajni 53.000 kron ter jih spravil v uradno blagajno. Ko je pa včeraj jutraj vstopil v svojo pisarno, je takoj z začudenjem zapazil, da je bilo vse v neredu, a blagajna od zgoraj prevrtna. Takoj je opazil, da je izginil ves papirnat denar v znesku **45.000 K**, dočim je bil srebrni denar, ki se je nahajal v spodnjih predalih blagajne, nedotaknjen. Vrtalno in drugo vlomilno orodje je ležalo na vrhu blagajne. Svedrovci so svoje delo izvršili tako komodno in s tako sigurnostjo, da so si po izvršenem delu čisto lepo in

sedanje stavbe črte stare Ljubljane; v stoliščin so nastale polagoma kot naravni produkt geografskih razmer. Grajska gora in okoli te se vijoča približujoča in odmikajoča se Ljubljana sta prisilili k ureditvi, kakor jo imamo še dandanes. Sila razmer pa je postala za Ljubljano prednost in posebnost. Italijansko izobraženo XVII. in XVIII. stoletje pa sta dala temu staremu okviru v glavnem sedanje zunanje lice. Tako sta obe kulturi dali ljubljanski mestni sliki svoj del. Pa še nekaj je Ljubljana. Kranjska je bila zadnja dežela, kjer je bil do najnovejšega časa mogoč (vsaj relativno) razvoj kakve večje umetniške kulture. Mi smo posredovali srednjememsko kulturo zatiranemu Balkanu. Tudi kot zadnja večja postojanka srednjeveške srednjeevropske kulture je Ljubljana zanimiva. Če že to ni naša slovenska zgodovina, je vsaj zgodovina naše domovine, in kot dokument te zgodovine je stara Ljubljana vredna varstva in pozornosti. Zagreb ima tudi svoje staro mesto, a v luči zgodovine in po svoji harmoniji se ne da primerjati z Ljubljano. Kar je imel največ vrednega, kaptol, je doba nerazumevanja takih vrednot uničila. Danes bi si ga želeli nazaj, a za večno je minul.

Mestni in Stari trg v Ljubljani sta dosedanje nevarnosti dosti srečno prestala. Ali bosta tudi bodočnost? Na Mestnem trgu se namerava moderna trgovska zgradba iz železobetona. Če smo neprevidezni, lahko pokvari cel trg. Moderne trgovske stavbe, kakor smo jih semintje videli po drugih mestih, napravijo prej vtis kakega rastlinjaka kakor pa stavbe. In vendar naj bi bila tudi trgovska hiša hiša, ne pa

mirno umili roke v umivalniku predstojnikove pisarne. Še tekom včerajšnjega predpoldneva je policija aretirala nekega znanega vlomilca, ki je imel pri sebi 5300 K in ki je končno priznal, da je bil udeležen pri omenjenem vladu, a svojih sokrivcev ne izdati. — Isto noč se je izvršil vlom tudi v Konsumnem društvu v Zminju v Istri, kjer so tatovi odnesli 5.600 K gotovine in drugih dragocenosti. Policija domneva, da gre tu za organizirano tatinstvo družbo, ki si je dala nalogo delati svoje posete raznim blagajnam v Trstu in po deželi.

Dr. Korošec v delegaciji.

Armadne zadeve.

Avstrijska delegacija je v svoji včerajšnji seji odobrila armadni proračun, narkar je pričela razpravljati

o proračunu mornarice.

Govorili so poslanci Schlegel, Leuthner, grof Lützow, Udrzal, Kadlčak.

Dr. Korošec

je opozarjal mornariško upravo na to, da vporabljajo v Stabilimentu tecnicu italijanske državljane, domači primorski slovanški in italijanski delavci pa dela ne dobe. Govornik opozarja, da so pri zgradbah vojašnic v Trstu odpustili domačine slovenske in italijanske delavce, nastavili pa Italijane iz kraljestva. Prosi upravo armade, oziroma mornarice, da naj te napake odpravi.

Ko govori še dr. K r a m a r, izvaja poveljnik mornarice admiral H a u s z ozirom na dr. Koroščeve opazke o uporabi italijanskih delavcev v Stabilimentu tecnicu, da se je, ko so se oddale zgradbe ladij za vojno mornarico, sklenila pogodba, da se smejo pri zgradbi le domačini vporabljati in da se mora glede na tajnost konstrukcijskih podrobnosti potrebno ukreniti. Ta obveza, kakor vsaka druga, se kolikor mogoče drži. Vplivanje glede na uporabo tujih državljanov pri zasebnih tvrdki pri zgradbi trgovskih ladij pa presega delokrog mornariške uprave. Glede na vohunstvo se ni treba preveč bati. Posebnih tajnosti ni in ker te tajnosti vidi na tisoče delavcev, to niso take stvari, v katere bi ne bilo mogoče vdreti. Mornariška uprava ne gleda le na to, da se daje prednost domačemu delavstvu, marveč tudi na to, da se kolikor mogoče izključno domače delavstvo zaposluje. Delegacija je odobrila proračun mornarice.

Bosenske zadeve.

Poročevalec delegat dr. Korošec opozarja na splošno željo v odseku, ki se je tudi zdaj pojavila, da naj se državnopravne razmere Bosne in Hercegovine uredi in na izjavo skupnega finančnega ministra, da se bo posvetoval z bosensko hercegovskim deželnim svetom, ki je došel v Budimpešto. Želja delegacije je, da poda skupni finančni minister kolikor mogoče vsebinsko razgovorov. Resnici na ljubo izjavi, da poročilo, po katerem hoče skupni finančni minister anektirani deželi priklopiti eni obeh držav, ne odgovarja dejstvu in da se je zgodila napaka, ko so telefonirali ministrov govor na Dunaj. V imenu avstrijske delegacije upa, da sme izjaviti, da delegacija ni voljna dopustiti premestitev skupnega finančnega ministrstva v Budimpešto, o čemer se je v tem zasedanju govorilo.

rastlinjak. Moderni trgovec hoče svetlobe v notranje prostore. Prav. Pozabiti pa ne sme, da moderno ni tisto, ki je izključno porabno, ampak da ravno moderni čas zahteva tudi umetniško lepo obliko. Stavba je lahko priprosta po zunanosti, a okusna, taka bolj hvali gospodarja in njegovo modrost kot pa druga, vsa pokrita z bleščecimi ploščicami. Res je, da hoče biti moderna trgovska hiša reklama; reklama pa ni le to, kar je kričice, ampak je lahko umerjeno, okusno in ravno radi svoje okusnosti najboljša reklama. Priprosti ljudje uvažujejo le kričice, pisano, vsiljivo; se bo mogoče ugovarjalo. Res. Tudi moderni izobraženci niso boljši. Toda upamo, in čas gre že v tej smeri, da bo imelo tudi v vsakdanjem praktičnem življenju veljavo le to, kar je porabno, a tudi priključno obenem. Upamo, da bo dober okus v par rodovih postal splošna last; vsaj stremimo za tem; nemogoče tudi ni, saj smo že imeli čase, ko je bil dober okus splošno razširjen; okusnost naše in sploh slovanske umetnosti kaže celo, da je dober, zdrav okus celo prirojen in da je v tem oziru prehod v višjo kulturo najslabši. In tak prehod smo preživljali v XIX. stoletju in smo še danes globoko v njem. — Upajmo, da bo nova stavba na Mestnem trgu stavba, ki je namejena bodočnosti in ne bo v svoji pretirani praktičnosti in reklamni kričavosti zidana samo za danes, da je ne bo že generacija naših otrok zavrgla.

Ljubimo enako staro in novo Ljubljano in dajmo vsaki njene pravice. Spoštujemo preteklost in delajmo za bodočnost; sedanjost je od danes do jutri.

Nasproti Madjarom moramo pribiti, da smo glede na to vprašanje neodjenljivi. Ko govore še dr. Ellenbogen, dr. Baernreiter in Sedlak, se razprava prekine.

Dr. Krek o vojaških zadevah.

Budimpešta, 27. maja 1914.

Vročje je in marsikakemu delegatu je tudi dolgčas v tem tujem svetu. Zato bo vključ temu, da se Lecher jezi in z raznimi klobasarijami zateza razpravo, v petek zvečer vse končano. Danes vojno poročilo, v četrtek dobave in mornarica, v petek Bosna in skupno finančno ministrstvo. Iz razprave so zanimive te-le reči:

Celovski »puntarji«.

O njih sta govorila soc. dem. Leuthner, ki je šibal preveliko strogost, in kršč. soc. dr. Schlegel, ki je primerjal teh »puntarjev« z zločinom budimpeštanskega kornega poveljnika, ki je zanj zahteval epako pravico, obenem pa vojnega ministra pozival, naj skrbí, da se kazni fantom zniža.

Dr. Krek,

ki je prišel za njima na vrsto, se je skliceval na communis opinio, ki se je v tem oziru pojavila in ki se na njeni podlagi po pravici pričakuje, da se bo prvotna sodba popravila. Označil je tudi, kako nezmiselno je iskati pri tej reči, ki ni bila drugega nego lahkomišelnost, nekoliko predrzno pijančevanje, kake bune. Priporočal je ob tej priliki, naj vojna uprava z vsemi silami podpira v armadi protialkoholno gibanje in naj tudi častniki v tem oziru fantom, katerih mnogi se še v kasarni navadi pijače, dajejo dober zgled. — Vojni minister je glede na celovsko žaloigro povedal, da je ugovor proti razsodbi prvega sodišča izročil vojaškemu nad sodišču. Upati je, da to ne bo brez uspeha.

§ 65. voj. zak.

Dr. Krek je opozarjal, kako protislovno je misliti, da bi vojaštvo, ki je rodilo beg z dežele, s silo ta beg moglo glede na izseljenice preprečiti. Razna določila vojnega zakona se v tem oziru prestrogo, naravnost krivično tolmačijo. V Ljubljani ne mine teden, da ne bi bil kak fant po § 65. obsojen v zapor, češ, da ni prišel o pravem času na nabor, ž njim pa tudi oče, ki mu je preskrbel denar, in celo botra, teta, sosed, ki je očetu v ta namen kaj posodila. Navno visokostojeci fantje so taki, ki gredo preko oceana, da bi s težkim delom rešili zadolženo domače posestvo. Z 18. letom gre tak fant v Ameriko — s potnim listom za eno leto. V enem letu si more komaj pokriti stroške za pot. Zato ostane dlje, zamudi nabor — oglas pri konzulu nič ne pomaga — in pride z 23., 24. letom domu. Prva pot mu je, da se oglasi zavoljo vojaštva. Gre na nabor — vojaštvo torej ne izgubi ničesar, — obenem ga pa tira državno pravdnštvo pred sodišče in ž njim vse, ki so mu pomagali. Državni pravdniki in sodniki so v vojaških rečeh zelo strogi in obsojajo z veliko vnamo. V koliko igra hrepenenje po avanziranju tu kako vlogo, ni vredno preiskavati. Gotovo je, da se § 65. voj. zak. silno mnogokrat krivično uporablja. Vlada naj se o tem pouči in naj primerno pojasni državnim pravdnikom, kaj spada pod ta paragraf, in kaj ne.

Dvoboji.

Dr. Schlegel je v imenu krščansko-socialne stranke ostro grajal vojno upravo, da se ne loti krepkeje boja proti dvoboju v armadi. Pred par dnevi se je v Pešti dvobojeval korni poveljnik Terestjanski. Kam pridemo, če se korni poveljniki ne drže zakona in hladnokrvno izvršujejo zločine? Predlagal je, naj se od svote, ki obsega plače za častništvo in vojno uradništvo, črta 30.000 K, kar znaša plača takega poveljnika; obenem pa tudi resolucijo na vojnega ministra glede na dvoboje. Wolf, Lecher in Mühlwerth so se posebno strastno postavili proti Schleglu in ga osebno žalili, druga dva v govorih, prvi pa v surovih medklicah (n. pr.: To vam je župnik naročil!).

Dr. Krek se je v svojem govoru tudi dotaknil dvoboja in ga je imenoval socialni nestvor, ostanek iz minule dobe, ki ni samo z verskega stališča nedopusten, nego z ljudskega, demokratičnega naravnost reakcionaren, nazadnjaški. Čast delavca ali kmeta ni nič manjša v demokratični državi, nego generalova. Kdor torej pri generalu ali častniku zagovarja dvoboje, bi ga moral razširjati tudi med kmete in delavce, ki bi si tudi mnogo cenejše reševali svojo čast s pestjo, nego pred sodiščem.

Bila je velika agitacija proti Schleglovemu predlogu, naj se 30.000 K črta; vsi oficirji od Stürgkha do Kupke so bili na nogah. Poljake so seveda takoj dobili; tudi Levicki (Rusin) je padel; ostalo jih je pa vendar 15 proti 25, ki so s svojim glasovanjem prosvetovali proti dvoboju. — Resolucija je bila pa domala soglasno sprejeta.

Za svetovni mir.

Tirolski poslanec Niedrist je poudarjal potrebo, da se mednarodni spori

rešijo z mednarodnim razsodiščem. Tudi dr. Krek je, opozarjaje na zadnji govor sv. Očeta Pija X. v konzistoriju, udaril na to struno in proti Mühlwerthu rekel, da brezmejno oboroževanje more uničiti našo in druge države. Oboroženi mir je obenem gospodarska vojska in konkurenčna gospodarska vojska z drugimi državami. Malo manj nego 8 milijard (7.800.000.000 kron) na leto stane vojaštvo v obeh trozvezah in krog šest milijonov fantov v najlepših letih vzame kasarna. Militarizem postaja nevaren, najprej najmanjšim (n. pr. balkanskim), pa tudi velikim državam. Ni pa vojaštvo istovetno z militarizmom. Militarizem je politično ljudstvo tuje nacelo, armada pa je s tisočimi nitmi zvezana z ljudstvom.

Vojaštvo in država.

Par misli, ki jih je v tem oziru povedal dr. Krek, utegne koga zanimati. Trdi se čisto, da je vojaštvo domala edina vidna vez cele monarhije, simbol njenega edinstva. V marsičem je to res. Narodi v Avstriji se med seboj premalo poznajo; o Japoncih ve marsikdo več, nego o Slovencih. Zato dobro dene, ko slišiš častnika, kako s širšega stališča opisuje lepoto raznih delov naše monarhije; še bolj pa, ako kaže, da se je vglobil tudi v dušo posamičnih narodov. Častnik je tu mnogo nad birokratom! Ni ga bilo še ministrskega predsednika, ki bi si bil upal pomen Slovencev in Hrvatov za monarhijo poudarjati; med razboritimi častniki jih je pa mnogo, ki to spoznajo in javno povedo. Ti so naši prijatelji in hvaležni smo jim za to.

Le poglobljaj naj svoje študiranje narodov ne samo s tem, da se uče njihovih jezikov, nego zlasti s tem, da se izkušajo seznaniti se s kulturnim življenjem naroda, med katerim žive. Zlasti sedanji čas je ta študij sila zanimiv. Četudi sempatije zastane parlamentarno življenje, to nič ne dene; kultura napreduje; z vsemi močmi se ravno zdaj povsod širi med ljudstvom izobrazba in s tem pripravljiva nov čas.

Častništvo naj napreduje tudi v tem, da bo globlje doumelo pomen ustavnega življenja in državljanskih pravic. V Dalmaciji se je v tem oziru marsikaj zagrešilo, pa tudi v obmejnih krajih se je pri pregorečem stikanju za špioni napravil marsikak napačen korak (tipičen zgled: Kardinaro).

Častništvu je treba tudi temeljita socialna izobrazba. Potem bo marsikak nepotreben strah padel in spozumno sodelovanje vojaštva in civilnega prebivalstva se bo uspešno razvilo.

Po delegacijah.

Lahko smo ponosni na svoje zastopnike. Dr. Šusteršičev govor v javni razpravi zunanega ministrstva je bil krepko, izredno dejanje. Od raznih strani imamo poročila, da je bil po vsebini, pa tudi po obliki na višku. Obenem naj pa tudi pristavimo, kaj se je čulo med delegati raznih strank, ki poznajo nesramne, lažnjive klevete naših liberalcev o njegovem značaju. Rekli so: »Tako nikdar ne govori človek, ki ima osebne ambicije, ali osebne ozire. Tako govori značaj!« Kdor ni razjeden od liberalne strankarske strasti, mora to priznati. In ko se veselimo nastopa predsednika naše stranke, pozdravljamo tudi ta zopetni nepobitni dokaz za čistost njegovih namenov in na nevzlomno, brezozirno energijo v boju in delu zanje naspodaj in — nazgoraj.

Pa dr. Korošec! Najprej nemorna delavnost njegova. V treh odsekih vedno na svojem mestu, v bosenskem celo poročevalec, zato pa tudi v javnih sejah vsestransko delaven in skrben za vse, kar more koristiti narodu, ki mu zdaj vodi državnozbornsko politiko. Duhoviti govor o zunanjih politikih, ki je v njem pokazal podlago za rusko agitacijo na Ogrskem in obenem svaril, naj se vanjo ne zanaša geslo boja germanstva, združenega z Romani in Lahi proti slovanstvu, so komentirali vsi listi; madjarski so se posebno obširno pečali ž njim in Berchtold mu je obširno odgovarjal in poudarjal, da pač zunanja politika ne more prezreti velikega števila Slovanov v monarhiji, in da vsled tega ne sme imeti protislovanske smeri. Dr. Korošica srečamo v vojni debati, v razpravi o vojaških dobavah, o mornarici, povsod na braniku za naše narodne in ljudske pravice, povsod neustrašenega bojnika proti nemškemu in madjarskemu šovinizmu. Do njega kleveta sebičnosti sploh seči ne more; tudi najzagrizenejši sovražnik se tega ne upa zlagati. Njegov ugled v delegaciji je močan; upoštevajo ga, cenijo ga, recimo več: radi ga imajo vsi, ki ga poznajo. Oba naša voditelja gresta eno pot; brez utopij, brez sentimentalizma, toda tudi brez vsakih osebnih ozirnov za trezno, konkretno, realno politiko.

Topot je imela delegacija priložnost spoznati tretjega Slovenca — dr. Kreka, mirno lahko rečemo, da ne narodu v škodo. Zanimivo je bilo, ko mu je po govoru o Bosni minister Bilinski, ki sta imela ravno zavoljo bosenskih kmetov svoj čas hude boje, prvi častital in ga zahvalil za obilico novih idej, ki jih je povzel iz njega. Najsi-fajnejši govor delegacijskega zasedanja so ga imenovali drugi in za zahvalo za izredni užitek so priznavali svoje zadovoljstvo. Samo zastopniki visokega plemstva, ki jih je naš govornik opozarjal na njihove dolžnosti, so bili nekoliko nezadovoljni. Svobodnih mož svobodno izvoljenih od našega ljudstva svobodne besede v zadnjem delegacijskem zasedanju so kropak mejnik v zgodovini našega razvoja. Svobodnih mož, ki delajo in govorijo doma, ki pa znajo — tako se je izrazil eden najodličnejših državnikov naše države — tudi govoriti Evropi.

× × ×

(Govor dr. Kreka objavljamo na d. em mestu.)

Dnevne novice.

— **Oj ta belokranjska železnica!** Liberalizem živi od negacije in psovanja. Naši liberalci to vsak dan zvesto kažejo. Otvoritev belokranjske železnice jim je jako ne ljuba, ker pomeni viden uspeh pozitivnega dela. In kar je pozitivno in solidno, to mora sovražiti negativni duh liberalizma. Liberalci so skozi leta in leta begali belokranjsko ljudstvo, da ne bo nikdar stekla belokranjska železnica. Pri vsaki volitvi, pri vsakem ljudskem shodu so nastopali liberalni preroki, ki so kričali: Nikoli ne bo belokranjske železnice, klerikalci le sleparijo z njo! Med tem, ko so zastopniki SLS. pošteno in razumno zasledovali svoj cilj in ugodno parlamentarno priliko porabili, da so udeležili sklep za zgradbo belokranjske železnice, so pa liberalci le vedno tulili, da je ne bo. Ko je bila železnična zgradba že razpisana, so liberalci pisali, da je to le volilni manevar. Ko so že delavci kopali in so že odmevali strelj dinamita, je liberalci še vedno prerokovali: Nič ne bo, to je le klerikalna sleparija. Zdaj je pa bila železnica otvorjena. Vsakdo bi mislil, da se bodo zdaj liberalci skrili. A ravno nasprotno. Okoli vlade so hodili in moledovali za vabila k slavnostni otvoritvi. Vsi liberalci bi se bili radi peljali v Belokrajino s slavnostnim vlakom. Nobeden od teh, ki so prej zabavljali, ni zanemaril vabila. In šli so doli vsi tisti, ki so vpili, da železnice ne bo nikoli. Moledovali so, da so se vozili s to »klerikalno sleparijo«. Zdaj zabavljajo še čez to, zakaj ta pa oni ni bil povabljen, da bi se vozil s slavnostnim vlakom železnice. »ki je nikoli ne bo«, in užival gostoljubnost belokranjskih občin, ki so jih liberalci ves čas zanemarjali in prebivalstvo z lažmi hujskali proti poštenim in delavnim ljudskim zastopnikom. Belokranjska železnica pa teče v veliko jezo liberalcev in zadoščenje poštenega ljudstva. Tako se bodo tudi druga liberalna prerokovanja izjalovila!

— **Slabo gospodarstvo.** Kadar liberalci zabavljajo čez deželno gospodarstvo, takrat imajo vedno vzrok, da zakrivajo kaj sami pri sebi. »Narod« vsak dan vpije zoper deželno gospodarstvo, a ne pride v niti čez splošne psovke. Istina je, da je kranjsko deželno gospodarstvo v najlepšem redu in da nobena kronovina v Avstriji v primeri z razpoložljivimi sredstvi toliko ne stori za deželno kulturo kakor Kranjska. To je splošno priznано povsod, razen v uredništvih liberalnih listov. A zakaj liberalci ne objavijo gospodarskega stanja Postojne? Toliko pišejo o Postojni, a zakaj ne povedo glavnega: številka iz gospodarstva tega tako liberalnega mesta? Zakaj »Narod« ne poroča o zapravljenih milijonih ljubljanskega mesta? Tu imajo liberalci dovolj hvaležnega polja.

— **Laško vino, »klerikalci« in belokranjska železnica.** Kakor znano, je svoj čas delalo laško vino veliko konkurenco domačemu vinu, ker je bil uvoz vina iz laškega kraljestva prost colnino. Boj proti laškemu vinu so izvojevali naši poslanci, seveda so bili za to tudi dalmatinski in istrski poslanci, ker so bili itak skupaj v istem klubu in vsi na tem prizadeti. In kaj pravi sedaj »Narod«? Da imajo Dalmatinci in Primorci zaslug pri tem, da se je odpravila vinska klavzula. O »klerikalcih« pa nekako namiguje, češ da jim ta stvar ni bila všeč. Klerikalci da so v svojih konsumih razprodali ogromne množine vina in so se bali, da ne bodo več delali kupčij z laškim vinom! Bolj nesramnega lista ni na slovenskih tleh kakor je »Slovenski Narod«. Na Slovenskem je gotovo blizu 10.000 gostilen, konsumov je pa kvečjemu bilo tudi tisti čas 50. In še v teh so imela samo nekatera pravico do prodaje vina. In sedaj piše »Narod«, da so konsumi »prodali ogromne množine laškega vina in s tem kmetu škodovali!« »Slovenski Narod« je

sploh vedno grši. Kar poslanci S. L. S. naredijo, to enostavno zanika in pravi, da so storili drugi. Če se pa kaka stvar ne posreči in nima uspeha, pa zvrže vso krivdo na poslance S. L. S. in jih seveda zraven psuje z »lenuhi«, »izkoriščevalci«, »koritarji« in »zapravljivi deželne denarja«.

— **Krasote naših narodnih noš** so se zopet pokazale pri otvoritvi belokranjske železnice. Nakrat je ob tej slovesni priliki naraslo število že skoro umirajočih belokranjskih narodnih noš. Posebno veselje je bilo gledati mladino v narodnih nošah. Naj bi se vsaj pri mladini v šoli in drugod gojila ljubezen in spoštovanje do narodnih noš! Marsikdo je ob slovesnih sprejemih, kjer so tuji gostje naše narodne noše najbolj častili in odlikovali, videl, da se ne pravi »igrati bedaka«, ako se napravi v narodno nošo, ampak da je ta noša ne samo čestita, ampak tudi najlepša. Dne 25. maja je bil pač zgodovinski dan za vso Belokrajino. Na dan otvoritve so se delale povsod velike priprave, da se pokaže Belokrajina v vsi svoji krasoti in v vseh svojih prav različnih in zanimivih narodnih nošah, sedanjih in starih, kolikor jih je še mogoče dobiti. To je bil tudi za domovinsko varstvo glede narodnih noš velevažen dan. Na eni strani se je trudil za uspeh in popolnost narodnih noš č. gospod župnik Šašel, na drugi pa v Vinici in okoli Vinice gospod nadučitelj Franjo Lovšin z učiteljico gospodično Bavdek. Veletržec gospod Juraj Šterk je mnogo žrtvoval, da je bil nastop Vinčanov tako sijajen. Že dopoldne so prišli Adlešičani v Črnomelj, Dobljičani s svojo zanimivo svatbo, kmalu za njimi okoli desete ure pa so se pripeljali Vinčani. Zgoraj smo omenili osebe, ki so se trudile za oživljenje narodnih noš v Belokrajini. Naj bi taki odlični sodelavniki se pojavili tudi po drugih krajih naše dežele, pred vsem naj bi vsako naše županstvo v zvezi z župnim uradom in društvi v občini skrbelo, da se napravi nekaj starih noš, ki so v občini morda že zamrle. Te noše naj bi se vedno kazale ob slovesnih prilikah in kmalu bo narodna noša v vsakem kraju zopet oživljena, spoštovana. Kar bi dalo v ta namen županstvo za tako stalno skupino, bi ne bil proč vržen denar, naj bi se potrkalo tudi kje za kako podporo. Pogrešali pa smo pri tej priliki dela društva za domovinsko varstvo. Kar se je storilo, so Belokranjci sami storili. Iz Belokrajine imamo polno pritožb, da se je nameravana razstava belokranjskih narodopisnih zanimivosti odpravila kakih deset dni pred otvoritvijo in da je bilo zato zaman mnogo dela. To delo pa ne sme biti zaman. Naj se nadaljuje in društvo za domovinsko varstvo naj v družbi z društvom za promet tujcev takoj prične z delom, da se še letos otvori v Črnomlju »Belokranjska razstava«. Aranžirajo naj se posebni vlaki iz Ljubljane, Karlova, Zagreba, priredi naj se pristna belokranjska ljudska slavnost na treh vozovih z zastavami, tudi z ženinam in nevesto in staro godbo. Že ti trije prihodi različnih skupin iz Adlešič, Dobljič in Vinice bi bili prav zanimivi prizori za fotografiranje. Žalibog, da obljubljenega fotografa pravčasno ni bilo. In potem še zeleni Jurij, Kresnice, predice in posamezne osebe, posebno ženin iz Vinice in nevesta iz Vinice, Adlešič, Dobljič, vsaka drugačno napravljena in okinčana z zanimivimi venci na glavi, s partami na čelu v družbi tovarišic, to so bile krasne slike, s katerimi se lahko ponašajo Belokranjci. In vrhu tega še različne posamezne ženske naše v kožuho, zabuncu, beli jopi iz ovčje volne itd. in še različne moške noše! Žalibog, da je popoldne nekoliko deževalo, da se ni popolnoma mogel izvršiti lepi sprevod, ki je bil pripravljen. Budite ljudstvo in mu vzbudite ljubezen do starih noš in običajev — naj društvo za domovinsko varstvo s papirja in iz stroge oficialnosti stopi v resnično življenje!

— **Orel v Šmartnu pod Šmarno gor** praznuje petletnico svojega obstoja v nedeljo, dne 7. junija 1914. Popoldne ob 1. uri je sprejem Orlov in drugih gostov na deželni cesti pred vasjo proti Tacnu (pri Kovaču). Po sprejemu je skušnja za javno telovadbo. Nato odhod v župno cerkev k litanijam. Po litanijah javna telovadba, proste vaje, orodna telovadba, nastop naraščaja, vaje s palicami. Po telovadbi ljudska veselica z zanimivo prosto zabavo. Pri celni slavnosti sodeluje društvena godba z Viča. Vabimo vsa bratska društva, vse prijatelje naše organizacije, da se ta dan zbero ob vnožju naše Šmarne gore v našem prijaznem Šmartnu!

— **Hospice pri Sv. Duhu v Bohinju** je odprt od 1. maja. Binkoštni prazniki so kakor nalašč za izlet k Sv. Duhu. V Bohinju je sedaj najlepša pomlad. Sneg se je zelo umaknil v višave. Gospod duh. svetnik Berlic izvršuje poste lišnega gospodarja in je porok, da bodo gostje dobro postreženi. — Prenovljeni čolni so na razpolago gostom. Za utrujene živce je Sv. Duh s svojim božjim

mirom kakor nalašč za krajši ali daljši oddih.

— **Viharen shod** so imeli v četrtek socialni demokratje v Idriji. Razpravljalo se je nekaj rudarskih zadev, o uvrstitvi delavcev v novi pravilnik, o izpremembi pravilnika. Potem pa je poročal župan Straus, kaj je deputacija opravila na Dunaju. Sprejeti so bili silno vljudno, tudi so obljubili gospodje pri obeh ministrstvih študirati in se poučiti ali odpravijo takoj »grablje« in se zopet vrne logarska šola, ali ne. Tudi rudarske zadeve dobro stoji, poslanec Winter ima velike zasluge za nas, Gostinčarja še ne omeni ne. — In kaj je resnica? Ko so pri ministerialnem svetniku pl. Poschu obravnavali rudarske stvari, je pl. Posch večkrat omenil: o tem sva že govorila z g. Gostinčarjem. Ko je Winter hotel zopet kako stvar na dan spraviti, je bil odgovor: Kajne, g. Gostinčar, to sva že obravnavala! Sploh je nepristranski član deputacije takrat spoznal, da je naš Gostinčar velikokrat zastopal idrijske stvari, medtem ko se Winter ni kaj pokazal in sploh kazal nevednost o naših stvareh; a kljub temu je pri demokratih Winter vse, Gostinčar nič. — Zamerijo demokrat, da je na Dunaj klican naš somišljenik rudar Jakob Kavčič radi starostnega zavarovanja, ne pa njih pristaš; kriva je tega preziranja rudniška direkcija in klerikalci v njeni pisarni. — Oglasi se naš pristaš Jernej Kavčič, ki kaže na demokratsko nedoslednost, ki se kaže pri poslancih njih vrste in tudi v Idriji pri sodrugih. Danes rohnite čez rudniške pisarne, pred par tedni ste pa ondi kadilo zažigali. — Tu pa je nastal hrup, vzeli so govorniku besedo, kajti ne slišijo radi očitjanje, da so se šli predstojniku laskati, potem pa ne smejo čez njega zabavljati. Ampak shod je svoj namen dosegel. Sodrug, ki je kar pihali in nezadovoljnost se je malo povečala med rudarji; druge nesreče pa ni bilo.

— **Vinogradniški tečaji.** Kakor vsakoletno priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalicky, tekoma meseca junija poletne vinogradniške tečaje na prostem v vinogradih, kjer bode praktično poučeval o zelenem cepljenju trt, zatiranju trtnih škodljivcev, kakor tudi o raznih vinogradniških delih in zadevah. Tak pouk se vrši: V torek, dne 2. junija, ob 9. uri zjutraj na Slapu, popoldne ob 3. uri na Colu in v sredo, dne 3. junija, ob 8. uri zjutraj na Vrabčah v Vipavski dolini. V ponedeljek, dne 8. junija, ob 2. uri popoldne na Tičnici, obč. St. Jernej; v torek, dne 9. junija, ob 2. uri popoldne v Gradišču, obč. Trebnje, v sredo, dne 10. junija, ob 1. uri popoldne v Zadrugi, obč. St. Rupert; v petek, dne 12. junija, ob 2. uri popoldne v gori Ljuben pri Uršnih Selih, vse na Dolenjskem. V nedeljo, dne 14. junija ob 3. pop. na Lokvici; v ponedeljek, dne 15. junija ob 8. uri zjutraj v Čepļah - Podgori, pop. ob 3. uri v Starem trgu; v torek, dne 16. junija ob 8. uri zjutraj v Dolu; v sredo, dne 17. junija ob 8. uri v Radencah, ob 2. uri pop. na Sinjem Vrhu; v četrtek, dne 18. junija zjutraj na Vinici vse v Belokrajini. V ponedeljek, dne 22. junija ob 2. uri pop. v Sv. Križu; v torek, dne 23. junija ob 8. uri zjutraj na Polšniku, okraj Litija, popoldne ob 4. uri v St. Jurju pod Kumom, okraj Radeče na Dolenjskem.

— **Predavanje v Dolu.** Na praznik Vnebohoda popoldne je govoril v našem društvu prav poljudno gospod sodnik Avsec z Brda o pravnih in njih slabih posledicah za kmeta. Udeležba je bila kar obilna samih mož in fantov. Naj bi dobrotne besede govornika - strokovnjaka vsaj nekoliko zalegle in nepotrebno pravdanje med sicer mirnimi Dolci odpravile ali vsaj zmanjšale. Gospodu govorniku srčna zahvala za njegov trud.

— **Glavna posojilnica.** Likvidacijski odbor Glavne posojilnice nam piše: Likvidacijski odbor »Glavne posojilnice« se že nad eno leto trudi doseči poravnavo med upniki (vlagatelji) in zadružniki »Glavne posojilnice«. Z nešteti dopisi in noticami je odbor neovrženo dokazal, da le na ta način je dana možnost, da pridejo vlagatelji do delnega pokritja svojih terjatev. Ogromna večina se je odzvala temu pozivu, spoznala je, da so vse druge govorice in trditve ničeve in prazne. Tekom prihodnjega meseca se bo pričelo z izplačevanjem dogovorjene 30% vsote vlagateljem »Glavne posojilnice«. Z ozirom na to, se oni vlagatelji, kateri še do danes niso podpisali zahtevane izjave, nujno pozivljajo, da to store čimprej, saj je v njih eminentnem interesu, da pridejo čimprej do denarja. Konečno se omenja, da se s podpisom zahtevane izjave nikakor ne odpovedo pravici do konkurznega premoženja, ta pravica jim ostane, kakor doslej, tudi naprej nedotaknjena. Vlagatelji »Glavne« so že dobili iz konkurznega premoženja 10% in kakor vse kaže, je pričakovati, da bodo dobili iz konkurznega premoženja še

10%, tedaj bodo prejeli skupaj približno polovico svoje vloge.

— **V ponedeljek vsi v Postojno,** kjer se vrši v svetovnoznani jami velika binkoštna veselica pri vsakem vremenu ter traja cel popoldan. P. n. občinstvo se še enkrat opozarja, da vozi posebni vlak iz Ljubljane po znižani ceni ob 9. zjutraj. Nikomur ne bo žal, ako porabi to priliko, da se popelje ta dan v Postojno ter si ogleda pri čarobni razsvetljavi podzemeljsko krasoto, obenem veliko razvedrilo in velikansko zabavo pri različnih zabavah v jami. Posebni vlak odhaja iz Postojne ob 9. uri zvečer ter prihaja v Ljubljano ob 10. uri 35 minut ponoči.

— **Škodljivost prašnega zraka za zdravje.** Na hribih vsebuje 1 cm³ zraka 500 : 1000, v manjših krajih 150.000, v velikih mestih do 500.000 prašnih delov. Večina obstoji iz majhnih delov premoaga in povzroči sčasoma popolnoma črno infiltracijo pljuč. Najnovejša preiskava zraka v podzemeljskih prostorih New Yorka je dognala, da vsebuje 28 m³ zraka 61 milijonov skoraj čistega jeklenega prahu. To velja za zrak na prostem. Kaj pa šele zrak v zaprtih prostorih! Iz tega sledi velikanska važnost tlakovanja in sistematičnega snajenje ulic v mestih, kakor tudi važnost ureditve prometa, da je mogoče pri toliki množini skupnega prebivalstva stanovanjske prostore izdatno prezračiti. Še bolj velja to za delavnice, gostilne, kavarne, kjer bi morala biti strogo predpisana najizdatnejša ventilacija. Telovadba šolskih otrok v zaprtih prašnih prostorih je higijska nezmisl, in bi bilo stokrat bolje jo nadomestiti poleti s telovadbo na prostem, pozimi pa z izleti in drsnjem. Pljuča se morajo čistiti nesnažnega mestnega zraka, zaradi tega vun v prosto naravo z otroci, kjer si nadihajo čistega zraka in krepčijo zdravje! Veliko manj bi bilo tuberkuloze, če bi se bolj pazilo na snažnost zraka, da bi prašni zrak ne dražil vedno pljučne sluznice in ne povzročal kroničnega zdraženja in pljučnega katarja, ki je najugodnejša prilika za naselitev in pomnožitev tuberkuloznih bacilov. Ljudska higijena: zdravo stanovanje, primerna hrana in higijenična vzgoja že v rani mladosti, je najboljša sredstvo zoper epidemične bolezni, v prvi vrsti tuberkulozo in skrofulozo. Šele potem naj pride na vrsto latinska kuhinja. Navadimo otroka takoj na skrajno snažnost lastnega telesa, kakor tudi na snažnost okolice, v kateri mora bivati, in storili smo neizmerno veliko za ljudsko zdravje.

— **Zobni zdravniki in zobni tehniki.** Na to notico v Vašem cenjenem listu z dne 22. maja si usojamo ljubljanski zobni tehniki nastopno odgovoriti: V tej notici se je govorilo o združenih razmerah med zobnimi zdravniki in zobnimi tehnikami in citiral tozadeven odlok najvišjega sodišča in kasacijskega dvora. Zobni tehniki smo mnenja, da bi se vprašanja, ki zanimajo zobne zdravnike, najbolje reševala v strokovnih listih. Z objavo takih stvari se namerava pač le pridobiti občinstvo zoper nas ter na nov način obnoviti stari spor med zobnimi zdravniki in tehnikami. Po sklepih odbora dunajskih zobozdravnikov in dunajske zdravniške zbornice bi bilo soditi, da vladajo na Dunaju v naši stroki idealne, vzgledne razmere; temu pa ni tako. Stvari, ki se dogajajo tam pri izvrševanju zobnega zdravilstva, provinca niti ne pozna: agenti love paciente — ordinira pa se — operativno in tehnično — če le mogoče, kar v perilnicah. Pa odbor dunajskih zobozdravnikov in zoboteknikov doslej ni mogel doseči, da bi se ta nered odpravil. Zobni tehniki smo, ki ob sedanjih razmerah najhujše trpimo. Zadevne odredbe datirajo iz časa, ko je bila zobna tehnika še v povojih. Zobni zdravniki so bili samo v velikih mestih. Zobni tehniki pa so bili po večini ali skoro izključno tujci. Na te kot tujce se seveda ni bilo treba ozirati. Zgodilo se je torej, da se je zobna tehnika, za katero moramo dokazati sposobnost z devetletno prakso, predala zobnim zdravnikom, čeprav se zobne tehnike niso učili in je sami tudi ne izvršujejo. Danes pa, ko imamo v Avstriji zobni tehniki svoje domače stanovsko društvo, ki razpolaga s številnim članstvom, zahtevamo, da se odpravi ta nekdanja nam storjena krivica. Kdor pa misli pošteno in resno, ta naj nam pomaga, da uredimo sedanje žalostne razmere in da se enkrat reši zadevni zakonski načrt, ki leži že tri leta v parlamentu. Bolje bi bilo, ko bi zobozdravniki nas podpirali, da se naše razmerje konečno vendarle zakonito uredi, kot pa da vlačijo v javnost naš žalostni položaj.

— **Gasilska vest.** V nedeljo, dne 24. maja, se je v Kamniku pri Preserjih vršilo blagoslovljenje gasilnega doma in orodja. Blagoslovil je preč. gospod župnik in duh. svetnik Mat. Gerzin ob asistenci preč. g. kaplana Iv. Severja. Po blagoslovljenju je imel gosp. župnik kratek govor, v katerem je povdarjal, kako potrebna da so gasilna društva. Odbornik deželne gasilske zveze g. Fr. Juvan je kot slavnostni govornik ob-

širno govoril o namenu in pomenu gasilnih društev. V svojih besedah se je spominjal tudi Nj. Vel. našega častitljivega vladarja ter opozarjal na njegovo veliko naklonjenost do gasilstva. Opominjal je zbrane, naj se zato nekoliko rajši vedno ravna po besedah: zvestoba za zvestobo!

— V spomin 500 letnice vstoličenja koroških knezov je založila »Slovenska Straža« dve vrsti razglednic. Ena predstavlja gosposvetsko polje s krnsko cerkvijo, knežjim kamnom. V ozadju se lepo vidi Gospa sveta. Spodaj je verz Silvina Sardenka: »Slovenija, ti nimaš več prestola, kraljeve krone nimaš je, kraljica. Pa bodi prestol tvoj: vsak dom slovenski; in krona tvoja — naših sre ljubzen!« (Silvin Sardenko.) Na drugi razglednici je pa naslikan zadnji v slovenskem jeziku vstoličeni knez Ernest Zelezni. Obe razglednici ste lepo, umetniško delo in se bodele gotovo splošno priljubili. Zato pričakujemo, da bodo v letošnjem jubilejnim letu vsi Slovenci pridno segali po teh razglednicah. Cena razglednici je 10 vin., pri večjem odjemu znaten popust. Naročila sprejema pisarna »Sl. Straža« v Ljubljani. Vsak naj si naroči te jubilejne razglednice, ki naj poplavi slovensko zemljo!

— Vse, ki so dobili Vestnik S. K. S. Z., nujno prosimo, da takoj po poštini položnici odpošljejo naročnino 3 K, da moremo za 3. številko vedeti število natisa. Kdor lista noče naročiti, naj ga vrne. Kdor želi biti naročnik, a prve in druge številke ni prejel, naj to na dopisnici naznani S. K. S. Z. — Rokopise za 3. številko do 1. junija.

— Turistovska hiša v Kamniški Bistrici se odpre za poletno sezono o binkošti. Oskrba te od leta do leta bolj obiskane planinske postojanke je prevzela zopet gospodična Marica Jerajeva, znana kot izborna kuharica. Kdor hoče z udobnostjo, malim trudom uživati osvežujoči gorski zrak, naj pohiti v divno Kamniško Bistrico.

— Dobro sredstvo zoper podraženje pijače. Vsled liberalnih hujškarj so po medsebojnem dogovoru gostilničarji v Štepanji vasi vsi naenkrat podražili vino, češ, to zaradi povišanja davkov. Pivci so pa na podraženje odgovorili — s štrajkom. In v kratkem je bilo vino zopet po stari ceni. — Zelo priporočljivo sredstvo.

— Voda v bohinjškem železniškem predoru se je vsled deževja zadnjih dni zopet pojavila v veliki množini. Vlaki vozijo skozi predor po vodi, ki sega vozovom do stopnjic.

— Obesila se je v zaporu novomeškega okrožnega sodišča Kočevarica Wolf, ki je bila zaprta, ker je hotela s sekuro ubiti svojega petletnega otroka, nato pa sebe usmrtiti. Zanimivo je, da se je neka sorodnica Wolfove, ki je tudi hotela svojega otroka ubiti, tudi v zaporu obesila.

— V novomeške zapore sta prignala dva orožnika poštarja Guberja iz Suhorja. Poneveril je večje vsote in pobegnil v Tolmin, kjer je bil aretiran.

— Izgubil se je v nedeljo na poti iz Domžal do Ljubljane nov dekliski slamnik. Pošten najditelj naj ga odda pri uredništvu tega lista.

— Obsojena detomorilka. Porota v Novem mestu je obsodila 25. t. m. neko v Cerkvishu rojeno delavko zaradi detomora na tri leta ječe.

— Cenj. županstva po Slovenskem se vlnudno prosijo v lastnem interesu kakor tudi v interesu kupujočega občinstva ter sejmarjev, da čim prej sporoče založništvo »Družinske pratike« v Ljubljani vse morebitne premembe letnih sejmov kakor tudi vse napake, ki so se morda vtihotapile v lanski zaznamek.

Pomen Bosne za Avstrijo in Jugoslovane.

Budimpešta, 29. maja 1914.

V današnji seji avstrijske delegacije je delegat

DR. KREK,

kakor posnemamo po delegacijski korespondenci, izjavljal:

Priljubljen delegatu dr. Baernreitherju v tem, da se mora presojati bosensko-hercegovsko vprašanje z državnega stališča. Govornik tega vprašanja ne name-rava presojati le s stališča pravaša ali trialista, marveč tudi s stališča, da morata Bosna in Hercegovina tvoriti točko, ki veže nas na Balkan in ki privlačuje Balkan k nam. Za to postane Bosna sposobna, ko bo postala v agrarnopolitičnem oziru vzorna. Glavni temelji razvoja v Bosni je, da se ustvari svobodni, napredni kmečki stan.

Legenda o Kallayevi genialnosti.

Veliko se je govorilo o genialnosti finančnega ministra Kallaya, a v svoji bosenski politiki je napravil dve veliki napaki. Pred vsem je prezrl važnost enotnega jezika in je od početka sem pospeševal večjezičnost v tej deželi, ki je tudi pod turškim gospodstvom skozi stoletja

ostala enojezična. Ta napaka se danes maščuje. Dejstvo, da ni odkar so Turki Bosno in Hercegovino zapustili, ostal v deželi niti en Turek, nadalje dejstvo, da 400letno turško gospodstvo v nobenem oziru ni motilo enojezičnosti, se ne vjema z dejstvom, da so danes v hotelih nastavljeni natakariji, ki ne razumevajo hrvaško. V boju proti umetni večjezičnosti ni nobenih konfesionalnih težkoč. Enojezičnost ne tvori ovire za eksploatacijo dežele v ugodnem zmislu. Če so razmere tako primitivne, kakor v Bosni, se narodni jezik ne more rešiti s štirjezičnostjo.

Druge Kallayeva napaka je bila, da je prezrl važno vlogo, ki jo tvori sploh in zato tudi v Bosni, agrarno vprašanje. Niti Kallay, niti njegovi nasledniki niso bili Midhat paša, ki je priznal, da ni bolj reakcionarne gospodarske oblike, kakršna je turški fevdalizem, ki stoji na stališču, katerega danes nihče več ne umeva, da je izlamec gospod, neizlamec pa suženj — ki je beže in ače krepko prijel in je z energičnimi odredbami ustvaril svoboden, premožen kmečki stan, kakršni tvori danes glavno oporo bulgarske države.

Kmet na Balkanu.

Saj bi moralo dejstvo, da je kmečki stan, ki je po svoji naravi konservativen, na Balkanu nositelj revolucionarnih in republikanskih misli, nagibati k premišljevanju. Študij razmer na Balkanu zaradi lepšega, sklepanje iz časnikarskih člankov, iz resolucij notablov na ljudsko dušo, ne dovaja do nobenega rezultata. Ne more se dvomiti, da določa usodo Rumunije rumunski kmet, da vodi bulgarsko politiko bulgarski kmet in da bo srbski kmet usodo svoje dežele odločeval. Govornik opozarja na strašen boj, ki ga vodijo danes proti gospodstvu najemništva na Angleškem, kjer so izprevideli, da poljedelstvo svojega namena, preskrbeti deželi kruha, v obliki najemništva ne doseže.

Veleposestniki.

Ne pomenja nobene osti proti Ogrski, če trdim, da tvori najemniška oblika na Ogrskem rak-rano gospodarskih razmer na Ogrskem in obenem gnezdo mijazmov, ki zastruplja naše politično razmerje z Ogrsko. To je tudi vzrok, če v današnjem »Pester Lloyd« neki Reizes toži, da morajo pet milijonov meterskih stotov pšenice uvažati. Ta boj zasledujemo v Italiji, opazujemo ga tudi v Galiciji, kjer najemniško gospodarstvo poljskemu narodu največ škoduje. Veleposest se mora in se lahko obdrži, a veleposestnik ne sme biti rentir, biti mora poljedelec, kos kmeta. P. begih in agah pa o tem ne dobimo sledi. Živi od poljedelstva, a poljedelec ni. Noče delati, hoče biti trot, obenem pa najbolj škoduje napredku. Po turškem fevdalnem pravu bi bil kmet le še večji suženj, če bi več delal, kolikor ravno potrebuje za svoje potrebe. Intenzivno poljedelstvo je absolutno nemogoče, če se ne uredi lastninske razmere. Vsako zavlačevanje glede na ustvaritev svobodnega kmečkega stanu ne škoduje samo Bosni in Hercegovini, marveč istočasno tudi važnosti Bosne in Hercegovine za monarhijo.

Republikanska misel pri nas in drugod.

Revolucionarna in republikanska misel prodira na Balkanu v kmečki stan. Pri nas ni revolucionarjev in republikancev. Stranke, ki so teoretično republikanske in in ki se nazivajo revolucionarne, priznavajo državo. Republikance imajo v Italiji, na Angleškem, povsod. Avstrija nima republikancev, država je skozi in skozi monarhistična, celo najradikalnejše stranke so dejansko monarhistične. V tem tiči naša moč in naša trdnost. Dinastični mali obrat na Balkanu ne revolucionira samo kmetov, marveč čujemo lahko tudi iz inteligentnih krogov: »Vam se dobro godi, ki imate staro, bogato dinastijo, ki noče obogateti od ljudstva, ki ne jemlje svoje moči in svojega bogastva iz potu ljudstva, marveč je zraščena z blagoslovom in bolestjo ljudstva.« To zunaj vidijo in to tvori atrakcijo. To lahko izrabimo, pred vsem je pa potrebno, da za to ustvarimo temelj v neodvisnem, naprednem kmečkem stanu.

Česa je treba?

Dr. pl. Bilinski je veliko storil, odkar Bosno upravlja. Vzorne kmetije, ki so se otvorile in se potem dajo zopet v najem, ne ustvarjajo svobodnega kmečkega stanu, popotni učitelji tudi ne. Agrarna politika ustvarja kmečki stan. Kmet se mora vzgojiti za modernega kmeta, iz prvotnega proizvajalca se mora dvigniti za trgovca in obrtnika. V ta namen se mora pospeševati asociacijski ljudski duh, ki je v jugoslovanskem ljudstvu tako globoko ukoreninjen. Z zdravim zadržanostjo se mora ustvariti razvoj za svobodnega kmeta, seveda pod pogojem, da se kmet oprosti. Predvsem priporoča govornik, da naj se dvigne mlekarstvo, ker se tako lahko najboljše ustvari trgovski duh kmečkega stanu. Znano mu je, da se neka osebnost v Bosni s to mislijo intenzivno bavi. S povzdigo mlekarstva se uči kmet spoznati, da mu poljedelska tehnika koristi. Pozivlja ministra, da naj ustvari v Bosni zadružno banko, ker zasebne banke

potrebam zadružništva ne odgovarjajo. Za razvoj bosenskih kmetov je absolutno potrebno, da se omogoči cenen hipotečni in osebni kredit. Takozvana politična vprašanja zatemnujejo v Bosni najvažnejša gospodarska vprašanja, a zastopniki Bosne se bodo gospodarskih idej, če se jim bodo predložile, z veseljem oprijeli in vse stranke bodo pri rešitvi takih vprašanj sodelovale.

Beg danes in nekdanj.

Današnji beg ni več prejšnji beg. Usoda bosensko-hercegovskega plemstva je žalostna. Ti gospodje, ki so skozi stoletja tvorili plemstvo, vidijo, da imajo edino oporo za svojo zaostalost le še v Avstriji. Zato so pokorni sluge vsake vlade; tisti, ki so skozi stoletja sultanom kljubovali, klonijo svojo ponosno glavo pred avstrijskim eksekutorjem. To je žalostna usoda tega naroda in tega razreda, a zgodovina koraka naprej po svoji poti. Status quo na Balkanu je nemogoč. Dinastična vprašanja moči tam doli so sfinja. Tam doli vse vre, dinast na Balkanu bi ne hotel biti (Veselosť) in bi ne hotel nobenemu svojemu prijatelju preskrbeti krone na Balkanu. V Albaniji se neki nemški protestantski knez naslanja na plemiče. Če hoče Albanija živeti — privoščim Albancem srečno življenje — in če so hoteli za Albanijo iskati kneza s severa, bi bili morali povzdigniti za albanškega kralja kakega nizozemskega ali danskega kmeta.

Zasluge Bilinskega.

V jezikovnem vprašanju poklon finančnemu ministru! Dejanje je, kar je napravil, ne vse; a to, kar je, lahko dovede pod pravim vodstvom do dejanske združitve vseh dobrih moči v deželi. Ena ograja je zdaj padla. Posamezne konfesije čutijo, da so se politično radi jezikovne postavbe približale, razločki glede na politiko se zbirajo. Za dr. Mandičevo imenovanje mojo zahvalo, za objavo v včerajšnjem uradnem listu glede na pomiloščenje mojo globoko čutečo zahvalo! Besed finančnega ministra, da mu ni toliko na tem, če pride finančno ministrstvo v Budimpešto, ne bi rad tako zelo podčrtal, kakor je to storil dr. Korošec. Gre za besede. V taki deželi, kjer gospodarijo besede in fraze, se morajo uporabljati besede. Grajati pa mora govornik železniško vprašanje.

Graja Bilinskega.

Viktor Hugo je enkrat rekel, da se je večkrat izpremenil, a vedno du côté du soleil. Želim, če se kak skupni fin. minister izpremeni, da bi se nikdar du côté du Szent-Guörgye-ter (trg. madj. ministrskega preds.) ne izpremenil. (Veselosť.) Stališče, ki ga je zavzel glede na zvezo Lašva — Dolnji Vaku se mora grajati. Od ministra, ki se mu velike dušne zmožnosti splošno priznavajo, bi malenkostnega argumenta proti normalnotirni železnici, češ, da se je vedno le o ozkotirni železnici govorilo, ne bil pričakoval. Vlada se navadno sklicuje na strokovnjake in vsi cenimo dr. pl. Bilinskega kot strokovnjaka v železniških zadevah; a nikakor ne gre, če ravno prija, kakor v tem slučaju, tako dokazovati, da se pravi: zastopniki ljudstva niso nič o normalnotirni železnici govorili! Dalmatinci so hoteli železnico, njihova inteligenca ni o gospodarskem razločku med ozkotirno in normalnotirno železnico ničesar vedela. Trdno stoji, Ogrska hoče z enostransko politiko imeti Bosno zase. Hoče imeti tudi Dalmacijo. Baronu Becku in njegovemu ministru gre zasluga, da dobimo kmalu zvezo z Dalmacijo. Zasluži za to zahvalo. Toda od kranjske meje do Karlovca je vicinalna železnica. Ves promet z Dunaja in iz sudetskih dežel bo šel čez Ogrsko. Govornik zahteva, da naj se natančno pregledajo oddaje železniških zgradb in naj se upošteva načelo, da se oddajo stavbe le tistim tvrdkam, ki same delajo, ker drugače so spekulaciji odprta na stežaj vrata.

Dobre finance.

Nasproti delegatu dr. Ellenbognu pripomni govornik, da naj se § 11 državne temeljne postavbe malenkostno ne razlaga. Avstrijskemu finančnemu ministru želi le sredo, da si je zagotovil oddajo rent, če tudi parlament ne zboruje. Država mora živeti in državni temeljni zakoni niso zato, da bi na drž. stroške bogateli nekateri borzizanci. Tudi v Bosni je važno finančno vprašanje. Govornik prosi skupnega finančnega ministra, naj s trdno roko drži v redu finance Bosne. Del dr. Baernreitherju se zahvaljuje za njegove res strokovnjake besede. Vedno ga veseli, kadar ga čuje, ker dobimo v njem poleg znatnosti tudi srce za Jugoslovane in za dežele, v katerih stanujejo.

Dr. Baernreither

je eden tistih redkih mož, ki ne iz poklica, marveč iz veselja proučujejo naj-

važnejše dežele naše monarhije. Vladni organi naj njegovemu zgledu slede. Toda o prilagodilni zmožnosti dualizma, kompliment, katerega je tako lepo kvitiral »Pester Lloyd«, se ne more govoriti. Pojem o prilagoditvi je vzet iz Darwinovega nauka o boju za obstanek. Dualizem se pa ne more boriti, ker je otrpnen kadaver. Nekaj drugega bi bilo, če bi bil dr. Baernreither govoril o narodih, o Madjarih, o Nemcih. Nesoglasje se nahaja tudi v njegovem poklonu dualizmu in v njegovi istočasni konstataciji težkih škod, ki slede iz dualizma. Ker je Reka v zvezi z dualizmom, se Dalmacija s svojim dolgim, obsežnim obrežjem s svojimi čarovito krasnimi pristanišči ne more razvijati.

Jugoslovansko vprašanje.

Zakaj se izpodtikujemo nad besedo izprememba ustave? Ali ne čutimo, kaj ta krasna krščanska monarhistična državna skupnost ob Donavi lahko postane? Če se govori o tem, naj bi se vzpodbudili k omenjenemu prilagodilnemu delu Nemci ali Madjari, se lahko zgodi, da vzamejo Madjari v roko rešitev jugoslov. vprašanja. Govornik bi proti taki rešitvi ničesar ne imel, a rešiti se bo jugoslovansko vprašanje moralo, ker pripada nujno k življenju države. V velikem grbu naše monarhije se nahaja tudi oni Bosne: iz belih oblakov moli rdeče oklopljena roka goli meč.

Plug, ne meč.

Ko se je posrečilo, da se je za tvorbo držav nesposobni turški živelj izrinil iz kulturnega sveta, apelira govornik na skupnega finančnega ministra, da naj to vojno znamenje izpremeni in ustvari v Bosni in v Hercegovini temelje, da postane za ti deželi, kakor za cel Balkan, simbol drug grb: kadeča se zemeljska gruda v pomladanskem solncu z žuljavno roko, ki vodi plug. (Veliko odobravanje.)

× × ×

Dr. Krekov krasni govor objavljajo obširno vsi listi.

Katastrofa parnika »Empress of Ireland«.

Iz Londona poročajo: Razburjenje zaradi katastrofe parnika »Empress of Ireland«, ki je zadel na reki sv. Lovrenca skupaj s premogovnim parnikom »Storstadom«, raste od ure do ure, čim več vesti prihaja iz New Yorka. Po katastrofi »Titanica« je ta nezgoda druga največja, ki je doletela oceanski parnik.

Grozni prizori na krovu ponesrečene ladje.

Ko se je dogodila nesreča, se je pričel med potniki obupen boj za prostore v rešilnih čolnih. Ladijski častniki so morali z revolverji v rokah odganjati potnike, da so spravili nekatere ženske in otroke v rešilne čolne. Kljub temu je poskakalo mnogo oseb v rešilne čolne, od katerih so se nekateri vsled prevlelike teže in nemirne vode prevrnili. Srce pretresujoči prizori so se dogajali neprestano. Rešili so nad 300 oseb, med njimi tudi precej žensk. Vsi, ki so se skušali rešiti s plavanjem, so potonili. Potegnili so iz vode že na stotine trupel.

Prve vesti o katastrofi.

Prve vesti o katastrofi so dospеле ob pol 6. uri zutraj v Quebec, naka so takoj odposlali na lice mesta parnika »Heureka« in »Lady Euclina«, ki pa o potopljenem parniku nista dobila nobene sledi. Potegnili sta iz vode nešteta trupla ponesrečenec. Parnik »Empress« je bil opremljen z brezžičnim brzojavom.

Eksplodija na parniku »Empress of Ireland«.

Parnika »Empress of Ireland« in »Storstad« sta zavozila drug v drugega s silno močjo. Večina potnikov je v trenutku nesreče spala. Nekateri poročajo, da se je v trenutku katastrofe zgodila na »Empressu« eksplozija, brzkone kotlov, vsled česar se je parnik tudi zelo hitro potopil.

Število potnikov in posadke na ponesrečenem parniku.

Na »Empressu« je bilo 1372 potnikov in 260 mož ladijske posadke. Vseh skupaj je bilo 1632 oseb. Pogrešajo 1002 osebi.

Zadnja brzojavka ponesrečenega parnika.

Iz Quebeca poročajo, da je zadnja brezžična vest dospela na postajo Fatherpoint ob 3. uri zjutraj. Brzojavka je naznanjala, da je parnik zadel 30 milj vzhodno od Fatherpointa z neko drugo ladjo skupaj in da se potaplja. Nenadno prekinjenje brzojavne zveze pa je dokazalo, da se je parnik že potopil.

Več ljudi rešenih.

Parnik »Empress of Ireland«, ki je imel na krovu 1400 oseb, je zadel na reki sv. Lovrenca z norveškim premogovnim parnikom »Storstad«. Nekateri vesti trdijo, da se je tudi parnik »Storstad« potopil. V Quebec pa je prišla s »Storstada« naslednja brezžična brzojavna vest: Vozimo

z lastnim parom, toda zelo počasi, ker je ladja močno poškodovana. Neka druga stroja naznanja, da se je parnik »Storstad« sicer močno poškodoval, vendar pa se je kljub temu udeležil reševalne akcije ter 380 ljudi rešil iz vode. Parnik »Empress« je dobil pod vodno črto tako veliko luknjico, da se je v teku 20 minut potopil. Število človeških žrtev cenijo na 700 do 800.

Vihar vzrok nesreče.

Kot vzrok nesreče navajajo hud vihar. Katastrofa se je zgodila v gosti megli na mestu, kjer je reka sv. Lovrenca zelo široka. Rešeni ljudje pripovedujejo o groznih prizorih, ki so se dogodili v trenutku nesreče na krovu potopljenega parnika. Kanadski parnik »Heureka« je mogel šele ob pol 8. uri zjutraj odpluti na lice nesreče, vendar pa o potopljenem parniku niso našli sledi. Niti jembori, ne mole nad vodo. Voda nosi mnogo trupel.

Burni prizori pred uradi paroplovnega podjetja.

Iz Liverpoola poročajo: Pred uradi družbe Canadian Pacific Railwai so se večeraj dopoldne, ko se je izvedelo o katastrofi, dogodili pretresujoči prizori. Ogromna množica ljudi je oblegala pisarno. Razburjenje v Liverpoolu je zelo veliko, zlasti, ker si nekatera poročila nasprotujejo. Družba Canadian Pacific Railwai je z razširjanjem napačnih vesti hotela pravi obseg katastrofe prikriti in je razširjala vesti, da so vsi potniki rešeni, kmalu pa so prišla strašna poročila iz Quebeca in Montreala, da znaša število žrtev 800 do 1000.

Človeške žrtve.

Iz New Yorka poročajo, da se je ponesrečilo okoli 1000 ljudi, kakih 300 pa da sta rešila parnika, ki sta prišla na pomoč. Od rešenih je 21 oseb takoj umrlo vsled ran, ki so jih dobile v boju za rešilne čolne. Neka druga vest pa poroča iz Quebeca, da je dospelo v Rimouski 350 rešenih potnikov parnika »Empress of Ireland« in da je človeških žrtev bržkone nad 600. Katastrofa se je zgodila v gosti megli. Parnik se je potopil v desetih minutah. Med žrtvami je tudi 300 hrvaških delavcev, ki so bili na poti v domovino in okoli 300 članov kanadske »Zvezičevalne armade«, ki so potovali na kongres v London.

Kaj pripoveduje rešeni kapitan?

Kapitan ponesrečenega parnika, Kendele, ki je bil rešen, pripoveduje o katastrofi sledeče: Parnik »Empress« se je dne 28. t. m. zvečer peljal v zelo gosti megli po reki sv. Lovrenca navzdol. Brzino vožnje smo morali zaradi goste megle in hudega viharja zmanjšati. Pred 2. uro ponoči je dospel parnik »Empress« v višino Fatherspointa. Šel sem na poveljniški mostič in sem naenkrat zagledal, kako se je na strani moje ladje pojavil velik parnik, ki je vozil z veliko brzino. Ukazal sem, naj »Empress« obrnejo, toda za to ni bilo več časa. Prihajajoči parnik je z veliko silo zavozil v bok »Empressa«, nekako v višini skladišča. »Empress« je bil presekán v dva dela. Ukazal sem spustiti rešilne čolne. Med tem pa se je začel parnik potapljati, tako da niso več mogli dobiti vsi potniki prostora v čolnih. Deset minut po nezgodi, torej ob 2. uri 5 minut ponoči se je parnik popolnoma potopil. Mnogi potniki, ki niso dobili prostora v rešilnih čolnih, so skočili v valove ter so se skušali rešiti s plavanjem. Posadka »Empressa« je vzdržala vzorno disciplino in najprej skušala spraviti na čolne ženske in otroke. Vendar pa je bila zmešnjava med potniki grozna ter so se dogodili divji prizori obupa, tako da ni bilo niti častnikom niti moštvu posadke mogoče misliti na urejeno reševanje potnikov. Med zadnjimi, ki so stopili v čolne, so bili častniki in kapitan sam. V gosti megli so skušali čolni dospeti do brega. Med vožnjo so v rešilni čoln spravili okoli 30 deloma še živih, deloma že nezvestnih oseb. Malo pred pol 6. uro je spreljel rešilni čoln parnik »Eureka«. O usodi ostalih kapitan ne ve ničesar.

Reka sv. Lovrenca.

Reka sv. Lovrenca izvira v Ontarijskem jezeru ter se izliva ko končani 3360 kilometrov dolgi poti v zaliv sv. Lovrenca. Pri Three Rivers, do kamor sega morska plima, je začetek ustja ogromne reke. Na tem kraju leži mesto Quebec. Tukaj obdaja reka 33 km dolgi, 5 do 8 km široki otok Orleans. Pozneje je reka široka 16 km, celo 25 km, ter tvori 150 km pod Quebecom zadnjo rečno brzino. V zadnjih 20 km pa ima že slano vodo. Kot točko ustja, segajočega v zaliv sv. Lovrenca, smatrajo Point deschents, kjer je reka 45 km široka.

ZADNJA VEST.

Danes opoldne smo dobili brzojav: Število vseh mrtvih je po dosedanjih naznanilih 1300. V Rimonski je bilo izkrcanih 337 rešenih. Parnik ponesrečenega parnika umira. Žensk je rešenih samo 12. Rešilni vlak, ki je vozil iz Quebeca v notranjost dežele, je skočil s tira, a ni nihče ranjen.

Krščanski možje in mladeniči ljubljanski!

V nedeljo sv. Trojice, 7. junija, napravimo božjo pot k Materi božji v Zatičino. Odhod z južn. kolodvora ob 8.05 zjutraj; z dolne skega ob 8.14. — Prihod v Ljubljano ob 9.23 zvečer.

V Zatičini božja služba in zborovanje, potem prosta zabava v naravi.

Priglasiti se je treba vsaj do binkoštnega torka. Priglašila se: pri upravnistvu »Slovenec« v Katoliški tiskarni, pri Slovenski Straži v Ljudskem domu, pri gosp. Soukalu Pred škofijo. Udje društev pa lahko tudi doma v društvu.

Stroški ne bodo veliki. Plača naj se naprej pri prigrasitvi samo 1 krono.

Moštvo ljubljansko, pokaži pred svetom svoje krščanstvo!

Ljubljanske novice.

Ij Nove razglednice v spomin 500letnice ustoličenja koroških knezov, katere je ravnokar izdala Slovenska Straža (glej »Dnevne novice«), prodajajo v Ljubljani: Prodajalna kat. tiskovnega društva (prej Ničman) v Kopitarjevi ulici; trafika Soukal pred škofijo in Ivan Gajšek na Sv. Petra cesti. — Sezite takoj po njih!

Ij V zadevi izleta v Zatičino, sporočamo dodatno, da se istega lahko udeležijo možje s svojimi družinami. Treba je le, da se najkasneje v torek sporoči število oseb, ki se nameravajo izleta udeležiti. — Vožnja iz Ljubljane do Zatičine velja 1 K 30 vin.; ako se nas oglasi večje število, bomo skušali doseči nekoliko znižanja. — Garancija za obed se more sprejeti le za one, ki bodo ob zglasitvi plačali 1 K za osebo naprej.

Ij Krizevniška moška Marijina družba je imela minuli praznik kratko zborovanje, pri katerem se je med drugim razpravljalo tudi o Zatičini. Oglasilo se je za izlet blizu 60 članov, ki bodo pa še v svojem ožjem krogu poagitali za številnejšo udeležbo.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani opozarja na svojo vrtno veselico, katero priredi dne 14. junija 1914 na vrtu gostilničarja gospoda Ivana Flegarja. Bratska društva se naprošajo, da blagovolijo to upoštevati!

— Zveza Orlov in Kranjska Podzveza vabita k plenarni seji, ki se vrši v torek, dne 2. junija 1914 točno ob pol 4. uri popoldne v posvetovalnici Katoliškega tiskovnega društva. Bratska okrožja naj gotovo pošljejo svoje zastopnike.

Ij Razstavljen model o razširjenem Marijinem trgu in o obrežnih zgradbah ob strugah Ljubljane. — Naj se napravi tudi velik model vseh nameravnih tržnih lop! Zanimiv razstaveni predmet v prihodnji Jakopičevi umetniški razstavi bo vsekakor model, ki predstavlja po obrežnih delih Ljubljane razširjeni Marijin trg z obrežnimi zgradbami ob Ljubljani do Hradečkega mostu. V mali obliki se bo tu videlo vse promenade ob vodi in nad terasami in vso mnogoličnost teras. Razstavila bo ta model mestna občina. Pri tej priliki bi pripomnili, naj se napravi tudi model nameravnih tržnih lop ob Ljubljani pri Pogačarjevem trgu. Kakor čujemo je že sedaj toliko popraševanja po teh tržnih lopah, da se nameravajo že sedaj zgraditi ob Ljubljani ob Krešije do srede Šolskega drevoreda, ki ostane pri teh zgradbah nepoškodovan. Naj bi se napravil primeroma velik model, z natančnimi označbami posameznih dimenzij, vseh na obeh bregovih Ljubljane nameravnih tržnih lop in se tudi razstavil v Jakopičevem paviljonu. Določene naj bi bile tudi cene za posamezne tržne lope, vse, ki se zdaj prodajajo blago na različnih trgih, vogalih itd., naj bi se pa primerno pozvalo, naj si ta model ogledajo in naj stavijo svoje nasvete, oziroma se izjavijo, ako sprejmejo lopo v najem. Tako bi se že naprej vedelo, koliko lop bo oddanih, in v kateri obliki se že sedaj lahko zgrade tržne lope, da se zgradbe ne bo že sedaj napravilo premajhne in če se jo napravi večjo, da bo imela mestna občina že naprej garancijo, da se ji bo zgradba obrestovala. In še nekaj — pomislite — Jakopičev paviljon na ta način prvokrat napolnimo — privabimo vanj naše vse časti vredne ljubljanske mesarje in drugo občinstvo, ki ga doslej na umetniških razstavah še nismo videli. Poleg modelov se utegne ozreti tudi na razstavljene umetnine.

Ij Nesreča na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Jutranji brzovlak zavozil v gorenski vlak. Več voz poškodovanih. Današnji dunajski brzovlak št. 5 je imel 10 minut zamude. Pripeljal je ob 6. uri 5 minut mesto ob 5. uri 55 minut v Ljubljano na takozvani II. tir pred peronom. Jutra-

nji gorenski vlak, ki odpelje vedno ob 6. zjutraj, je čakal nanj in se mu je umaknil izpred perona na tiru proti skladišču. Na peronu čaka vse polno potnikov na brzovlak, vozovi »gorenjca«, ki ni bil preveč zaseden, so bili že zasedeni. Tisti, ki stojimo na peronu, zagledamo lokomotivo brzovlaka, obenem se pomakne lokomotiva »gorenjca« nekoliko naprej, voda pljuska na tla, »gorenjec« zvižga kratke zvižge: na pomoč! Nekaj se je zgodilo. Vse leti gledat, kaj da je. Sredi gorenskega vlaka se je nagnil osební voz C. E. III. razreda št. 10.887. Ali je kdo poškodovan? Zdi se, da ne. Ljudje zapuščajo poškodovani voz. Nekemu starčku pomagajo iz voza železniški uslužbenci. Ni poškodovan, samo prestrašen. Poškodovan je bil lahko na glavi in na roki le neki delavec. Potniki gorenskega vlaka pripovedujejo, da so čutili strašen pretresljaj. Železničarji kličejo občinstvo: »Ne kaditi!« Vhaja namreč plin iz poškodovanih voz. Kaj je povzročilo nesrečo? Ko je vozil brzovlak po glavnem kolodvoru, je počilo kolo osebnega voza B 3552 dunajskega brzovlaka, voz se je nagnil, zadnji vozovi brzovlaka so zavozili v »gorenjca«, lažji brzovlakovi vozovi so skočili s tira, težki spalní vozovi so ostali nepoškodovani, pač so pa poškodovani srednji vozovi brzovlaka, ki so deloma skočili s tira. Poškodovani so tudi tiri, en semafor (signalni drog) je brzovlak podrli, več menjalnic je poškodovanih. Na zemlji se poznajo sledi, kje da so skakali vozovi, ki so s tira skočili. Železniško osebje južne in državne železnice je hladnokrvno izvrševalo službo pod vodstvom službujočega uradnika južne železnice, ki je ukazal odpeti zadnje tri vozove gorenskega vlaka in odredil, da se je odpeljal že ob 6. uri 16 minut gorenski vlak na Gorenjsko. Tudi dunajski brzovlak se je še pred 7. uro odpeljal. Službujoči uradnik je namreč, ko so hitro vozove pregledali, ukazal, da so poškodovani vozovi ostali v Ljubljani, z ostalimi vozovi se je pa brzovlak odpeljal naprej proti Trstu. S ponesrečenim brzovlakom se je pripeljal iz delegacij iz Budimpešte v Ljubljano poslanec profesor dr. Krek, ki ni bil poškodovan. Zanimivo je, da razen v poškodovanih vozih brzovlaka potniki niti čutili niso, da se je zgodila nesreča, ki bi bila lahko katastrofalna, če bi bilo kolo prej počilo. Ko je počilo kolo, se je brzovlak pretrgal in so tako zadnji vozovi brzovlaka zavozili v »gorenjca«. En voz »gorenjca« in več voz v sredi brzovlaka se je močno na stran nagnilo.

Ij Musica sacra v stolnici. Na binkoštno nedeljo ob pol 10. uri pri vstopu prevz. knezoškofa v cerkev: Ecce sacerdos magnus, op. 69., zl. Ant. Foerster; pri pontifikalni sveti maši: Missa in hon. B. M. V. »Salutis infirmorum«, zl. St. Premr, Aleluja z verzí in sekvenca »Veni s. Spiritus«, zl. Ant. Foerster, pri ofertoriju: »Veni s. Spiritus«, zl. M. Brosig. — Na binkoštni ponedeljek pri veliki sv. maši ob desetih: Missa seraphica, zl. P. Hug. Sattner.

Ij Shod avstrijskih jugoslovanskih odvetniških in notarskih uradnikov se vrši jutri, na binkoštno nedeljo ob pol 10. uri dopoldne v mali dvorani »Narodnega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav (tov. Jos. Christof), 2. naše zahteve (referat tov. R. Tavčar), 3. pomen in namen organizacije (referat tov. J. Gutsch), 4. organizacija hrvaških tov. in uprava nje mirovinske zaklade (referat tov. Staničiča iz Zagreba), 5. slučajnosti.

Ij Nogometne tekme o binkoštih. Kakor smo že poročali, se vrše jutri in v ponedeljek na novem igrišču v Tivoli (staro dirkališče) nogometne tekme domačih moštev ob vsakem vremenu. Jutri v nedeljo se vrši tekma dopoldne ob 10. uri, v ponedeljek pa zvečer ob 1/6. uri. Blagajne se odpro vsak dan pol ure pred pričetkom tekme. Ker so vstopnine naravnost nizko določene, namreč sedeži po 1 K, stojišče po 40 vin. in dijaške ter vojaške vstopnice po 20 vin., se smemo nadejati, da to pot občinstvo poseti številneje te športne prireditve.

Ij Izlet »Zveze škotistov podružnice Ljubljana« na Limbarsko goro, Krašno, Lukovico, Domžale, se vrši na binkoštni ponedeljek. Sestanek na glavnem kolodvoru (južnem) zjutraj ob 4. uri pri vlaku. Izlet se vrši samo ob lepem vremenu.

Ij Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani. Dnevni red II. shoda avstrijskih jugoslovanskih odvetniških in notarskih uradnikov, ki se vrši na binkoštno nedeljo, dne 31. maja 1914, ob pol 10. uri dopoldne v »Narodnem domu« v Ljubljani: 1. Pozdrav skupščine (tovariš Josip Christof v Ljubljani). 2. Naše zahteve (tovariš Rihard Tavčar v Ljubljani). 3. Namen in pomen naše organizacije (tovariš Ivan Gutsch iz Dunaja). 4. Slučajnosti. — Po shodu se vrši banket ter stane kuvert za osebo 3 K. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij Petindvajsetletnica obstoja praznuje letos Zadruga krojačev, krojačic in krz-

narjev v Ljubljani dne 5. julija t. l. na posebno slavnosten način. Dne 5. julija dopoldan ob 10. uri izredni zadrugi shod, na katerem se bodo prenašale nekatere točke pravil bolniške blagajne po zahtevi c. kr. deželne vlade. — Ob pol 11. uri isti dan slavnostno zborovanje zadruge in vabljenih gostov ter kolegov v veliki dvorani »Mestnega doma«. — Ob 1. uri popoldne skupno kosilo došlih tujih kolegov, potem skupni sestanek udeležencev na vrtu hotela Ilirija, Kolodvorska ulica (v služaju slabega vremena v salonu). — Zvečer ob 7. uri priredijo člani in članice svojemu načelniku za njegovo neutrudljivo delovanje slavnostni večer na vrtu »Rokodelskega doma« pri g. kolegu Ložarju. — Zunanji g. kolegi se opozarjajo na ta slavnostni dan.

Ij Salezijanski zavod na Rakovniku priredi na binkoštni ponedeljek izlet v Novo mesto, kjer bo ob ugodnem vremenu godba koncertirala na Glavnem trgu in g. jenci telovadci bodo proizvajali nekaj svojih vaj. Ravnateljstvo državne železnice je izletnikom dovolilo prosto vožnjo.

Ij Nesreča pri telovadbi. Gimnazijec III. razreda 14letni Fr. Zajc, gojenec Marijevišča, je večeraj pri telovadbi prisostvoval metanju kopij. Gledal je ob strani, pri tem pa mu je vsled nesrečnega naključja priletelo eno kopje v glavo in mu prebilo lobanjo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico, kjer je pa danes zjutraj umrl.

Ij Umrlí so v Ljubljani: Fran Štrukelj, dninar, 28 let. — Cecilija Hribar, delavka, 29 let. — Ludovik Parkelj, plakaterjev sin, poldruho leto.

Ij Kolesarji, pazite na svoja kolesa! Zadnje dni so neznani uzmoviči pobrali več koles; tako Arminu Spitzerju na Bleiweisovi cesti iz veže št. 16, sistem »Puch«, vredno 290 K. Francetu Sokliču, knjigovezu, na Kongresnem trgu črno lakirano kolo znamke »Waffenrad«, vredno 150 K. Francetu Lovše, posestniku na Tržaški cesti, pred gostilno »Pri panju« kolo trdke »Kinta« z zelenimi kolesi in črno torbico, vredno 150 K. Petru Batteliniju, zidarskemu polirju na Glincah, iz Reharjeve veže kolo znamke »Diamant«, vredno 200 K. — Po storilcih se poizveduje.

Ij Vlom v »Mlekarsko zvezo«. V noč 22. t. m. je bilo vlomljeno v pisarno »Mlekarske zveze« na Dunajski cesti. Tat je splezal po lestvi v prvo nadstropje skozi okno ter odnesel iz zaklenjenega predala 38 K 49 vin.

— Kamorkoli pridete v praznikih — spominjajte se »Slovenske Straže«! Darujte, nabirajte!

Šlajerske novice.

š Nove podružnice »Slovenske Straže« so se zadnji čas ustanovile ali pa se še bojo v sledečih krajih: Rečica ob Savinji, Št. Janž na Dravskem polju, Št. Andraž v Slovenskih gorah, Braslovce in Središče. Lepo je to! Še lažje pa bi bilo, če bi se postavile nove podružnice tudi v župnijah, kjer še zdaj ni »Slovenske Straže«. Koliko je župnij v obširnih krajih Maribor, Celje, Ptuj in Ljutomer, kjer bi izborna uspevale podružnice! Na delo!

š Slovenska Kmečka Zveza bo za leto 1915. zopet izdala kmečki koledar za svoje ude. Udnina znaša 1 K in se pošilja na tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

š Gornja Radgona. Shod Slovenske Kmečke Zveze bo dne 1. junija popoldne ob 3. pri Stantlu v Črešnjecih. Govori poslanec Roškar in drugi.

š Novi poslanci ptujskega okraja. Iz Ormoža se nam piše: V Vizmetincih je imel dne 24. t. m. dr. Vekoslav Kukovec shod, na katerem je slovesno zatrdil, da ne bo več kandidiral v trgih, ampak v enem kmečkem okraju. Ta okraj je naš ptujski. Kot kandidata bosta nastopila »neodvisna« dr. Kukovec in dr. Tone Gosak. — Ubogi spodnještajerski trgi, da ste ta dva velika moža izgubili.

š Za župana pri Sv. Križu nad Mariborom je zopet izvoljen in potrjen naš somišljenik g. Filip Galunder. Nemškutarji so s pomočjo bivšega velikega narodnjaka učitelja Robnika skovali rekuz, a so pogoreli. Občina Sv. Križ leži na periferiji mariborskega okraja na lepem gorskem Kozjaku. Skoro vse občine v okolici so v nemčurskih rokah, le Sv. Križ se s pomočjo pristašev Kmečke Zveze krepko brani navala narodnih nasprotnikov. Naši pristaši se v tej postojanki vrlo gibljejo. Imajo močno posojilnico, podružnico »Slovenske Straže«, Bralno društvo, Mladeniško in Dekliško Zvezo in Marijino družbo. Čast Križančanom!

š Nov odvetnik. V Slovenski Bistrici se s 1. junijem naseli nov slovenski odvetnik dr. Florijan Kukovec, dosedaj koncipient pri dr. Rosini v Mariboru. — Odvetniški koncipient dr. Ravnik gre od dr. Le-meža v Slovenski Bistrici proč in stopi v službo pri dr. Rosini.

š Sumljiva posest starin. V neki kazenski zadevi k. kr. okrožnega sodišča v Celju radi hudodelstva tatvine so se potom hišne preiskave pri osumljencu oziroma pri

njegovih domačih med drugim našle sledeče stvari: 1. Ena slika, ki je 18 cm široka, 26 in pol cm visoka, na steklo slikana, na jako primitiven način v beli, rujavo rdeči modri in črni barvi ter predstavlja sveto družino z Jezuškom (Marija s kodeljo, Jožef na delu pri stružnici, Jezusček na tleh sedeč in se igrajoč. Ob steni na levi in desni strani obločnega okna so različna rodokodelska orodja). 2. Ena kost, ki je 17 cm dolga in ki pohaja iz rogov prazgodovinskega jelena. Ista je služila, kolikor se da iz prevrtane luknje sklepati, kot orožje (Hammerbeil). Del kosti je v dolgosti 9 cm na polovico odtrgan. »Roža« pa meri v premeru 8 cm. Kost je nadalje opremljena z 23 mm dolgo in 15 mm široko ovalno zlatoobrobilno etiketo, z napisom »Hammerbeil«. Ker je osumljenec zelo na sumu, da ni na pošten način prišel do gori imenovanih reči, se dotični, ki bi bili v stanu podati primerna poročila o lastniku imenovanih predmetov, naprosajo, tozadevne podatke poslati na uredništvo tega lista ali pa preiskovalnemu sodniku oddelka VIII. c. kr. okrožne sodnije v Celju. Vsa eventualno došla poročila naj se blagovolijo sem poslati.

Š **Slavnost »Slovenske Straže«** dne 7. junija v Pobrežju pri Mariboru bo gotovo lepa, če se iste udeležijo tudi naši somišljeniki in društva iz okolice. Prosimo obilne udeležbe!

Š **Namestnik deželne glavarja, Slovenec dr. Jankovič**, je namesto Poljaka vitez pl. Kozlowskega vpoklican v kontrolno komisijo za državne dolge. Novi član se je že udeležil seje na Dunaju.

Š **Na binkoštni ponedeljek v Ljutomer!** Slov. Kmečka Zveza priredi 1. junija v Ljutomeru velik ljudski shod. Govorita poslanca Roškar in dr. Verstovšek. Somišljeniki z Murskega polja, vsi na zborovanje! Ob lepem vremenu shod v Seršenovem logu, ob deževnem vremenu pa v gostilniških prostorih g. Seršena v trgu. Začetek ob pol osmi uri zjutraj. — Isti dan popoldne ob 3. uri se vrši enak shod v hiši g. Franca Šantl v Črešnjecih tik Radgone.

Š **Velik mladeniški tabor** se vrši na binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne pri Veliki Nedelji v ormoških okrajih. Govorijo sledeči govorniki: Grobljar, Žebot, Ver in drugi.

Š **V Slov. Bistrici** se bo dne 7. junija po večernicah v hotelu »Avstrija« vršil shod Jugoslovanske Stokovne Zveze. Ustanovila se bo skupina.

Š **Iz poštne službe.** Poštar Anton Schechel — seveda Nemeč — je na »lastno prošnjo« prestavljen iz Ernovža v Ljutomer. Poštni aspirant Ciril Novak, doma iz Šmarja pri Jelšah, je dobil mesto poštnega odpravnika na Fali ob Dravi.

Primorske vesti.

p **Volilno gibanje v Istri.** Dne 24. t. m. se je vršil v Boljuncu pri Dolini v prostorih gostilne g. Sancina volilni shod. Udeležba ni bila ravno povoljna, ker je bilo skoraj polovico nevolivcev. Shod je otvoril deželni poslanec g. nadučitelj Josip Valentič. Za predsednika je bil izvoljen g. Edv. Venturini, šolski vodja v Borštu, kateri je predsedstvo dokaj spretno vodil. K besedi se oglasi kandidat g. Jos. Valentič, ki je pojasnil volilcem nedelavnost istrskega deželnega zbora. Priporočal je, naj bi se na dan volitve vpoštevalo kandidate, katere je postavilo »Politično društvo za Istro«, in sicer za koperski okraj: g. prof. M. Mandič, č. g. dekan M. Škrbec in on, Jos. Valentič. Govor je bil sprejet z občinom odobravanjem. Nastopili so za tem še drugi govorniki. Župnik g. Milan Šašel je pojasnil stališče »Političnega društva«. Župnik g. Jak. Cemažar je poudarjal, naj preneha vsako osebno protislovje. Drugi govorniki so pogrevali enoinisto, napadali »Politično društvo«, češ, da so brez njihove vednosti postavili kandidate. Stara pesem; saj so bili povabljeni na sestanek, ki se je vršil v Pazinu, a ni se jim zdelo vredno priti; sedaj pa kričanje. Lepo in pomirjevalno je govoril odvetnik dr. I. Mandič iz Trsta, ki je poudarjal, da naj v tem boju preneha vsako strankarstvo, naj se ne gleda na stan, ampak nastopi složno proti neprijatelju našega naroda. Ako se bomo cepili, se nam bodo naši nasprotniki samo smejali. Priporočal je kandidate, katere je postavilo »Politično društvo«. Neumestno k temu shodu pa je govoril občinski tajnik Sancin, ki je očital duhovščini, da nič ne dela! Vidi se, da je njegovo obzorje zelo omejeno. Kdo je ravno narodno zavest v Istri probudil? Ali ne duhovščina? Ali ne pozna pokojnega škofa Dobrile? Ne pozna g. dekana A. Rogarja iz Hrušice, kako je materijelno povzdignil okraj? In je še mnogo drugih, ki delajo uspešno, a ne obešajo svojega delovanja na veliki zvon, kakor liberalci. Velja mu pregovor: »Kdor ni prišel dalje, kot do korita, njemu je vsaka mlaka morje.« Zavrnili ga je temeljito g. A. Krizman. Vobče se je opazilo, da se je učiteljstvo koperskega okraja razdoro. Na shodu so padle tudi besede: »Dol s farji!« najbrž od strani trža-

ških rdečkarjev. Čudni ljudje so to. Ako se duhovnik nikamor ne pokaže, mu očita se nedelavnost, ako stopi v javnost, ga podijo v zakristijo. Ti ljudje sami ne vedo, kaj bi radi.

p **Mestni magistrat tržaški** je zadnja nezgoda spametovala. Gospodje na magistratu so takoj na licu nesreče za sedaj sicer provizorično postavili čisto navadno petrolejno svetilko z rdečimi stekli kot varnostno znamenje; a izkopali so včeraj že jame, da postavijo na štirih mestih vseh v kanal se izlivajočih ulic kandelabre z varnostnimi rdečimi svetilkami.

p **Josip Batič**, tovarnar kemičnih izdelkov v Ilirski Bistrici, ni identičen z Jožefom Batičem, ki je bil aretiran na Goriškem in ni z njim v nikakikvezi.

p **Umrl** je g. Josip Alberti, posestnik in trgovec na Pesku.

p **Zelenjadni trg v Gorici.** Dne 28. t. m. je bilo na goriškem zelenjadnem trgu prodanega: 270 q črešenj po 26 K, 40 q jagod po 1 K 20 vin, 50 q graha po 26 K, 7 q spargljev po 78 K in 10 q krompirja po 28 K.

Kaj zahtevajo albanski muslimani?

Trst, 29. maja 1914.

Naš dopisnik je imel priliko se razgovarjati z izobraženim skadrskim meščanom, ki se je te dni mudil v Trstu. Ta Skadrčan je rekel, da so razmere v Skadru zelo slabe. Trgovina počiva in vlada splošno mrtvilo v gospodarskem življenju. Zaslužka ni nikakega in če pojde tako dalje, se bo morala večina prebivalstva izseliti. V mestu vlada glad. Na vprašanje, kakega političnega mišljenja so skadrski muslimani, je naš informator — ki je sam musliman — odgovoril, da tega ni niti treba vprašati. Vsi muslimani so turkofili in oni ne žele in ne zahtevajo nikake avtonomije, nego hočejo, da postane Albanija zopet sestavni del turškega cesarstva. »Mi hočemo, da postane Albanija zopet turški vilajet, mi smo osmanski centralisti.« Tako je rekel dobesedno skadrski muslimanski meščan. Na vprašanje, kakega mišljenja da so v tem oziru skadrski katoliki, je odgovoril, da oni sami niso edini, da so nekateri za Turško, a drugi da si žele avstrijske vlade.

»A za kneza Wieda?«
»E, knez Wied!« se je nasmehnil in zmajal z ramami.

Dne 5. julija dohod koroških slovenskih pevskih zborov v Ljubljano!

Slovenci, Slovenke iz Ljubljane, okolice in bližnjih krajev, pridite jih pozdravit v narodnih nošah!

Vsa društva, vse ljudstvo na noge, da z brati iz Koroške na velikem slovenskem taboru v Ljubljani povzdignemo glas za pravice domovine!

Zadnje vesti.

CESARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj. Cesarjevo zdravstveno stanje je trajno zelo povoljno. Včeraj se je cesar izprehajal celo uro na vrtu. Dopoldne sta se poslovila od cesarja bavarska princezinja Gizela in njen sin. Vladar je včeraj poslušal številna poročila državnikov.

»SLOVENSKI NAROD« IZDAJALEC.

Pazin. Infamna gonja »Slovenskega Naroda« proti dr. Červarju, hrvatskemu kandidatu v mestni kuriji vzhodne istrske obali, vzbuja v vseh narodnih krogih Istre veliko ogorčenje. Dr. Červar je najgiblnejši narodni delavec v Liburniji. Če bi »Slovenski Narod« v družbi s podlim »Riječkim Novim listom« res uspel, da bi bila udeležba pri volitvah v Liburniji slabša, potem ni izključeno, da zmaga tu Lah dr. Sandri iz Lovrana, ki ga bodo Lahi in Nemci skupno kandidirali. »Triester Wochenpost«, glasilo nemških nacionalcev ob Adriji, je kar noro veselja vsled napadov »Naroda« na dr. Červarja in piše: »So schreibt der »Slovenski Narod«!!! Was muß Herr Dr. Gjuro Červar für einen Ruf haben, daß seine Absicht, als Wahlwerber für den istrischen Landtag aufzutreten, selbst einen Teil der Südslaven, oder sagen wir vielleicht den anständigen Teil derselben zu der schärfsten Opposition gegen seine Person veranlaßt. Wir haben zu dem interessanten Kandidaten, der selbst einem Teile seiner kroatischen Wähler unsympathisch ist, nur noch zu bemerken, daß es für die Südslaven eine wahre Schande ist, daß dieser Mensch, der jeden deutschen Einfluß in Liburnien vernichten will und gleichzeitig unter seinen eigenen Volksgenossen als

unsympathisch gilt, als Südbahn-Vertreter in der Abbazianer Kurkommission sitzt und dort über Wohl und Wehe des deutschen Kurortes entscheidet. — Potem pa nadaljuje: »Die Agitation im Kurgelbiete an der österreichischen Riviera hat in den letzten Tagen an der Intensität zugenommen. Die Aufstellung eines italienischen Kandidaten in dem von der Landeswahlordnung ungerechterweise den Kroaten zugewiesenen Wahlbezirke Lovrana-Abbazia-Castua ist gesichert und die Deutschen haben mit den Italienern ein formelles Wahlbündnis abgeschlossen, demzufolge sie einmütig für den italienischen Wahlwerber eintreten werden.« — To je narodni škandal brez primere, da glasilo »narodno« napredne stranke na Kranjskem daje Lahom in Nemcem orožje v roke zoper hrvaškega kandidata, enega najspodobnejših narodnih delavcev istrskih Slovanov! (Opomba ured.: Pri »Narodu« tudi to ni nič čudnega. Seveda je glasilo nekdanje dr. Tavčar-Schweglove zveze s tem svojemu brezdomovinskemu početju postavilo krono. Še »Dan« je ogorčen in pravi, da bo vsak, ki bo sledil paroli »Slovenskega Naroda«, »čisto navadni politični rufijan!«)

NEMŠKI TABOR ZA JUŽNO PLANINSKE IN KRAŠKE DEŽELE V CELOVCU.

Dunaj. Nemški tabor za južno planinske in kraške dežele priredijo dne 21. junija v Celovcu, na katerem bodo stekali, češ da Slovenci načrtoma napadajo Koroško. Tabora se udeležijo nemški svobodomiselnici poslanci in zaupniki iz dežel, ki leže južno od Donave. Celovčani so izvolili pripravljalni odbor, ki mu predseduje poslanec Dobernig.

ODDAJA ZGRADBE ŽELEZNICE KNIN — PRIBUDIČ.

Dunaj. Železniško ministrstvo je poverilo zgradbo železnice proge Knin — Pribudič, ki je razdeljena v srece 1, 2 in 3 na podlagi javne ofertne razprave, stavbenemu podjetju stavbni svetnik dr. A. O. Samohrd in Jožef Lončarič (centrala Ljubljana) skupno s stavbinskim podjetjem »Dalmatinsko poduzeće za vzgradnju železnica inženjeri D. Matosić, J. Sakić, J. Drugović v Spletju.

RADIČ POMOŠČEN.

Zagreb. Poslanec Radič, ki je bil svoječasn obojen zaradi nekega dogodka z nekim okrajnim načelnikom v zaporno kazen, je od cesarja pomiloščen. Pomiloščenje je izposloval nadškof dr. Stadler.

DR. KLIMA PRESTAVLJEN.

Dunaj. Listi poročajo, da bo dr. Klima iz Prage prestavljen na Dunaj.

POSLANEC MASARYK IN NEMŠKO-ČEŠKA SPRAVNA POGAJANJA.

Praga. Poslanec profesor Masaryk je poslal predsedniku dr. Sylvestru pismo, v katerem sporoča, da se z ozirom na stališče vlade v aferi Šviha noče udeležiti nemško - čeških spravnih konferenc.

SOC. DEM. POSLANEC WITYK NI POBEGNIL V AMERIKO.

Dunaj. Soc. dem. poslanec Wityk se je danes osebno oglašil pri našem poročevalcu in s tem na najjasnejši način dokazal, da ni pobegnil v Ameriko.

RUMUNIJA HOČE MIR NA BALKANU.

Bukarešt. Kralj Karol je Talaat begu svetloval, naj se Turčija radi otokov z Grčijo mirno pobota. Rumunija hoče, da se bukareški mir ohrani in ne vstopi v nobeno kombinacijo, ki bi bila proti temu naperjena.

RUSI IN RUMUNCI.

Berolin. Tukajšnji politični krogi trde, da Rusija res namerava Rumuniji vrniti del Besarabije.

KONTROLNA KOMISIJA V ALBANIJI PROTI MLADOTURŠKIM VPLIVOM.

London. Iz Drača poročajo, da je mednarodna kontrolna komisija sklenila z ozirom na dejstvo, da podpirajo in vodijo vstaško gibanje mladoturki, prositi velevlasti, da ukrenejo tozadevno primerne korake v Carigradu.

POTOPLJEN PARNIK.

Filadelfija. Parnik Luchenbach, ki je vozil kamenje v Baltimore, se je potopil z 28 mornarji.

UMOR OPERNE PEVKE.

Odesa. V nekem osebem vlaku je iz neznanega vzroka poročnik Gulajev ustrelil operno pevko Drein, s katero se je seznanil v vlaku.

Razne stvari.

Cesar Viljem obolev? 28. t. m. napovedano pomladansko parado garnizije v Potsdamu so na povelje cesarja Viljema odpovedali, ker se je cesar prehladil. Z druge strani se pa trdi, da je cesar zdrav. Anarhista Pechauza so aretirali v Rouenu. Našli so pri njem tri bombe. Ker boleha na umu, so ga izročili norišnici.

Iz trgovskega sela postal lord in milijonar. Višji komisar Kandije, lord Strathe-rona, ki je v januarju v starosti 93. let umrl, je zapustil 100.000.000 frankov premoženja. Svojo karijero je pričel kot sel v neki trgovini. Dedinja je njegova edina hči.

900.000 kron odškodnine zahteva sodnim potom neka tipkarica v Newyorku od milijonarja Hold, ki ji je obljubil jo poročiti, dasi je oženjen.

Ponesrečen vojaški tovorni avtomobil. Pri vili Prade, Trident, je zadel vojaški avtomobil v ograjo vile. Z avtomobilom se je vozil stotnik, 8 vojakov in en top. Stotnik je bil smrtnonevarno, dva vojaka lahko ranjena. Šoferja so zaprli.

Karbol sta izpili v Nyiregihazi poštarica Etelka Lang in njena teta, ker je pri napovedani šktraciji manjkalo več sto kron. Teta je že umrla, poštarica se bori s smrtjo.

460.000 rubljev ukradenih. Velepos-estnik Ordo je na kolodvoru v Vilni izročil postreščku svojo ročno torbo, ko je kupil pri blagajni vozni listek. Ko se je obrnil, je pa postrešček že izginil z ročno torbo, v kateri je bilo 400.000 rubljev.

Šest dijakov je utonilo ob izletu z jahto v Finskem zalivu. Močan veter je nagnil jahto na stran, dijaki so se prijeli za jadra in so se celo noč držali, a šest so jih valovi zjutraj odnesli, sedmega so pa ribiči rešili.

Dva nemška častnika, ki sta bila prisiljena, da sta se iz aeroplana pri Ripinu v Rusiji izkrcala, so ruske oblasti zaprle.

— **Dramatični odsek Blaž Potočnikove Čitalnice v št. Vidu nad Ljubljano** zaključijo letošnjo sezono na binkoštni ponedeljek, 1. junija t. l. s prekrasno Medvedovo tragedijo »Za pravdo in srce«. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne v telovadnici Orla. Ker je ta predstava izključno v korist dramskemu oboju, ki nam je toliko lepega in podučljivega podalo v tej sezoni, se nadejamo polnoštevilne udeležbe, zlasti naj si ogledajo težko uprizoritev igralci in igralke naših podeželnih odrov. — Priporočamo, da je nalašč »Za pravdo in srce« preslikal oder in kulise g. Ogrin z Vrh-nike.

Kupi se po primerni ceni mlad pos foksterier. Cenj. ponudbe na uredništvo »Slovenca«.

Pogostno zaprtje upliva tako zelo razdražljivo na človeški čut in meč, da si mora vsak prizadevati na vso moč, odstraniti to zlo in se poslužiti zato samo pravih sredstev. Nemški ameriški zdravnik profesor Edvin Klebs je izjavil, da uporablja naravno »Franc Jožefovo« grenčico v najrazličnejših slučajih z najsijajnejšimi uspehi. Ta klin-ik je opazil namreč, da se zaprtje, ki se pojavi v začetku jetike, da odstraniti s »Franc Jožefovo grenčico«, ne da bi nastala pri tem kaka driska. Dobi se v lekarnah, drogerijah in prodajalnicah mineralnih voda. 44

Idealen izdelek ribjega olja

je in ostane že skoro 40 let slavno znana

Scottova emulzija ribjega olja

V njej se nahajajoče najfinejše ribje olje se na Scottov način razstavi v drobne kapljice in tako priredi tudi za najslabši organizem lahko prebavljivo, da se vsaki posamezni del te bogate redilne snovi popolnoma prebavi. Ako se še pomisli, da je Scottova emulzija slastna kot smetana, potem je lahko razumljivo, da zavziva rado ta prepart staro in mlado. 10

Ali biti mora pristna Scottova emulzija. Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 30 v. v znakah na Scott & Borne, G. m. B. H., Dunaj VII, in se sklicuje na ta časopis, se mu pošlje za posl. 1 stek. pot. lekarno.

10

Baška

Slovensko kopališče. Prospekte pošlji Ante Tudor, lastnik hotela »Velebit«. Nobe naj se izvolijo naročiti pravočasno. 1473

ŠUKNA = Prokop Skorkovský & sin = ŠAMPOLLEC (Češko)

Velika izbira. — Vzorci na zahtevano franco. Na željo hočem dati takaj izgotovili gospodke oblike.

Sanatorij Gutenbrunn in mestno zdravilišče.

BADEN PRI DUNAJU. Solene in zračne kopeli, močno solnce, kardiografija, zdravljenje z radijem. (Dr. Erik Kubeit.) Zdravilni vodja: Dr. Oto pl. Aufschneider in ces. svet. dr. D. Podszus. Pojasnila zahtoj. 1469

Spomini prvega sv. obhajila. Krasne, umetniško dovršene podobe, namenjene v spomin na najmenitnejši in najsrečnejši dan v življenju se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena podobe je na drugobarvanem papirju z napisom 15 vin., pod celoidom 90 vin. in je torej zelo nizka. Nadvse primerna kot darilo prvoobhajancem je tudi ravnokar izšla knjiga

Vzorniki prvega sv. obhajila. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena 1 K, v platno vez. 1 K 60 vin. V tej knjigi je podan šopek najspodbudnejših vzorov za prvoobhajance, ki bo na otročjo dušo blazilno vplival ter jih navajal k lepemu bogoljubnemu življenju. Za darilo je nadalje nadvse primerna zbirka:

Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva, ki obsega tri zvezke, izmed katerih stane vsak nevezan 60 vin., vezan 1 K. Ker obsega vsak zvezek nad 150 strani, je cena zelo nizka. Zbirka podaja krasne podučne in vzgojne življenjepise mladinskih vzornikov.

— **Obširni vozni red**, v katerem so obsežne vse železniške proge v slovenskih deželah ter tudi tuje proge, s katerimi so domače zvezane, je ravnokar izšel v zalozi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Z voznim redom je združen tudi koledar ter zaznamek za razne notice, ki obsega več praznih listov finega papirja. To je najobširnejši in najnatančnejši slovenski vozni red, ki bo vsakemu kot praktična žepna knjižica izborna služil. Ker služi vozni red v prvi vrsti reklamnim namenom, se mu je določila izjemno nizka cena, ki znaša samo 10 vin. za broširan in 30 vin. za elegantno v platno vezan izvod s predalom za razne papirje. S to ceno ogromni stroški ne morejo biti nikdar pokriti. Vozni red se dobi in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

ZAHVALA

Za vse izraženo ter izrekano srčno sočutje povodom našega nepozabnega, najljubšega soproga, očeta gospoda

Josipa Izgoršek

tovarnarja, cerkvenega ključarja, občinskega odbornika itd.

izrekamo najpriskrnejšo zahvalo vsem, ki so spremili predobrega rajnika k zadnjemu počitku, ter se vključili v tako obilnem številu vdeležili spremstva. Posebno se zahvaljujemo prečastitemu gospodu dekanu Mateju Riharju in vsem preč. gg. duhovnikom, g. cerkveniku za mnogobrojne obiske, ter tolažilne besede ob bolezi rajnika in za tako požrtvovalen trud, da se je spremstvo vršilo v tako veličastnem sprevedu, nadalje cerkv. ključarjem, občinskim odbornikom, cerkv. pevskemu društvu za pretresljive žalostinke, sl. gasilnemu društvu, mnogim darovalcem krasnih vencev od blizu in daleč, sploh vsem najpriskrnejša zahvala!

Smartno pri Litiji 29. maja 1914.

1817 žalujoča rodbina IZGORSEKOVA.

Proda se okoli 30 hektolitrov rudečega, dobrega

vina

za nizko ceno. Naslov pove uprava Slovenca pod šifro: »Letnik 1913/1754«. (Znamka!)

Med

zlatorumen trčan, zjamčeno čist v dežlicah s 4 1/2 kg vsebine razpošilja po K 8-50.

Čebelarna 3944 Ilirska Bistrica.

F. K. KAISER

puškar

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6.

Puške, samokresi, automatične pištole, lovske priprave, popravila.

Topič „Salut“.

Priprave za ribištvo! Umetalni ogenj! C. kr. prodaja smodnika!

Pišite po novi cenik.

Vpokojen orožniški postajevođa z malo družino

išče službe

portirja, oskrbnika ali hišnika ali kako drugo primerno službo.

Naslov pove upravništvo „SLOVENCA“ pod št. 1832.

Lepo stanovanje

se odda za poletno sezono: 3 sobe s kuhinjo v lepem kraju na Koroškem, tako po nizki ceni, da se bode vsak čutil. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 1758. (Znamka za odgovor.) 1758

Napredaj jo v jako prometnem kraju na Gorenjskem

enonadstropna hiša.

V hiši se nahajajo že 60 let sledeča podjetja: pekarija, trgovina z mešanim blagom, trafika, žganje-toč in gostilna. Naslov se izve pri upravništvu „Slovenca“ pod št. 1761. (Znamka za odgovor.) 1761

ZAHVALA.

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi skrbne matere, gospe

MARIJE ČERIN roj. ZUPANC

vdove nadučitelja

izrazili svoje sožalje, spremili blago pokojnico k zadnjemu počitku, darovali krasne vence, ter na katerikoli način lajšali nam hudo bol, obilno Bog povrni!

Bohinjska Bela, dne 28. maja 1914.

1828

Žalujoci ostali.

Zahvala.

Iskreno in toplo zahvaljujemo vse znanke in prijatelje, ki so se našega

Vladimira

spomnili ob njegovi smrti. Časteč trpljenje, so počastili samih sebe.

V Ljubljani, dne 28. maja 1914.

1838

Dr. Fr. Ilešič z obitelji.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Za masaže, operacije kurjih oces, zdravljenje z vodo, manikuro se priporoča

J. HASENOHRL kopališki mojster hotela pri „Slonu“ — Zdravniško izprašanje. Zunanji hiše. — Telefon št. 50. 1872

Soba

z lastnim vodom, brez pohištva, se išče za trajno dobo. —

Ponudbe na upravo lista pod: Soba, 1799.

Sprejem mladega

ključavnič. pomočnika

izurjenega v izdelovanju ograj in štedilnikov. — Ludovik Kranjec, ključavničar, Trnovo (Notranjsko). 1800

Pozor!

Kupujte vžigalice v korist obmejnim Slovincem, ker vsled splošnih višjih cen na vžigalice, sem tudi jaz primoran ceno v kratkem podražiti.

1831

C. Menardi.

Hotel „Krištof“ v Kamniku

dve minuti od kolodvora, z lepimi restavracijskimi prostori, lep senčnat vrh, sobe za tuice z električno razsvetljavo. Dobra kuhinja in naravna vina iz najboljših gor. Domači voznik pri vsakem vlaku na razpolago.

1824

Za obilen obisk se p. n. občinstvu najvljudneje priporoča

Martin in Filipina Lubej, hotelirja.

Podpisani si dovoljujem slav. občinstvu vljudno naznaniti, da sem prevzel in da otvorim na binkoštno nedeljo staroznano

gostilno pri „Sokolu“

Nadvojvode Friderika cesta 4 (prej Gruberjeva cesta)

ki jo je pred 40timi leti ustanovil moj pokojni oče.

Točil bodem samo izborna prisina vina in sveže pivo ter postregel z dobro domačo kuhinjo.

Sprejemajo se abonenti na hrano, ki se oddaja tudi na dom po zmernih cenah.

Kegljišče — 25 metrov dolgo — je cenjenim gostom na razpolago ter se odda za posamezne dni v tednu.

Priporočam se za obilen obisk

1810

z velespoštovanjem

Ivan Mehlè.

Ženitna

ponudba.

Mladenec, obrtnik, star 28 let z 8000 K dote, se želi poročiti z dekletom ali vdovo, ki bi imela posestvo, gostilno ali trgovino. — Resne ponudbe s sliko se pošiljajo do 15. junija na upravo tega lista pod šifro „Srečna Bodočnost 1833“. Tajnost zjamčena.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. potreba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerno. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnimi pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

Zavarovalnica za življenje
sprejme izurjenega in inteligentnega

1837

ZASTOPNIKA s plačo in provizijo.

Strokovno izvedenim gospodom se zagotavlja diskrecija.

Ponudbe pod „Versicherung, F 127“ na anončno pisarno Jos. A. Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4-6.

Vabilo 1829
na
XVI. redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Leskovici
registrovane zadruge z neomejeno zavezo
ki se bo vršil
v nedeljo dne 7. junija 1914 ob 2. uri
popoldne v Leskovici št. 1
s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrditev računov za leto 1913.
3. Poročilo o zadnji reviziji.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi
odbor.

Pozor!
V najem se da ali pa tudi prodaja
gostilna in mesarija tik farne
cerkve
pri Sv. Juriju ob Ščavnici, Štajersko.
Hiša je enonadstropna, obstoji iz 8 sob, 2
kuhinj, spodnje kleti, mesnice, prostorne
ledenice in gospodarsk. poslopja. Tik hiše
je zelenjak in sadnjak, v bližini 10 minut
pa skupaj ležeče 12 orlov njiv, travnika in
gozda; dalje mlin s tremi tečaji in oljevo
opravo na dobri vodi tik okrajne ceste.
Pojasnita daje ALOJZIJ KOROŠAK, trgovec istotam.
(Znamka za odgovor!) 1822

1825 Mnogo milijonov
steklenic za konserve
aparati za
v kuhanje
pocene
konserve za
gospodinjstvo.
Nova iznajdba:
Dreyer-jev aparat „Rex“
za sadne soku.
Družba za „Rex“, ste-
klenice za konserve
Glavna zaloge:
Dunaj, VII. Neubaug. 51
Prodajalnice v Ljubljani:
Podružnica tvrdke D.
Rakus v Celju, Stefan
Nagy, Vodnikov trg 5.

Lepa
in dva
v št. Viču št. 74 nad Ljubljano. 1823
ovčarska psica
mlada psa so poceni
naprodaj

Zaradi izselitve je na prodaj
1826
hiša
z 2 sobama, kuhinjo, kleti v dobrem stanu. Cena
K 2.400.—, polovica se lahko vknjiži. Več pove
M. Kordež, Kamnagorica št. 5, p. št. Vid pri Ljub.

Pozor stavbeniki! **Izgotovljene štedilnike** **Pozor občinstvo!**
solidno, domače delo prodaja po jako nizkih cenah
Rudolf Geyer, Ljubljana
ključavničarski mojster, Cesta na Rudolfovo železnico 10.
Priporoča tudi vsa v stroko spadajoča dela, vrtna, stopniščne in balkonske
ograje, rastlinjake itd. ter vsa popravila. 1133

Krapinske Toplice zdravljo (Hrvatsko)
proti revmatizmu ischias Pojasnila in
prospekte
daje direk-
cija zastoj.

VELIKANSKA ZALOGA OBLEK ZA GOSPODE IN DECKE
A. KUNC, LJUBLJANA 919
BOGATA ZALOGA BLAGA ZA NAROCILA
PO MERI.
PRIZNANO NAJFINEJŠA IZVRŠITEV!
NAJNIZJE CENE!
CENIKI NA RAZPOLAGO.

Gritzner
najboljše v sedanjosti!
Ne kupujte prej
stroja, dokler si
niste ogledali moje
tovarniške zaloge. Jamčim za vse
napake materiala 10 let. Moje geslo:
Nizka cena! — Moj
šivalni stroj
krpa nogavice in perilo in veze
(štika); ima kroglični tek (Kugel-
lager). Gritznerjevih strojev je da-
nes v rabi že dva in pol milijona.
Edina zaloge: 1729
Josip Petelin, Ljubljana, Križevniška ul. 7

POZOR!
Moško in žensko perilo, manu-
fakturno in galanterijsko blago
sploh dobite najboljše in naj-
(1827) ceneje v
Prvi gorenjski razpošiljalni
IVAN SAVNIK, Kranj 152
Zahtevajte vzorce blaga!
KROJAČI!
ŠIVILJE!
Pri meni dobite naj-
ceneje vse v Vašo
stroko spadajoče!
Meseca avgusta izide
bogato ilustr. cenik.

Restavracija
v zdravilišču
„Kamnik“
Izborna dunajska kuhinja
Izvrstna naravna vina — Vedno sveže
pivo — Cene zmerne — Priporoča se
Viktor Zeilner, restavrator
1818

Korespondentinja
slovenščine in nemščine v govoru in pisavi
popolnoma zmožna, hitra strojepiska in
stenografinja, ne čez 28 let stara, koja je
samostojnega in vestnega dela vajena in
vse hitro zapopade, se išče za veliko du-
najsko pisarno. 1830
Ponudbe z zahtevo plače, datumom vstopa, referen-
cami in sliko pod šifro »M. T. 2800« na anončno
eksp. Haasenstein & Vogler, Dunaj I, Neumarkt.

Izboljšajte
promet v svoji gostilni z
najboljšim in najcenejšim češkim budjeviškim
delniškim pivom plzenskega tipa.
Zahtevajte ga v vseh ljubljanskih gostilnah, v grand hotelu „Belkan“
v Trstu, v hotelu „Laeroma“ v Gradežu, v palačah prv. hrvatske šte-
dione v Zagrebu in „Napredak“ v Sarajevu, Beranek v Banjiluki itd.
Informacije daje češka delniška pivovarna v Čeških Budejovcih,
Rosa Rohrmann v Ljubljani in Bogumil Ponke v Trstu. 3453

„DEERING“ KOSILNI STROJ je edini uspešno delu-
joči stroj za košnjo. Oškodujete se!
ako ne poskusite preprežati ameriško kosilnico „Deering“, predno kupite kar na slepo
slabejši stroj za drag denar! Neizpodbitno dokazano, in s tisočimi spričali potrjeno je, da ima
le prava ameriška kosilnica „Deering“ vse one prednosti, ki omogočajo hitro, brez-
naporno in blagorodno košnjo! Vse druge
kosilnice, ki jih skuša konkurenca spraviti
pod raznimi imeni v svet so slabše kon-
strukcije in manj vredne. Dokazano je, da
se ne dajo konkurenčne kosilnice niti od da-
leč primerjati s pristnimi ameriškimimi ko-
silnicami „Deering“. Vsak, kdor je kupil kon-
kurenčni stroj obžaluje, da si ni nabavil
ameriške kosilnice „Deering“, s katero
bi bil bolj zadovoljen. Vse druge kosilnice se
skvarijo že po drugi košnji. Ameriške
kosilnice se dobivajo le pri založitelju
FR. STUPICA v Ljubljani, Marije Terezije cesta 1.
Največja zaloge vsakovrstnih strojev za polje-
delstvo in strojev za vse rokodelske panoge. Za-
loga dalmatinskega portland cementa, travertin in
šin, železa in vsakovrstne železnine.
Ceniki brezplačno! Postrežba najtočnejša!
Cene najnižje!

Obvestilo! Častitemu občinstvu naznanjam, da bom **zopet otvoril**
z 31. majem, o Binkoštih staro znano
gostilno pri Zajcu (Bašcu)
v Soteski (pri Sv. Jakobu)
Cenjene goste vljudno prosim za nadaljni obisk
Ivan Zajc, gostilničar. 1813

Na najvišje povelje Njegovega ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva.
30. c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.
Ta državna loterija vsebuje 21.146 dobikov v gotovini v skupnem
znesku 625.000 kron.
Glavni dobiček znaša: 1808
200.000 kron
Srečkanje se vrši javno na Dunaju dne 2. julija 1914. Srečka stane 4 krone.
Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstrasse 5, v
loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v me-
njalnicah itd.; Igralni učrti za kupce srečk zastoj. — Srečke se dopoljujejo poštne prosto.
Od c. kr. generalnega ravnanstva za državne srečke (oddelek za dobrodelne loterije).

ZA BIRMO!!!
priporoča se tvrdka 1525
H. SUTTNER
LJUBLJANA 2
MESTNI TRG 25.
Nizke cene, solidna
dobra postrežba.
Ceniki zastoj in poštne prosti.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Tovarniška znamka „IKO“.
Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“.

Nikelnaste moške ure	od K 4.10 naprej.
Srebrne moške ure	„ 7.80 „
14-karatne zlate moške ure	„ 40.— „
Damske ure	„ 7.90 „
14-karatne zlate damske ure	„ 20.— „
Srebrne verižice	„ 1.80 „
14-karatne zlate verižice	„ 20.— „

Škandali v vilajetu se nadaljujejo.

Dne 17. majnika t. l. je zahteval Janez Smole, posestnik v Zelučah, na postaji v čisto slovenskem Podgorju vojni listek v Celovec v slovenskem jeziku. Službujoči uradnik, neki Ortner, o katerega uljudnem vedenju se zadnji čas mnogo sliši, se na to zahtevo zakrohoče ter se s pripombo, da zahteve ne razume, od blagajne oddalji. Gospod Smole je moral čakati dobrih 20 minut do prihoda vlaka. Ortner je med tem časom postregel raznim drugim strankam, g. Smoletu pa na ponovno zahtevo listka ni hotel dati. Ko je nato gosp. Smole brez voznega listka vstopil v vlak, ga je uradnik hotel s silo zadržati, češ, da brez listka ne sme v vlak. Ker pa je g. Smole vendarle vstopil, je »vestni« Ortner naročil sprevedniku, da mora naložiti Smoletu 6 K kazni. G. Smole je v vlaku moral plačati dvojno takso. — V torek, 26. maja 1914, je zahteval posestnik J. S. na slovenski postaji državne železnice Podgorje v Rožu vojni listek v Celovec v slovenskem jeziku. Že znani prijatelj Slovencev Ortner ga seveda ni hotel razumeti. Ker pa je neki popotnik, ki je stal zraven pri blagajni, imenoval Celovec v nemškem jeziku, je g. J. S. vojni listek vendarle dobil. Nato se je podal g. J. S. ven na peron ter se tam povsem mirno vsedel na klop. Ortner pride za njim ter ga začne tako-le zbadati: »Sie gehören nach Krain und haben hier nichts zu suchen! Vaterlandsverräter seid ihr; seid nach Katharina gegangen und habt gerufen: Hoch Serbien!« — »Vi spadate na Kranjsko in nimate tu nič opraviti in iskati. Vi ste izdajalci domovine, ste bile doli pri Sv. Katarini (kjer je bil 17. maja 1914 ljudski tabor) in ste klicali: Živio Srbija!« — Ortner je dobil na to dostojen, a krepak odgovor, nakar se je hotel g. J. S. dejansko lotiti, a se je vendar zadnji trenutek premislil. — Kaj se iz tega sklepa? Da na Koroškem kljub vsemu traja turški sistem dalje. Kakor v nekdanji Turčiji, vlada tu uradnik po svoji volji, ne pa postava. Ali vlada res noče reda napraviti? Ali so naše pritožbe samo bob v steno? Treba bo vlado zdaj naravnost vprašati: Ali hoče na Koroškem poseči energično vmes, da se bo tam spoštoval zakon ali ne? Kakor bo odgovorila, po tem se bo treba ravnati.

RAZTRGANA KOSSUTHOVA OPOROKA.

Kakor se je poročalo, je zavžila Košutova vdova močno dozo morfija in je zato nevarno obolela. Medtem, ko nekateri trde, da je bil to le slučaj, pa drugi trdijo, da se je hotela usmrtiti, ker je zadeva o Košutovi oporoki povzročila neljube afe-re. Dejansko se je tole zgodilo: Ko so oporoko notarju izročili, je bila v tri kose raztrgana, a pečat je bil cel. Sorodniki Košutove vdove so notarja obvestili, da sta priči podpisani na oporoki — Košutov tajnik in zdravnik — na direkten Košutov poziv oporoko raztrgala. Po ogrski postavi bi bila postala tako edina dedinja vdova. Dne 28. t. m. pa sta navedeni priči izjavili, da nista nikdar oporoke raztrgala in da jima tega Košut tudi naročil ni. Nasprotno sta morala na njegov poziv Košutu še enkrat pokazati oporoko; preiskal je pečat in rekel, da je popolnoma v redu, nakar je naprosil priči, da naj oporoko na prejšnje mesto položita. Košutova rodbina je izjavila, da za zdaj ne smatra oporoke za uničeno. Franc Košut je naložil približno 300.000 kron pri raznih denarnih zavodih. Polovico je volil svoji vdovi, polovico pa svojemu bratu Ljudevitu Košutu.

SOCIALISTIČNO FRAMASONSKA KOMEDIJA V ITALIJI.

Kakor znano, so sklenili socialisti na svojem kongresu v Anconi, da ne sme biti v bodoče noben član prostozidarske lože obenem tudi član socialistične stranke. Oni socialistični prostozidarji, ki se pa ne pokore temu sklepu, morajo izstopiti iz stranke. Te dni so imeli italijanski framasoni v Rimu neko sejo, v kateri so sklep socialistov zelo kritikovali, framasonskim socialistom pa, ki se ne upajo upreti stranki, so naročili, da je njihova dolžnost, izstopiti iz prostozidarskih lož. Svoječasno pismo velikega mojstra Ferrarija na socialistične prostozidarje je bilo že objavljeno. Sedaj so tudi socialistični poslanci naznanili v skupnem pismu svoj izstop iz lože, seveda z gotovim obžalovanjem. Pravijo, da izstopajo le zaradi strankinega sklepa, a da vztrajajo prejkoli pri svojih »antiklerikalnih« principih.

GRČIJA IN TURČIJA.

Grški zunanji minister dr. Streit je v zbornici izjavil, da Grčija od svojega stališča glede egejskih otokov ne odneha. — Venizelos namerava zaradi tega vprašanja zopet obiskati evropske kabinete. — Tudi grško prebivalstvo neusmiljeno preganja njajo. V Brüssli so zaprli 50 Grkov radi veleizdajstva.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v

specialni trgovini:

A. & E. Škaberne

Mestni trg 10

Solidna postrežba

Velika izbira:

**Kneza Auersperga
radioaktivno
kopališče**

Toplice na Kranjskem

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivno vode na dan. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija, masaža, s komfortom opremljene sobe, izvrstne restavracije. — Indikacije: revmatizem, protin, nevralgija (ishias), nevralstenija, histeria, ženske bolezni itd. Prospekte daje kopališko ravateljstvo Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

2188

Za vkuhavanje sadja in povrtnin

so priznано najboljšie in **REFORM** tvrdke dr. med. Bareš
najcenejše steklenice in mag. ph. K. Tiil.

Ceniki se dobijo na zahtevo poštne prosto pri glavni zalogi
za jugoslovanske dežele:

1449

Lovro Petovar, Ivanjkovei, Štajersko.

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

K 85' — mesto K 125' —

razpošiljam **500** novih »TORPEDO« koles na prosti tek, za reklamo elegantne izvršitve, s svežo pnevmatiko in triletnim jamstvom. Isti z gorsko pnevmatiko K 90'. Novi plašči K 4', 5', 6'. Zračne cevi K 250, 3', 350. Popravila, emajliranje, ponikljanje in vsi deli po tovarniški ceni. — Če se sklicuje na »Slovenca« 5% popusta na moje nizke cene v ceniku.

Tovarniška zaloga:

A. WEISSBERG, Dunaj II, Untere Donaustr. 23 III.
Ceniki zastoni. Dopisuje se slovensko. Kupčija na obroke izključena.

„SALVATOR“

gumijevi podpetniki

Nedosežni po **elasticiteti**
lahkosti
trpežnosti

Glavna zaloga: **A. KRISPER, Ljubljana.**

Podjetje zvezdnih tkanin, 'Hermes'
v Ljubljani s. Šelenburgova ulica 5, I. nadstrep.

prodaja vsake

srede in soboto

Ostanke

raznega obla-

čilnega blaga

za skoro po-

lovične cene. Ostanke pošiljamo v kraje, kjer nimamo
z trgovci zveze tudi po pošti. 1542

Zahtevajte cenik!

Brzjavni naslov: **BAJEC, LJUBLJANA.**

ANT. BAJEC

558 (1) umetni in trgovski vrtnar.

Cvetlični salon
LJUBLJANA, Pod Trančo štev. 2.

Velika
zaloga **suhih vancev**

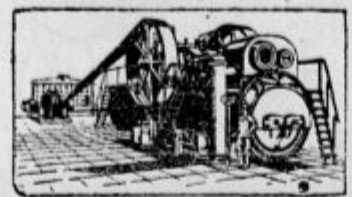
Izdelovanje šopkov, vancev, trakov
: z napisi i. t. d. — Zunanja naročila točno :

Vrtnarija je na Tržaški cesti 34.

R. WOLF

Dunaj 1913: Zlata kolajna.

Homutov 1913: Zlata kolajna s
posebnim priznanjem in srebr-
no državno odliko.

Magdeburg-Buckau

Podružnica: DUNAJ III, Am Heumarkt št. 21.

Lokomobili
z nasičeno in pregreto paro.

Originalna izpeljava Wolf . . . 10—800 HP.

Najizdatnejša uporaba sile za vse obrti.

Dosežaj izdelanih nad 1 milijon HP.

Sprejme se zanesljiv

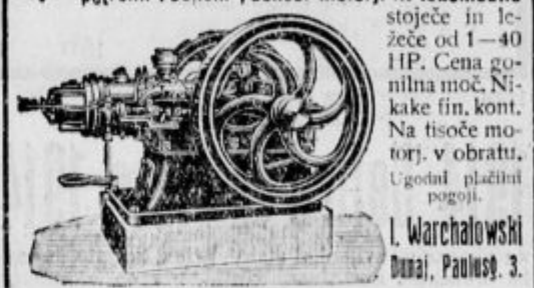
1757

zidarski polir

pri stavbni tvrdki **IVAN OGRIN,**
Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 8.

Visokotlačni in dvotaktni motorji na surovo

olje od 4 do 100 HP ležeči in stoječi, kakor tudi
petrolin-, bencin-, bencol-motorji in lokomobile

1490

NUISOL

od Bergmann & Co., Tešin ob Labi je in ostane
slekoprej nedosržen v presenečenem barvanju
las in brade. Dobi se v svetli, rujavi in črni
barvi steklenica po kron 250 v lekarnah, dro-
gerijah in parfumerijah. 744

Stavbno podjetje
išče družabnika

Isto ima dobre naročnike in se tudi z
vsem inventarjem proda. Rabi se malo
kapitala. Resni kupci odnosno družab-
niki naj blagovolijo naznaniti svoje po-
goje in naslove pod »Napredek 1777«
na upravo tega lista.

Pri

1772

J. Modicu v Novi vasi pri Rakeku
se sprejme za trgovino z mešanim blagom

1 trgovski sotrudnik
= in 1 učenec =

Natančnejše se poizve pri tvrdki sami.

Priporočamo hitre

159

drože (presgerm)

iz drožarne **Josipa Košmrl** nasl. **Katinka**
Košmrl, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.
Izborna blago. Točna postrežba. Zahte-
vajte drože v prid »Slovenske Straže«.

Postranski zaslužek

za žene in dekleta brez razlike stanu s stalnim za-
jamčeno domačim delom. Mesečni zaslužek najmanj
80 kron. Popolno nova stvar. Vprašanja z znakom.
60 vin. na Institut Heisser, Dunaj VI, Magda-
lenenstr. 8. 1631

Hiša na prodaj!!!

V Solkanu pri Gorici na glavnem trgu in
najlepši legi je na prodaj hiša z velikim številom
sob in gospodarskih prostorov pokojnega Antona
Mozetiča z renomirano gostilno, prostornim vrtom
in vinogradom zraven. Kdor želi to priložnost v
svojo srečo porabiti, naj se blagovoli oglašiti pri
dostopniku **Ivanu Oblokarju v Solkanu.** 1248

Slovenski zavod.

1124

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru za notranje in živčne bolezni. Celo leto odprt. — Zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Čeh

Sprejme se takoj ali pa pozneje popolnoma izvežbana

prodajalka

manufakturne stroke za veliko trgovino v Ljubljani. Ozira se samo na prvovrstno moč. Ponudbe pod „Prodajalka“ na: Anončna ekspedicijska Jos. Hočevan, Ljubljana.

1803

1148

Modne**1914 Cefire in ripse 1914**

z elegantnimi svilinami efekti, atlas, batiste, lanen, in bombaž, konafase, rjuhe, platno, damaste, žepne robce, brisače, modrotisk, inlete, kotenine, blago za dame in gospode, blago za modroce in druge tkanine razpošilja slovita kršćanska trgovka **Jaroslav Marek**, pri Novemestu ob Met., Češko.

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — 18 m. ostankov cefirja, prve vrste, močn. za srajce in bluže, razdelj. po 3 metre za 10 K nefranko, ali 36 metrov za 20 K franko. — 40 m ostankov cefirja, kanafasa, delena itd. lepo sortirano, prve vrste za 20 K, najfin. vrste za 25 K franko po povzetju.

To morate brati! Najboljši dokaz moje solidne trdke: Naročeno blago prejela, hvala za uslugo. Ob priliki bom zopet naročila, ker vidim, da dobro postrežete. Spoštovanjem Franca Knap, nadučitelja soproga, Vrabče. — V letu 1914 nad 500 takih priznalic od Slovencev! Dopisuje se slovensko.

Orožje in kolesa

na obroke. — Posamni deli najceneje. Ilustrovani ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih strojev Opotno ob drz. žol. 2124, Češko. 3347

Mostne,

živinake in druge tehtnice

na dobi najceneje in najsolidnejše pri do-

mači trdki

Ivan Rebek

stavbno in umetno ključavničarstvo v

Celja. — Ceniki na razpolago, brezplačno

1200 in franko.

Hiša na prodaj.

Iz proste roke se proda prostorna prtilična hiša z več sobami, z vrtom za zelenjavo in nekaj sadnega drevja, nekoliko odstranjena od glavne ceste, solčna lega, posebno pripravna za kakega upokojenca ali obrtnika.

Več pove lastnik **Franč Peršin**, št. Vid nad Ljubljano. 1740

GANGLIONAL

iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo

kot domače sredstvo zoper živčne bolezni

Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglional-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi.

Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. kamornem založniku

JULIJ BITTHER REICHENAU, N. A.

Cena škatlici z vpor. navodilom K 3.—. Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vpostlatvi K 3.— franko po pošti.

Dr. Kajetan Grandi

v Tueni na Tirolskem, izjavlja, da je svojim bolnikom tinkturo za želodec lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, večkrat zapisoval pri raznovrstnih boleznih prebavnih organov in vedno z najboljšim uspehom. Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli, Ljubljana.

677

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

er izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

P. n.

Telefon šteč. 283.

Podpisani naznanjam, da imam letos v zalogi razni stavbni material. Posebno opozarjam, da imam večjo zalogo

cevi iz kamenine

iz najboljših tvornice Hruschauer, kakor tudi cementne cevi v različnih dimenzijah, cementne in šamotne plošče, storje ter razne vrste izolacijskih tvarin.

Pri naročilih zadostuje, da se mi za kamene cevi navede višina nadstropij, oziroma hiše, pri vlažnih stenah in raznih izolacijah množina kvadratnih metrov stene, za tlak obris prostora itd.

Vsa strokovna navodila in proračuni za naročnike brezplačno.

Velespoštovanjem

Stavbna tvrdka Ivan Ogrin, Ljubljana

Gruberjevo nabrežje šteč. 8.

960

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.**Mizarstvo.**

Fepolna spalna
soba, orehov ali
hrastov les

350 K

Jamči se za so-
lidno delo.

Cene
konkurenčne.

J. Fogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev**J. Rozman, Kranj**

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarno-varno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic. 264

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercialne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. Instalacije. Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

KLOBUKE**ČEPICE****PERILO**

kravate in vse druge potrebščine za gospode in dečke kupite ugodno v special. modni trgovini

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3.

Za pomlad!

Prodaja se

1718

VILA

v Kamn'ku obs'oječa iz treh stanovanj po tri sobe z kuhinjo. Zrazen spadajoče posestvo okoli 5 jehov, sestoji iz krasnega parka, sadnih vrtov, gozda ter lastnega kopališča. Lega je izredno lepa, ugodna za letovišcarje. Eventualno se vsa stanovanja oddajo. — Več se izve v trgovini A. Šinkovic nasl. Soss & Co. Ljubljana.

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in

snajenje oblek.

589

Apretura sukna.

Jos. Reich

Poljanski nasip = Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošlje po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Varstveno zavarovano!

Par 8 K.

50.000 parov

komisnih čevljev

primernih tudi za najtežja dela, ki so mi vsled zakasnele pošiljave ostali, prodajam in razpošiljam za lastno ceno K 8.— par. Ti čevlji so iz najboljšega surovega usnja z močno podkovanimi podplatmi, s podkovicami na petah in jermeniki. Čevlji so posebno priporočljivi za alpske dežele. Pri naročilu zadostuje mera v centimetrih ali števila. Zamenjava dovoljena. Razpošilja po povzetju kršćanska razpošiljalnica čevljev **FRANC HUMANN**, Dunaj II., Altolsgasse 310 R. Od c. kr. trgovskega sodišča protokolirana trdka.

Kontoristinjo**Slovenko**

z lepo in hitro pisavo, večšo strojepisja sprejme **Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.** Začetna plača 90 K mesečno. Oni, ki bode sprejeta, povrnemo vožnjo v Prago. Nastopiti se mora čimprej. K ponudbi je priložiti prepis spričeval iz meščanske in trgovske šole ter sliko. — Za originalna spričevala se ne jamči. — Tudi znamke za odgovor ni treba priložiti.

Na izbiro pošilja tudi na deželo krasno

BLUZE krila, kostume, domače obleke, moderci, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna

trdka **M. Krištofič-Bučar**

Ljubljana, Stari trg šteč. 9. — Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otročkih oblekah in krstni opravi.

V prijaznem kraju Notranjske, poleg župne cerkve, ob južni železnici, se zaradi bolezni proda iz proste roke

trgovina

s hišo in posestvom pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravnštvo tega lista pod št. 1779.

1. vrsta K 5-50
2. vrsta K 6-50

Nikaka prevara!

Ne zamenjavajte z enakimi ponudbami!

Med bralce tega lista razdelimo **30.000 parov** prasilnih in delavnih, elegantnih čevljev na zadrgo iz najboljšega trpeznega usnja z dobro podkovanimi podplatmi, kakor kaže slika, za dober glas naše trdke. Plača se samo del t. j. K 5-50 za 1. vrsto moških ali ženskih čevljev, 2. vrsta moških ali ženskih čevljev na zadrgo za nedežje in praznike z višjimi petami par za K 6-50. Poslujemo vsakomur po želji. Zamenjava dovoljena, torej nikak riziko! Po povzetju pošlje pri c. kr. trgovskem sodišču protokolirana razpošiljalnica čevljev

Franz Humann, Dunaj II., Altolsgasse 310 R.

Vaše priporočilo nam prinese korist. Tisec priznalic pisem. Kršćanska svetovna trdka.

1004

Po svetu.

Tampico. O tem mehiškem gnezdu piše neki poznavalec: Zadnje tedne je postal Tampico, ta kup starih hiš, nametanih krog stare cerkve na peščenem griču, svetovnoslaven. Če bi v Tampicu ne bili našli petroleja, bi bil kraj ostal isto zaspalo gnezdo kakor je bil pred 100 leti. Tako pa se je industrija polastila mesta. Tampico je »oljna metropola Mehike«; zgradili in izpopolnili so pristanišče, nastale so ladjedelnice, veliki parniki leže ob obrežju, v železniških skladiščih vre in šumi delavno življenje, in kjer je prej brnenje žareče vročine vse uspavalo, žvižgajo danes lokomotive in ropotajo tovari, ki jih nalagajo na ladje. To živahno življenje ob morju je pa le zunanje pročelje; vse prenovitve in izpremembe se omejujejo le na pristanišče. Ako se napotimo v pravi Tampico, ki leži nekaj kilometrov navzgor ob reki Panuco, ne najdemo modernega mesta, marveč najpristnejšo srednjo Ameriko, ki niti ne sluti bodoče povzdige, marveč je umazano in razpadlo, pa vendar slikovito. Tu leži stari tržni prostor, na katerem se kljub ladjedelnicam in železnicam odigravajo pisani prizori semnja, na katerem imajo glavno besedo urojenjci. Ljudje se pripeljejo po reki v svojih priprostih čolnih ter kupčujejo z mestnim prebivalstvom. Med, korenine ameriškega oponca (sassaaparilla) in sladko sadje zamenjujejo za obleko, tobak in »pulque«, narodno pijačo iz alojinega soka, ki tako hitro opijani. Med ograjami starega mostu se pode rjavokožni, črnooki otroci, in ko se bliža večerni hlad, se oglasi čudna godba tujezvočnih glasbil. Tu pojo žene iz daljnih pokrajin v notranosti dežele, ki se jih je kultura še komaj dotaknila, svoje čudne pesmi, možje pa leno leže po tleh ter ugibajo o izgledih za bodoče petelinje borbe. So to čudno ponosne, zanimive postave bakrenokožnih in črnolasihi žena, ki na trgu v Tampicu prodajajo sadje. In takoj zraven na starem mostu se razvija življenje, ki nima nič skupnega z vrvečim svetom zunaj v luki, ki je daleč proč od vsake kulture, toda cvetoče in sijajno v svoji bogati slikovitosti. Nad trgom in kopico hiš se dviga kakor varuhinja stara katedrala, z bršljanom preprežena, in ne daleč od nje stoji drugo, zanimanje vzbujajoče poslopje, ki je bilo nekdanj belo, danes pa je čez in čez na debelo pokrito z nesnago: kaznilnica. Tudi ta tampiška jetnišnica je romantičen kraj; radi majhnega prestopka: pijanosti ali ničevega razžaljenja lahko dobiš notri stanovanje in — ostaneš v njem pozabljen. Kdor nima prijateljev in denarja, ostane tu cele mesece. Kajti tudi oko postave je v starem Tampicu zaspano in pravica stvar slučaja. Kultura ima tu samo bodočnost.

Mati priredila hčeri gostijo za nje-zno zlato poroko. Ta izredno redki slučaj se je pripetil v družini bivšega veleposelnika Backa v Triakenu na Vzhodnem Pruskem. Zlata poroka se je vršila z veliko slovesnostjo v navzočnosti vseh otrok in vnukov. Mati zlatoporočenke je stara 95 let, Back 76 in njegova žena 67 let. Vsi trije so krepki in zdravi.

Kitajski mučenci sedanje dobe. Nedavno je v Parizu predaval predaval o napredku krščanstva na Kitajskem misijonar p. Vincenc Lebbe, ki se je za kratek čas vrnil v Evropo. V svojem predavanju je navedel mnogo zgledov krščanske gorečnosti in mučeništva kitajskih novoizpreobrnjenecov. Majhna krščanska vas Jogn-lu, ki je štela le tisoč prebivalcev, med njimi 200 za boj sposoinih mož, se je cela dva meseca branila proti 10.000 boksarjem in odbila 40 njihovih napadov. V priznanje izrednega junaštva je dal kasneje neki francoski general za te vaščane kovati posebne častne novce. Druge krščanske vasi Hau-ten so se boksarji polastili s pomočjo prevare, ko so z zvijačo izvalili iz vasi vse za boj sposobne moške in nato vas napadli. Vjeli so krščanskega veroučitelja in ga hoteli prisiliti, da se odpove krščanstvu. Ko je to odločno odklonil, mu je rekel bokarski vodja: »Ako ne ubogaš, ti dam odsekati desno roko.« Kitajec je stegnil roko in rekel: »Odsekajte jo!« Zgodilo se je. Nato je junaški mož pomolil še drugo roko rekoč: »Odsekajte tudi to; in potem imam še dve nogi. Dokler živim, ne izdam svojega Boga.« Odsekali so mu še drugo roko in obe nogi ter ga pustili ležati, dokler ga ni smrt rešila trpljenja.

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati hišnega zdravnika. 624

Najobširnejši slovenski

Vozni red

in koledar za l. 1914/15

*Elegantno broširan izvod 10 vin.,
elegantno v platno vezan in s predalom
za papirje 30 vin.*

Ta vozni red je ravnokar izšel; obsega vse železniške proge v slovenskih deželah (na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem itd.) ter tudi tuje proge, ki so s slovenskimi deželami v neposredni zvezi. Navaja tudi avtomobilne vožnje in nekaj parobrodskih zvez itd. Z voznim redom je združen tudi koledar in zaznamek za razne notice. Ta najnatančnejši slovenski vozni red bo vsakemu zadoščal in kot praktična žepna knjižica izborna služil. Minimalna cena 10 vin., oziroma 30 vin. za elegantno vezan izvod ne krije založniških stroškov.

Knjiga uradnih vlog.

Zbral **Janko Dolžen**. Obrazci političnih, vojaških, finančnih, davčnih, sodnih in vseh drugih vlog za vsakdanje potrebe. Cena K 3.—, vezana K 4.—. — To je praktična knjiga prve vrste in zato vsakemu potrebna. Že naslov sam pove, kako bogata zbirka najrazličnejših vlog, potrebnih vsak dan, je v nji podana. Obrtne vloge, vloge za uveljavljanje vojaških ugodnosti, davčne napovedi in druge finančne vloge, tožbe, pravde, oporoke, kupne pogodbe, izbrisne pobotnice, vloge na deželni odbor, prošnje itd., vse je v knjigi natančno obrazloženo in pojasnjeno z različnimi, za razne slučaje prirojenimi in takoj porabnimi vzorci. S pomočjo te knjige bo vsak lahko sam napravil pravilno vlogo ter jo, ker je pri vsaki vlogi vlogi označen predpisani kolek, tudi po predpisu kolkoval. V primer s koristimi, ki jih nudi ta knjiga vsakemu, je nabavna cena nizka. Enkratni izdelek za njo se bo v kratkem času bogato izplačal.

Zdravilna zelišča.

Prirejeno po nemški knjižici župnika **Jan. Künzle-ja**. Cena 60 vin. po pošti 70 vin. Poleg knjige »Naša zdravila« in pa brošure s tabelami rastlin »Zelišča v podobah« je izšla tretja knjižica te vrste pod naslovom »Zdravilna zelišča«, ki jo je spisal švicarski župnik **Jan. Künzle**. Ta knjižica je skromna, pa bo zadovoljila vsakega, ki jo bo rabil; kar si morda zastoj iskal v obširnejših zdravilskih knjigah, boš našel v tem kratkem, pa jedrnatem spisu. Čudil se boš, da je moderna veda pozabila na najboljša zdravilna sredstva, katera je sam stvarnik podaril naravi, da so nam vsaki čas na razpolago. Naši stari so jih poznali in z uspehom rabili, moda pa jih je črtala iz programa; so pač prevsakdanja in si jih lahko sam zastoj preskrbiš, zato kljub svojim neprecenljivim vrlinam nimajo veljave. Knjižica, katero smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogostejše mučijo ljudi, je dosegla prav izvanredne uspehe. V Švici, kjer je izšla, v nemškem jeziku, so se ljudje kar trgali za njo; v par mesecih se je prodalo do 250.000 izvodov. Župnik Künzle je z domačimi zdravilnimi zelišči zdravil že mnogo ljudi in marsikomu rešil življenje. Razven te brošure sta izšli še sledeči knjižici:

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu.

Cena K 1:20, vez. K 1:80. Tudi ta knjiga zasleduje smoter, povzdigniti veljavo starih, preizkušenih domačih zdravilnih sredstev. V kratkem času, odkar je izšla, se je že precej razširila in je splošno znana in priljubljena. Obe priporočeni knjižici pojasnjuje brošura:

Zelišča v podobi.

Cena 60 vin., ki prinaša slike zdravilnih zelišč v naravnih barvah, tako da bo vsakdo, ki kake rastline ne pozna, isto s pomočjo te knjižice lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto in bi jih ne smelo manjkati v nobeni hiši, ker nudijo prvo pomoč v slučaju nujne potrebe.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

SINGER

SINGER

šivalni stroji so
neproksljivi v
trajnosti in za
vsestransko
uporabo

šivalne stroje
dobite le v
naših prodajal-
nah z „S“
izveskom

SINGER K delniška družba
šivalnih strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.
Kranj, Glavni trg št. 119. --
Novomesto, Glavni trg št. 45.
Kočevje, Glavni trg št. 79.

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri trdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Te-
rezije c. 13-18, Zaloga pohištva in tapetniš-
kega blaga. 767

Toni Jager

Ljubljana,

Zidovska ulica št. 5.

Predtiskarija najno-
vejših vzorcev za ve-
zene obleke in bluze.

1223

Stanovanje

3 sobe, kabinet s pritliklinami
se odda z avgustom. 1768

Jan. Terdinova ulica št. 8, I. nadstropje.

CYCLES

KINTA
KOL

so splošno priljubljeni
ker so nedosežni v teku
in trpežnosti.

Blagovolite si jih
ogledati ali zahte-
vajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.

špecialna trgovina s kolesi, avtomobili,
motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana

Dunajska cesta št. 9-12.

Samo 5 dni z brzoparniki francoske družbe !!

Najkrajša
vožnja iz

Havre v New York

odhod iz Ljubljane vsak torek.

Vožnja iz **HAVRE V KANADO** vsaki mesec enkrat.

Veljavne vozne liste za vse razrede in vozne listke za potnike iz Amerike nazaj v domovino dobiš **edino** pri

1929

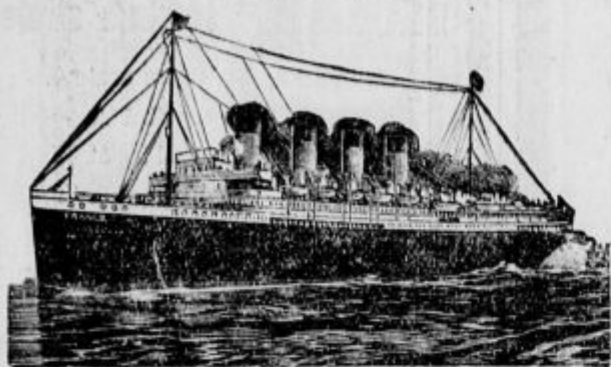
ED. ŠMARD

oblastveno potrjena po-
tovalna pisarna v

Ljubljana, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetke posojilnice nasproti
gostilne pri „Figovcu“.

Izdaja vozne listke po vseh že-
leznicah za prirejanje zabav-
nih in romarskih vlakov. Vsa
pojasnila istotam brezplačno.

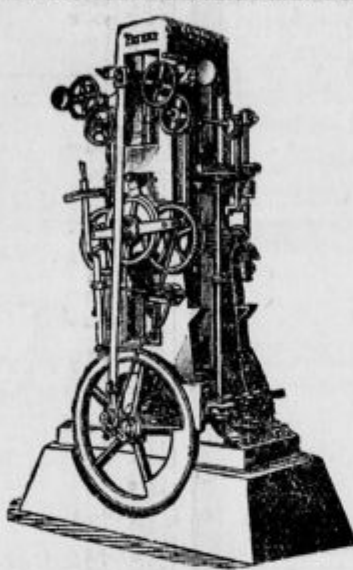

Polno-jarmeniki za žage
in stroji za obdelovanje
lesa vseh vrst, posebno
patentovani brzo-jarme-
nik, jarmenik - cepilnik,
venecijan. jarmenik, eno-
stavn in dvojni.

**Stroji za mizarje, ko-
larje, strugarje, sodarje,
lesarje itd.**

Vsakovrstni stroji za
izdelovanje pohištva iz
upognjenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa.
Stroji za izdelovanje les-
ne volne.

Vodne turbine največ
porabnih stopinj.

Precizijski regulatorji.
Patent priglasičen.

Stroji za izdelovanje
cement. sodov. Moderne
transmisije.

Prevzema popolno o-
premo tovarn za celo-
kupno lesno industrijo.

Najboljša priporočila
mnogo velikih in manjših
obratov v tu-inozemlju.

Tačasno v delu: tur-
binska naprava za prvo
kranj. dež. elektrarno. 2
turbini po 1600 konj. sil.

Tovarna za stroje G. TONNIES, Ljubljana. R.
Dunajska cesta št. 35. — Ustanovljeno 1847.

ŠTEFAN NAGY

Trgovina z železnino
Ljubljana.

priporoča svojo izbrano zalogo

brzoparilnikov za krmo, sesalk za
gnojnico, vodnih sesalk, kovanja za
stavbinsko stroko, orodja vseh vrst,
kopalnih banj, železnega pohištva,
vrtnih miz in stolov, štedilnikov,
kakor tudi vseh predmetov, spa-
dajočih v to stroko. Najnižje cene!

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanji
vlagatelj so za poši-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno položi-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pok. v Ljubljani; dr. Ferdo Čekal, stolni kano-
nik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

IVAN JAK in SIN, Ljubljana

Dunajska cesta 15.

Dunajska cesta 15.

Kolesa

iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria,
3391 **Waffenrad.**

Sivalni
stroji
in stroji za pletenje.

: Adlerjevi pisalni stroji :

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.
Vezenje poučujemo brezplačno. Ceniki zastoj in franko.

Franc Kos Ljubljana,
Sodna ulica.

Podpirajte domačo
industrijo!
Stare nogovice se
ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, moderke, telovnike, nogovice, ro-
kovic, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent „Wiedemann“ je edina in najuglednejša pri-
lika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 118

Ali ste že pridobili „Slovencu“ kakoga novega naročnika?

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. SMEKAL, ZAGREB

katera tvrdka se zdaj glasi: Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in
potrebščin, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozarjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih
zastopnikih na gasilna društva svoje nemške cenike in ponujajo svoje blago.

17

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfineše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorci
najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župnišcem
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic.

Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.

Dejniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. aprila 1914 89.882.810 K.

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922 —.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja